

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Årsrapport 2016

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	4
1.4 Andre forhold	5
Sted, dato og fylkesmannens signatur	5
2 Introduksjon til embetets hovedtall	6
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjon og ledelse	6
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	7
3 Årets aktiviteter og resultater	11
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	11
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	11
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	12
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	12
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	13
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	13
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	13
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	18
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	19
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	19
3.1.1.5 Øke tilgjengelighet og kapasitet, samt styrke kvalitet og innovasjonsevne i helse- og omsorgssektoren og i folkehelsearbeidet	19
3.1.1.6 Økt kapasitet og kompetanse om psykisk helse og rus, med satsing på bedre forebygging og sammenhengende tjenester	21
3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	22
3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring	23
3.1.1.9 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø	25
3.1.1.10 God økonomiforvaltning i kommunene	26
3.1.1.11 Kommunereform	26
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket	27
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	27
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	29
3.1.2.1 Godt tjenestetilbud for barn og unge	29
3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	29
3.1.2.3 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket	30
3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	30
3.1.2.5 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	31
3.1.2.6 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen	32
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	33
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling	33
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	35
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	39

3.1.3.4 Økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende	42
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	44
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	44
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	44
3.1.6 Særskilt om oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i Virksomhets- og økonomiinstruks	44
3.2 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	45
3.3 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	70
3.4 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	71
3.5 Andre forhold	71
3.5.1 Kongelige besøk	71
4 Styring og kontroll i embetet	73
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	73
4.1.1 Embetets risikostyring	73
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	73
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	73
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	73
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	73
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	74
5 Vurdering av framtidsutsikter	76
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	76
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	78
5.3 Andre forhold	78
6 Årsregnskap	79

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Fylkesmannen vurderer den samlede resultatoppnåelsen i embetet som god også i 2016, med svært få avvik.

Ressursbruken i 2016 viser totalt sett et mindreforbruk på vel 2,1 mill.kr. Embetet har i 2016 styrt mot et mindreforbruk med tanke på neste års fokus på omstilling. 2017 vil bli et år med økt arbeidsbyrde i forbindelse med sammenslåing av embetene i Nord- og Sør-Trøndelag. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakante stillinger der det har vært mulig, samt en økning i prosjektmidler. Vi viser for øvrig til ledelseskomentarene til årsregnskapet. Fylkesmannen mener ressursbruken har vært effektiv i 2016.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Som i foregående år er det lagt vekt på å innrette arbeidet etter målene i embetets strategiplan, som i 2016 ble omstrukturert med utgangspunkt i fylkesmannsrollene, etter mønster av tildelingsbrevet. Målene er gjengitt i kap 2 nedenfor.

2016 har vært preget av arbeidet med kommunereformen. I hovedsak har dette vært utført av kommunal- og samordningsstaben, men samtlige avdelinger har bidratt på flere måter: for det første med vurderinger av potensielle fremtidige utfordringer for kommunene innen sine fagfelt, og for det andre gjennom en vurdering av hver enkelt kommunes sårbarhet for disse utfordringene, hva enten det gjelder tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse eller samfunnsutvikling. Fylkesmannen avga sin faglige tilråding pr 01.10.2016, med senere tilleggstilråding for kommuner som trengte mer tid på sine prosesser. Vi har opplevd oppgaven som krevende, men fruktbar, og det har vært gjennomført mange gode prosesser og samtaler mellom kommunene. Vi erfarer at Fylkesmannens råd er blitt tatt på alvor.

Første halvår 2016 var hos oss som hos andre sterkt preget av tilstrømmingen av flyktninger. Det krevde prioritert innsats fra mange av embetets avdelinger. Vi opplevde vår innsats som viktig både for kommunene, som skulle finne løsninger på et utall av presserende spørsmål, for regionale aktører, som skulle innrette og samordne sin innsats mot kommuner og andre aktører, og for sentrale myndigheter, som skulle holde oversikt over status og løpende utfordringer.

Tverrfaglig samarbeid og oppgaveløsning har preget også en rekke andre ansvarsområder. Dette er nærmere omtalt annet sted i rapporten, men vi vil her peke på folkehelse, oppvekst og barnevern, klima og klimatilpasning samt landbruk og reindrift som viktige områder. Også tildelingen av skjønnsmidler til kommunene styrker og underbygger samhandlingskonseptet. Tildelingen skjer etter en tredelt modell: en *basistildeling* på basis av en omforent fordelingsnøkkel, *prosjektmidler* som fordeles etter søknader fra kommunene, og endelig *felles tiltak*, som skal møte utfordringer av mer midlertidig karakter som er gjennomgående for flere av kommunene i fylket. Innretningen av denne siste delen avtales i dialog med kommunene, og gir anledning til å bruke skjønnsmidlene strategisk både for å styrke gjennomføringen av nasjonal politikk og for å avhjelpe regionale behov. I bolken inngår også en hovedsatsing som kalles *årets fylkesgrep*, og i 2016 har temaet for dette vært bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere, med etablering av et læringsnettverk for kommunene i samarbeid med KS. I samråd med kommunene er klimatilpasning i kommunene utpekt som årets fylkesgrep for 2017. Fylkesgrepet handler både om tildeling av skjønnsmidler og innsats på andre måter fra så vel Fylkesmannens fagavdelinger som fra andre regionale statsetater.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har over flere år løftet frem fylkesmannsembetets særtrekk gjennom tre begreper: *kunnskap*, *kjennskap* og *klokskap*. Vi må ha høy fagkompetanse for å kunne yte faglig veiledning og bistand, vi må ha god lokalkjennskap til status og utfordringer hos kommunene og aktørene i regionen for øvrig, og vi må ha klokskap til å kunne håndtere dilemmaene vi daglig står oppe i, som målkonflikter, handlingsrom, rettssikkerhet og balansen mellom nasjonal politikk og lokalt selvstyre. De tre begrepene holdes høyt i organisasjonen, der vi har en høyt kvalifisert og dedikert medarbeiderbase som er opptatt av god og effektiv oppgaveløsning.

Et stadig sterkere trekk ved arbeidsformen er det tverrfaglige samarbeidet. Vårt grep med en felles virksomhetsplanuke der avdelingene møtes for å befeste og avdekke samarbeidstema, har vist seg å være fruktbart. Kjennskapen til hverandres oppdrag og arbeidsformer blir stadig sterkere, og fører til at oppgavene fra sektordepartementene blir løst på en bedre og mer helhetlig måte. Samtidig utvikler den enkelte medarbeider seg ved å øve seg i å se hvordan ens eget arbeid henger sammen med og har betydning for andres.

Ledergruppa i embetet har tidligere gjennomført lederutvikling i regi av Symbio Consult AS. Tilsvarende opplegg ble i 2016 gjennomført for mellomledernivået i embetet. Opplegget var basert på den jungianske typeforståelse og ble opplevd som konstruktivt og byggende for så vel den enkelte som for lederne som team.

Også i 2016 har embetet hatt to kommunikasjonsrådgivere. Denne forsterkningen gjennomføres over en avgrenset periode, blant annet for å utvikle en mer aktiv rolle overfor media og gjøre embetet mer synlig utad. Dette er spesielt aktuelt i forbindelse med embetssammenslåingen, kommunereformen og våre mange besøk fra kongehuset.

Arbeidet i embetet retter seg mot så vel enkeltpersoner som mot kommuner og institusjoner i fylket. Vi er opptatt av å yte god service og ryddig saksbehandling på alle nivå, og opplever å bli vurdert som kompetent og løsningsorientert. Vi har et godt og konstruktivt samarbeid med kommunene. Dette har preget virksomheten også i 2016.

Vi har et godt og økende samarbeid med andre fylkesmannsembeter, med vekt på 5-fylkesmannssamarbeidet med FMNT, FMMR, FMOP og FMHE, der det er årlige samlinger på så vel embetsledernivå som på ulike fagområder. I tillegg har vi årlige møter mellom embetsledelsene hos FMNT, FMST og Landshövdingen i Jämtland.

Vi har også lagt stor vekt på samarbeid med øvrige regionale statsetater samt fylkeskommunen, gjennom å bygge tett kjennskap til og kunnskap om hverandre. Denne typen samarbeid har vist seg svært fruktbart. "Velferdsnettverket" som vi dannet med relevante statsetater i 2015, er videreført i 2016 som et nyttig forum for samarbeid og strategisk tenkning på ledernivå. Et nært og tett samarbeid som det vi over år har utviklet mellom regionale statsetater, gir klare fordere for å kunne utvikle en felles og helhetlig bilde av status og utfordringer i fylket, og sette inn virkemidler på en strategisk måte. Vi ser dette som en viktig forutsetning for å kunne ivareta samordningsoppdraget på regionalt nivå, og bidra

til en mer samlet statlig innsats. En gevinst av det gode samarbeidet viste seg under arbeidet med kommunereformen, da regionale statsetater bidro med sine vurderinger av fremtidige utfordringer i fylkesmannens «fylkesbilde» som ble lagt frem for kommunene i deres arbeid med egne kunnskapsgrunnlag.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag inngår i pilotforsøket med samordning av innsigelser fra regional stat i arealplansaker. Erfaringene med dette er gode, det viser også evalueringresultatene fra de regionale statsetatene. Det legges stor vekt på tidlige innspill og dialog i planprosessene, for å unngå innsigelser til forhold som kunne ha vært løst underveis.

Embetet har også i 2016 avholdt et stort antall fagkonferanser og nettverkssamlinger på alle sektorområder. Denne arbeidsformen har vist seg verdifull for å forankre nasjonal politikk hos dem som skal iverksette den, sette fokus på endringsbehov og bidra til å styrke faglig kompetanse. Nettverksmøter og konferanser arrangeres ofte i samarbeid med KS og regionale statsetater med rolle/ansvar på fagområdet.

For en nærmere omtale av aktiviteter og resultater på fagområdene viser vi til kap 2 og 3 nedenfor.

1.4 Andre forhold

I april 2016 vedtok fylkestingene i Nord- og Sør-Trøndelag å slå de to fylkene sammen, og i mai ble fylkesmannsembetene sammenslått ved Kgl.res., med to forutsetninger: hovedsetet i det nye embetet skal ligge i Steinkjer, og det skal være stillinger og oppgaver både i Steinkjer og Trondheim. Ikrafttredelsestidspunktet er 01.01.2018. I løpet av 2016 har de to embetene sammen med KMD utarbeidet omstillingsavtale samt rammer og mandat for den lokale prosessen, som gjennomføres av den partssammensatte lokale omstillingsgruppen. Det er gjennomført en oppgavegjennomgang og en kompetansekartlegging, og fylkesmennene vil pr 01.03.2017 oversende sin felles tilråding om organisering og ressursallokering til KMD. Arbeidet har uvegerlig lagt beslag på ressurser internt, ikke minst hos ledere og tillitsvalgte. Vi må påregne at dette fortsetter utover i 2017.

For å unngå at situasjonen rundt omstillingen skaper usikkerhet blant medarbeiderne, er det lagt stor vekt på felles og samtidig informasjon samt medvirkning og medbestemmelse. Målet er at den videre prosessen raskt sikrer trygghet og forutsigbarhet, slik at de avgjørende faktorene for våre gode resultater ikke blir skadelidende: å rekruttere og beholde høyt kvalifiserte medarbeidere med entusiasme og innsatsvilje, og å trygge og videreutvikle det tette samarbeidet innen regional stat. Vi er også opptatt av å fokusere på mulighetene som åpner seg gjennom sammenslåingen, med vekt på potensialet for satsinger og fyrtårn.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Trondheim, 27. februar 2017

Brit Skjelbred (sign)

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannsembetene er regionale statlige forvaltningsorgan underlagt departementene. Administrativt er fylkesmennene underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Embetene får sine oppdrag fra en rekke ulike departementer som har direkte faglig instruksjonsmyndighet på sine fagområder. Fylkesmannen er statens fremste representant i fylket og et nødvendig bindeledd mellom den sentrale statsforvaltningen og kommunene i fylket. Fylkesmannen utfører også oppgaver for Kongehuset.

Embetet har en strategiplan som rulleres hvert år med 4-årsperspektiv. I 2016 ble planen omstrukturert med utgangspunkt i fylkesmannsrollene, etter mønster av tildelingsbrevet. Strategisk plan for 2016-2019 har følgende hovedmål:

1. I Sør-Trøndelag er kommuner og virksomheter godt kjent med og implementerer nasjonal politikk.
2. I Sør-Trøndelag er statlige virksomheter godt samordnet og samarbeider om gode helhetsløsninger.
3. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ivaretar rettsikkerheten på en god måte i sin oppgaveløsning.
4. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag identifiserer sentrale muligheter og utfordringer i fylket, formidler dette til sentrale myndigheter og tar nødvendige initiativ.
5. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har god internkontroll og risikostyring.
6. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er en omstillingsdyktig organisasjon.

I arbeidet med sammenslåing av fylkesmannsembetene i Nord- og Sør-Trøndelag legger vi vekt på at det nye embetet skal tjene hele Trøndelag, uansett hvor den enkelte har sin kontorlokalisering. Dette innebærer også å fronte Trøndelagsperspektivet:

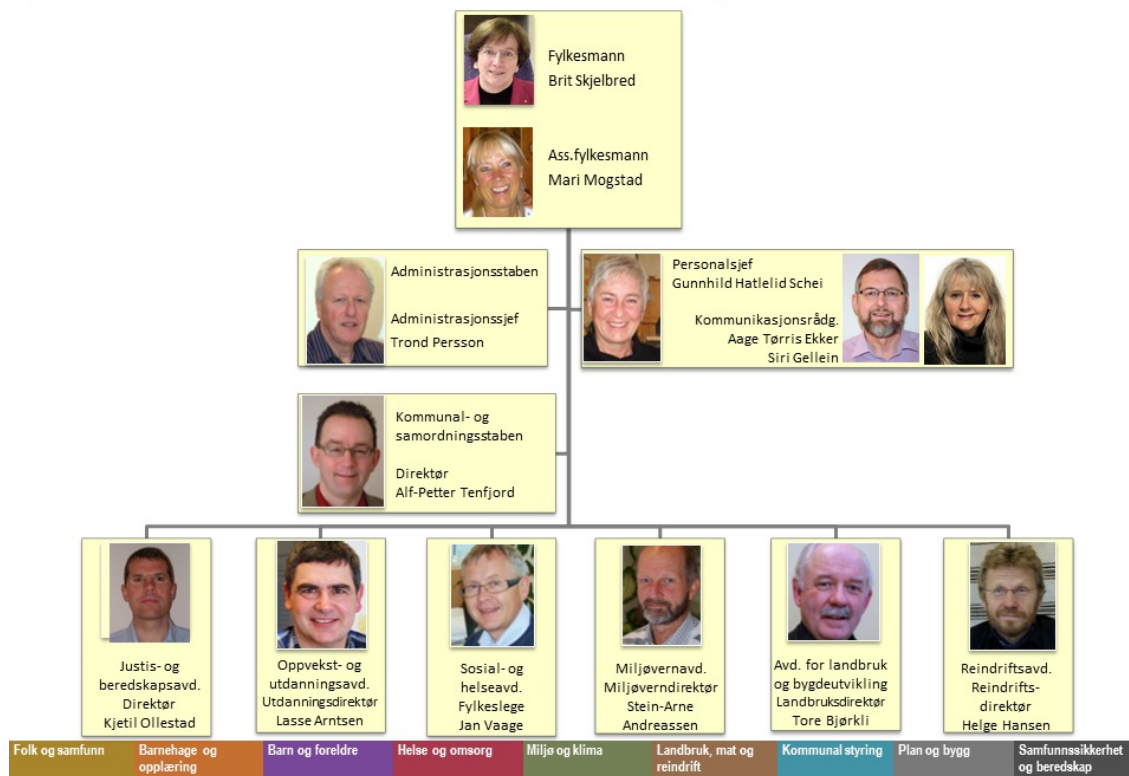
- Tydeligere stemme fra Trøndelag
- Sammenhengende forvaltningsområder
- Bedre samordning med øvrig regional stat
- Styrke alle deler av fylket
- Enda bedre tjenester til kommunene og andre

2.2 Organisasjon og ledelse

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Organisasjonskart 2016

Embetsledelsen har bestått av fylkesmann Brit Skjelbred og ass. fylkesmann Mari Mogstad, Embetets hovedkontor er lokalisert i Trondheim fordelt på 3 hus. Reindriftsavdelingen er lokalisert på Røros. 2 nasjonalparkforvaltere har kontorsted på Røros, men er ikke samlokalisert med Reindriftsforvaltningen. 1 nasjonalparkforvalter har kontorsted i Tydal.

Embetet er organisert med 3 stabsenheter: Administrasjonsstaben, Kommunal og samordningsstaben og Fylkesmannens sekretariat (personalsjef og 2 kommunikasjonsrådgivere). Embetet har 6 fagavdelinger, Justis og vergemål, Oppvekst og utdanning, Miljø, Landbruk og bygdeutvikling, Sosial og helse samt Reindrift. Det har ikke vært store organisatoriske endringer med unntak av at beredskapsenheten midlertidig er plassert i Kommunal og samordningsstaben.

Som oppfølging av medarbeiderundersøkelsen i 2014 har embetet hatt flere samlinger der etikk har vært tema. Som resultat av dette arbeidet har vi etablert en ny visjon med nye verdier.

Vår visjon En mangfoldig, trygg og livskraftig region

Våre verdier Åpen og tydelig, ydmyk og modig

Fylkesmannsembetets virksomhet er basert på fylkesmannens fem roller: sektormyndighet, samordner, rettssikkerhetsgarantist, initiativtaker og tilbakemelder. Med bakgrunn i bl.a. *Utredning av fylkesmannens fremtidige struktur* har vi satt som mål at organisasjonsmodellen for det nye sammenslåtte embetet i Trøndelag skal gi gevinster:

- God tilgjengelighet for kommuner og innbyggere
- Styrkede forutsetninger for samvirke og samordning i Staten
- Rettssikkerhet
- Styrking av fagmiljøene
- Effektivisering
- Satsinger og fyrtårn som blir mulige på grunn av sammenslåingen

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Tabellene nedenfor viser de utvalgte nøkkeltallene for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Tallene er tatt ut iht brukerveiledningene fra KMD.

For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kap.4.2, og for nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.3. Se også ledelseskommmentar til årsregnskapet.

Andel administrasjon av totalt antall årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum, andel administrasjon	Økonomi	Lønn	IKT	Personal	Arkiv	Resepsjon og sentralbord	Antall årsverk totalt
Antall årsverk	9.6 %	2.8	0.5	1.2	1.2	5.4	2.8	145.3

Vi har her tatt med årsverk tilknyttet Administrasjonsstaben pr 31.12, som embetets felles administrative enhet. I tillegg er det tatt med ressursene til personalsjefen og dedikerte IT-ressurser i fagavdelingene som brukes til fellestjenester. Adm.sjefen er fordelt pr fagområde. Embetsledelsen er ikke tatt med. Vårt sentralbord er i Engerdal. Øvrig administrativ ressursbruk i fagavdelingene er ikke tatt med da denne er vanskelig å måle.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	4 528

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	2 118.0
Budsjettavvik (%)	2.3 %

Beløp i 1000 kroner

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	91 015.0
Lønn 052501	71 180.0
Lønnsandel av driftsutgifter	78.2 %

Beløp i 1000 kroner

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	13 595
Husleie (% av driftsutgifter)	15 %

Beløp i 1000 kroner

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	87 880	48 062	39 818

Vergeregnskapet er journalført i vergemåls-ePhorte med en journalpost med flere vedlegg per regnskap.

Medarbeiderundersøkelsen

Betegnelse på rapporteringskrav	Differanse 2016-2014	Gjennomsnittlig score for 2016	Gjennomsnittlig score for 2014
I vårt embete stimuleres det til læring og samarbeid på tvers av avdelingene	0.1	3.8	3.7
I vårt embete utvikler vi oss faglig ved gjensidig kontakt med andre embeter	- 0.1	3.7	3.8

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2016
052501	92 815
052521	15 524
Post 01 (unntatt 052501)	30 056
Post 20-29 (unntatt 052521)	59 235
Post 30-39	4 187
Post 40-49	533
Post 60-69	140 283
Post 70-79	22 900
Post 80-89	3 063

Beløp i 1000 kroner

Aldersfordeling

Totalt antall ansatte pr. 31.12	Antall ansatte under 20 år	Antall ansatte 20 - 29 år	Antall ansatte 30 - 39 år	Antall ansatte 40 - 49 år	Antall ansatte 50 - 59 år	Antall ansatte over 60 år
168	0	9	34	49	50	26

Årsverk og lønnsutgifter

Betegnelse på rapporteringskrav	Rapporteringsåret
Gjennomsnittlig totalt antall årsverk for aktuelt år	145.33
Gjennomsnittlig årsverk for kvinner	93.88
Gjennomsnittlig årsverk for menn	51.45
Gjennomsnittlig årsverk for faste stillinger	130.22
Gjennomsnittlig årsverk for midlertidige stillinger	15.11
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk	625 805.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk for kvinner	615 079.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk for menn	645 376.00

Årsverk og lønn er beregnet per 31.12.2016.

Turnover

Turnover i prosent	Gjennomsnittlig antall ansatte i rapporteringsåret	Totalt antall ansatte som har sluttet (ekskludert naturlig avgang) i løpet av rapporteringsåret og ble erstattet	Totalt antall ansatte som har sluttet (inkludert naturlig avgang) i løpet av rapporteringsåret
1.77 %	169.67	3.00	23.00

Tilstandsrapportering om likestilling i embetet

Betegnelse på rapporteringskrav:	2015	2016
Sum Antall ansatte	175.00	168.00
Grunnlagstall 1: Antall menn	59.00	57.00
Grunnlagstall 2: Antall kvinner	116.00	111.00
Grunnlagstall 3: Gjennomsnittlig månedslønn for menn	46 812.00	48 551.00
Grunnlagstall 4: Gjennomsnittlig månedslønn for kvinner	41 824.00	43 368.00
Sum antall deltidsansatte	11.00	10.00
Sum prosent andel deltidsansatte	6.29 %	5.95 %
Grunnlagstall 5: Antall menn i deltidsstilling	4.00	4.00
Grunnlagstall 6: Antall kvinner i deltidsstilling	7.00	6.00
Sum antall midlertidige ansatte	30.00	19.00
Sum prosent antall midlertidig ansatte	17.14 %	11.31 %
Grunnlagstall 7: Antall menn i midlertidig stilling	6.00	4.00
Grunnlagstall 8: Antall kvinner i midlertidig stilling	24.00	15.00
Sum personer i foreldrepermisjon	6.00	3.00
Grunnlagstall 9: Antall menn i foreldrepermisjon	0.00	0.00
Grunnlagstall 10: Antall kvinner i foreldrepermisjon	6.00	3.00
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	1 941.00	2 207.00
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	432.00	316.00
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 509.00	1 891.00
Sum andel legemeldt sykefravær menn	1.97 %	1.31 %
Sum andel legemeldt sykefravær kvinner	3.96 %	5.46 %
Grunntall 11: Antall legemeldte sykedager for menn	291.00	185.00
Grunntall 12: Avtalte arbeidsdager for menn	14 805.00	14 093.00
Grunntall 13: Antall legemeldte sykedager for kvinner	1 104.00	1 498.00
Grunntall 14: Avtalte arbeidsdager for kvinner	27 894.00	27 428.00
Sum andel egenmeldt sykefravær menn	0.95 %	0.93 %
Sum andel egenmeldt sykefravær kvinner	1.45 %	1.43 %
Grunntall 15: Antall egenmeldte sykedager for menn	141.00	131.00
Grunntall 16: Antall egenmeldte sykedager for kvinner	405.00	393.00

Merk at tallene er tatt ut pr 31.12 for begge årene.

Tilstandsrapportering om likestilling på leder- og medarbeidernivå

Betegnelse på rapporteringskrav:	2016	2015
Antall ansatte i embetet	168.00	175.00
Antall kvinnelige ansatte	111.00	116.00
Antall mannlige ansatte	57.00	59.00
Antall kvinner med personalansvar	10.00	8.00
Antall menn med personalansvar	13.00	12.00
Sum antall ansatte med personalansvar	23.00	20.00
Andel kvinner med personalansvar	5.95 %	4.57 %
Andel menn med personalansvar	7.74 %	6.86 %
Andel ansatte med personalansvar	13.69 %	11.43 %
Antall ansatte uten personalansvar	145.00	155.00
Antall kvinnelige medarbeidere uten personalansvar	101.00	108.00
Antall mannlige medarbeidere uten personalansvar	44.00	47.00
Andel kvinnelige medarbeidere uten personalansvar	60.12 %	61.71 %
Andel mannlige medarbeidere uten personalansvar	26.19 %	26.86 %
Gjennomsnittlig månedslønn for kvinnelige ledere	63 603.00	59 444.00
Gjennomsnittlig månedslønn for mannlige ledere	64 683.00	63 585.00
Gjennomsnittlig månedslønn for kvinnelige medarbeider	41 345.00	40 507.00
Gjennomsnittlig månedslønn for mannlige medarbeidere	43 674.00	42 436.00

Gjennomsnittlig månedslønn

Betegnelse på rapporteringskrav	Årstall	Prosent menn av alle ansatte pr. 31.12.	Prosent kvinner av alle ansatte pr. 31.12.	Månedslønn menn pr. 31.12	Månedslønn kvinner pr. 31.12	Prosentandel kvinners månedslønn av menns månedslønn pr. 31.12
Totalt i virksomheten	2016	34 %	66 %	50 399	43 870	87
Totalt i virksomheten	2015	34 %	66 %	48 013	42 313	88
Embetsledelse / dir. / adm.sjef	2016	5 %	1 %	68 908	90 720	132
Embetsledelse / dir. / adm.sjef	2015	5 %	1 %	66 796	90 237	135
Seksjonssjef / ass. dir.	2016	5 %	6 %	59 568	54 619	92
Seksjonssjef / ass. dir.	2015	5 %	5 %	57 438	53 185	93
Saksbehandler 1	2016	15 %	22 %	47 315	46 871	99
Saksbehandler 1	2015	11 %	17 %	47 028	47 037	100
Saksbehandler 2	2016	5 %	20 %	42 013	42 010	100
Saksbehandler 2	2015	10 %	26 %	40 966	40 830	100
Kontorstillinger	2016	4 %	17 %	37 168	35 941	97
Kontorstillinger	2015	3 %	16 %	34 867	34 699	100
Fagarb.stillinger	2016					0
Fagarb.stillinger	2015					0
Lærlinger	2016	0 %	1 %	0	9 417	Infinity
Lærlinger	2015	0 %	1 %	0	9 570	Infinity

Lønn er beregnet ut ifra 100 % stilling for å oppnå likt sammenligningsgrunnlag. Årsaken til at kvinner har vesentlig høyere lønn enn menn i kategori embetsledelse/dir/admsjef, er at både fylkesmann og ass. fylkesmann er kvinner. I kategori 3 (saksbehandler 1) har vi en nedgang i kvinners lønn fra 2015 til 2016. Dette er fordi en kvinnelig seniorrådgiver på prosjekt hadde et mye høyere lønnsnivå enn de øvrige. Da hun sluttet pr. 31.12.2015, gikk samlet lønn for kvinner ned i 2016. I tillegg har en kvinnelig seniorrådgiver blitt seksjonssjef/underdirektør i løpet av 2016, noe som både trekker ned lønnen for seksjonssjefene og seniorrådgiverne i samme periode. Når det gjelder våre lærlinger, gjør vi dere oppmerksom på at samme lærling i 2015 og 2016 hadde en deltidsstilling grunnet nedsatt funksjonsevne. Dette påvirker lønnsnivået til lærlingene våre.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Sosial- og helseområdet

Embetet legger stor vekt på arbeidet med formidling av nasjonal politikk og har det siste året arbeidet spesielt med å få til en mer tverrfaglig tilnærming. Dette både med bakgrunn i nye oppdragsdokument og en omorganisering av Sosial- og helseavdelingen. Arbeidsmetodene varierer fra regionale konferanser til lokale møter og bruk av fylkesmannens nettsider. Fylkesmannen leder eller deltar i en rekke nettverk for kommunalt ansatte på forskjellige fagområder hvor faglig oppdatering og formidling av nasjonal politikk er hovedformål. De fleste konferansene avholdes og nettverkene driftes i samarbeid med andre statlige etater, andre embeter, kompetansesenter eller brukerorganisasjoner. Trondheim kommune og St. Olavs Hospital er også viktige samarbeidspartnere.

Fylkesmannen har regelmessige dialogmøter med kommunene. Alle kommuner skal være besøkt i en valgperiode. I disse møtene stiller Fylkesmannen med samlet ledelse og møter kommunens administrative og politiske ledere. I forkant av kommunebesøket utarbeides det et kommunebilde som grunnlag for dialogen, og her presenteres Fylkesmannens fokusområder. Disse representerer i stor grad de områder som er prioritert i våre oppdragsdokument.

I 2016 har Fylkesmannen hatt egne dialogmøter med kommunegruppene knyttet til kommunale helse- og omsorgstjenester.

Miljøvern

Klima- og miljøvernpolitikken formidles på fagsamlinger, i dialogen rundt arealplaner samt i enkeltsaker til kommuner, virksomheter og statlige etater. Den nasjonale klimapolitikken etter Paris-avtalen og samarbeidet med EU fremstår ikke spesielt oversiktlig for kommunene med tanke på forventninger som rettes mot dem. Dette gjelder både reduksjon i utslipp og klimatilpasning. Vi har formidlet klimascenarier, Klimaprofil Sør-Trøndelag og klimatilpasning for politisk og administrativt nivå i kommunene. Gjennom nettverk for naturmangfold formidles kunnskap om naturmangfold, om verktøy og hvordan en kan ta hensyn til natur og arter. Gjennom samlinger for ulike bransjer og kommuner formidles avfalls- og forurensningspolitikken. Dette har medført at kommuner, bransjer og statlige myndigheter i større grad tar hensyn til klima- og miljø.

Plan/GIS

Fylkesmannen formidler nasjonale forventninger ved tilbakemeldinger på høringer ved alle typer plansaker og ved deltakelse i regionalt planforum. Formidling av kommunens ansvar og nasjonale forventninger på GIS-området er gjennomført ved samlinger for plan- og GIS-nettverkene i fylket. Her har fokuset vært på planregister, plandata, samfunnsikkerhet og klimatilpasning.

Landbruk og bygdeutvikling

Formidling av nasjonale forventninger og politikk er en viktig oppgave for avdelinga. Matsikkerhet, landbruk over hele landet, verdiskaping og bærekraftig utvikling, inkludert klimatilpasning, er vesentlige stikkord i den sammenheng. Kommunene er spesielt viktige mottakere for slik informasjon, men også andre samarbeidspartnere i regionen. Blant annet arrangerer avdelinga årlig flere regionmøter, en hel rekke fagsamlinger og mindre møter og ikke minst ei stor samling for alle våre samarbeidende aktører, Røroskonferansen. Temaene som tas opp varierer innenfor de spesifikke oppdragene og oppgavene vi tildeles fra nasjonale myndigheter. Mye av formidlingen av den nasjonale politikken skjer dessuten gjennom den daglige oppgaveløsingen og kontakten med kommunene. Fylkesmannen har fokus på mulighetsrommet for landbruksproduksjon for alle kommunene innenfor variasjonen knyttet til ulike natur- og klimaforhold. Dette gjelder produksjoner både innen jord, skog og landbruksbaserte næringer.

Oppvekst og utdanning

Fylkesmannen har arbeidet for å øke kvaliteten, kompetansen og regelletterlevelsen i barnehagene og grunnskolingen. Vi har gjennomført regionvise veiledningsrunder i forkant av felles nasjonalt tilsyn på skoleområdet, hvor vi har truffet både skoleeiere, skoleledere og lærere. Vi har også gjennomført regelverksamlinger for skoleeiere og barnehagemyndigheten, der vi har brukt metodikk som vi mener fremmer læring (eksempelvis caseoppgaver i grupper).

Fylkesmannen har delvis prioritert innsats mot kommuner der det er avdekket særlige utfordringer. Slike prioriteringer er en vanlig del av vårt ROS-arbeid, men vi har gått mer systematisk til verks i 2016. Høsten 2016 ble det etablert en arbeidsgruppe, bestående av ansatte fra barnehage- og skoleområdet både fra Fylkesmannen i Nord- og Sør-Trøndelag, som har begynt å utvikle en modell for å identifisere og følge opp kommuner med særlige utfordringer. Arbeidet fortsetter i 2017.

Fylkesmannen formidler nasjonal politikk på våre områder i fagsamlinger, dialogmøter med mer, og vi har over tid hatt en tverrfaglig tilnærming i dette arbeidet. Arbeidsmetodene varierer fra samlinger og konferanser til møter med kommunene regionvis, lokale møter, bruk av fylkesmannens nettsider med mer. Fylkesmannen leder eller deltar i en rekke nettverk for kommunalt ansatte på forskjellige fagområder hvor faglig oppdatering og formidling av nasjonal politikk er hovedformål. Mange konferanser avholdes og nettverkene driftes i samarbeid med andre statlige etater, KS, NTNU, andre embeter og kompetansesenter.

I Fylkesmannens regelmessige dialogmøter med kommunene er barnehage, grunnskoling og barnevern faste tema. Det utarbeides et kommunebilde i forkant av dialogmøtene, der Fylkesmannens bilde av de kommunale tjenesteområdene fremgår.

I forkant av felles nasjonalt tilsyn på skoleområdet, har Fylkesmannen hvert år en veiledningsrunde, der skoleeiere og skoleledere er målgruppe. Målet med denne veiledningen er å skape god forståelse for regelverkets intensjoner.

Reindrift

Fylkesmannen har jevnlig kontakt med kommunene, særlig i forbindelse med plan-/arealsaker, og der nasjonal politikk blir formidlet. Også i forbindelse med konflikter og konfliktforbyggende tiltak har vi en dialog og samarbeid med kommunene der nasjonale forventninger i forhold til ivaretagelse av samisk reindrift og kultur formidles. Reindriftsavdelingen prioriterer deltakelse på kommunebesøkene i de kommunene som har reindrift, samt være med å utarbeide kommunebildet som utarbeides i forkant av disse møtene. Ellers ble den årlige dialogsamlinga for kommunene og landbruks- og reindriftsnæringene arrangert i mars 2016.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i mange år hatt et godt og økende samarbeid med regionale statsetater. Kjernen i dette har vært å bygge tett kjennskap til og kunnskap om hverandre. Denne typen samarbeid har vist seg svært fruktbart og ført til felles tiltak og aktiviteter som gir bedre måloppnåelse og ressursbruk. På ledernivået knytter vi både til regionale statsetater gjennom egne ledermøter. I 2016 hadde vi tre møter med mellom 15 og 25 etater til stede på hvert møte, og der temaene har vært områder der vi sammen kan gjøre en forskjell (kommunereformen, Nye Trøndelag, felles lederutvikling, mer kunnskap om den enkelte etat).

Denne måten å tenke samordning på blir underbygget og styrket gjennom tildelingen av skjønnsmidler til kommunene. En del av dette som kommunene har ønsket seg, er å bruke skjønnsmidlene strategisk for å styrke gjennomføringen av nasjonal politikk og for å avhjelpe regionale behov. I dette har vi det som kalles fylkesgrep, der regionale statsetater og andre kobles på for å gi større måloppnåelse. Fylkesgrepet for 2016 var bosetting og integrering.

På planområdet har Fylkesmannen lagt opp til tidlig dialog med kommunene, og vi ser at dette bidrar til bedre og raskere planprosesser.

For å samordne den statlige tilsynsvirksomheten rettet mot kommunene og samtidig ta hensyn til kommunenes egen kontrollvirksomhet, har embetet et fast årlig møtepunkt med de regionale statlige tilsynsetatene og sekretariatene for kontrollutvalgene

Embetet gjennomfører svært mange fagkonferanser og nettverkssamlinger, der kommunene, KS, regionale statsetater og andre viktige interessenter enten er med i planleggingen og/eller har roller/ansvar i gjennomføringen.

Fylkesmannen har de siste to årene vært vertskap for et nettverk av statlige etater med oppdrag innen velferdsområdet og med sete i Trondheim. Nettverket består av Husbanken, IMDI, UDI, NAV, Kriminalomsorgen, BUF-etat og Fylkesmannen. Målet er å få til bedre samordning av oppdrag rettet mot kommunene og å sette fokus på særlige utfordringer. I 2015 ble bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere valgt som tema og i samarbeid med KS ble det startet et læringsnettverk for kommunene. Nettverket ble startet opp i mars 2016 og vil fortsette ut 2017. Høsten 2016 ble nettverket enig om å sette fokus på utsatte barn og unge. Nettverket ble samtidig utvidet til å inkludere Nord-Trøndelag.

Fylkesmannen har stadig fokus på det tverrfaglige arbeidet knyttet til barn og unge, både innad i Oppvekst- og utdanningsavdelingen, og på tvers av avdelingene. Det gjennomføres felles ledermøter mellom Oppvekst- og utdanningsavdelingen og Sosial- og helseavdelingen der det legges føringer for embetets felles barn- og ungegruppe. Barn- og ungegruppen har fulgt opp 0-24-satsingen ved å utarbeide en strategiplan med tilhørende tiltak, som viser hvordan embetet samlet skal jobbe systematisk sammen med andre aktører for å redusere frafall i videregående opplæring. Det tverrfaglige samarbeidet for barn og unge kan fremdeles bli bedre i kommunene, både innenfor oppvekst- og barnevernområdet. Vi ser fremdeles at dette er en særlig utfordring for en del interkommunale barneverntjenester.

Innen klima og miljøvern har vi en tett og god samhandling med statlige virksomheter regionalt. Dette gjelder både Statens vegvesen, NVE, Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og Jernbaneverket. Vi har etablert faste møtearenaer for generell informasjonsutveksling og rolleavklaring, samt at vi i enkeltsaker har rutiner for samordning. Gjennom planarbeidet har vi et sterkt fokus på eksternt samarbeid med disse etatene for å tilstrebe omforent statlig politikkformidling overfor fylkeskommune, kommuner og andre aktører som er involvert i plan- og utbyggingssaker. Tilbakemeldingen fra aktørene viser at det oppleves positivt at staten er samordnet og tenker helhetlig.

Intern samordning av fylkesmannens sektoransvar på planområdet er godt innarbeidet gjennom gode rutiner for samarbeid, tett dialog mellom fagavdelingene og innarbeidet kultur for samordning og helhetstenkning på embetet.

Hovedmål 3 - Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Sosial- og helseområdet

Fylkesmannen har stort fokus på rettsikkerhet gjennom sin saksbehandling på sosial- og helseområdet og klarer å holde pålagte tidsfrister. Vi følger de veilederne som Statens Helsetilsyn og Helsedirektoratet har gitt ut. Det gis mye råd og veiledning til tjenestene gjennom behandling av klagesaker. Fylkesmannen gir også opplæring i lovforståelse på flere områder. Forvaltningskompetansen varierer mye mellom kommunene og Fylkesmannen prioriterer å gi opplæring til særlig sårbare kommuner. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag deltar i flere regionale samarbeid for å sikre en enhetlig behandling av saker. Dette gjelder områder som tilsyn og klagesaker innen helseområdet, rettsikkerhet ved bruk av tvang overfor personer med psykisk utviklingshemming og ved bruk av tvang overfor personer som ikke har samtykkekompetanse og som motsetter seg helsehjelp. Fylkesmannen har ikke registrert avvik på området i 2016.

Miljøvern

Fylkesmennenes regionale plannettverk arbeider for enhetlig praksis og likt nivå for bruk av innsigelser i arealplaner. Vi har også samarbeid med nabofylker for å sikre enhetlig praksis ved gjennomføring av forurensningspolitikken og innen vern- og naturforvaltningen. Der embetet er sektormyndigheter på flere politikkområder har vi etablert interne arenaer for å finne gode omforente løsninger.

Landbruk og bygdeutvikling

Gjennom kjennskap til kommunenes praksis bidrar vi med veiledning om regelverksforvaltning slik at like saker behandles likt i fylket. Samtidig orienteres kommunene om det handlingsrom som aktuelt regelverk gir i forhold til å ivareta lokale utfordringer. Gjennom regelmessig kontakt med andre embeter og overordnede organer bidrar vi til at vår egen regelverksforvaltning er i tråd med praksis i landet for øvrig.

Justis og vergemål

Ansatt ved Fylkesmannens justis- og vergemålsavdeling deltar i flere fagfora for å sikre likebehandling og rettslikhet fylkene i mellom. Dette gjelder eksempelvis for vergemålsaker og plan- og bygningslovssaker.

Oppvekst og utdanning

Fylkesmannen har stort fokus på rettsikkerhet gjennom vår saksbehandling på områdene barnevern, barnehage og grunnsopplæring. Vi følger veiledere og instruksjoner fra oppdragsgiverne våre, og har et aktivt forhold til høringsprosesser slik at vi kan bidra med vår kompetanse når sentralt regelverk skal oppdateres. Oppvekst- og utdanningsavdelingen deltar i flere nettverk på tvers av embeter for å sikre en enhetlig behandling av saker.

Vi gir mye råd og veiledning gjennom behandling av klagesaker. Fylkesmannen gir også opplæring i lovforståelse på flere områder. Forvaltningskompetansen varierer mye mellom kommunene, og Fylkesmannen prioriterer å gi opplæring når vi blir forespurt. I tillegg bidrar vi med forelesningsressurser i en rekke utdanninger ved NTNU, noe som på sikt vil øke sektorenes regelverkskompetanse.

Reindrift

På reindriftsområdet er det god kontakt og samarbeid mellom fylkesmannsembetene. De ansatte kjenner hverandre godt fra de var underlagt Reindriftsforvaltningen. Årlige seminarer i regi av landbruksdirektoratet, samt årlige samlinger for FMTR, FMNO, FMNT og FMST er med på å opprettholde denne gode kontakten, som da også er med på å ivareta lik saksbehandling og rettsikkerheten til reindriftsnæringa.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Generelt holder Fylkesmannen sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket gjennom normale rapporteringsrutiner, styringsmøter og andre møter med oppdragsgiverne og tilbakemelding på tildelingsbrev og VØI. I tillegg tar vi kontakt med departementer og direktorater der vi ser uheldige eller utilsiktede virkninger av statlig politikk. Vi viderefremmer også synspunkter fra kommunene og bistår dem i kontakten mot sentrale myndigheter.

I 2016 har noen satsinger krevd særlig oppmerksomhet. I denne sammenheng er det naturlig å trekke frem kommunereformen, som har krevd stor innsats fra så vel kommunene som fra fylkesmannsembetet. Vi samarbeider her som i andre sammenhenger svært godt med KS. Arbeidet ble intensivert i 2016, både for å bidra til at alle kommunene kom i land med sine prosesser og fordi fylkesmannen skulle gi sin faglige tilråding. Fylkesmannen har vært i tett dialog med kommunene for å bidra til deres prosesser, og har brukt mye ressurser for å yte kommunene bistand. Noen prosesser pågikk utover høsten 2016.

Fylkesmannen har vært støttende til kommunenes arbeid, men har samtidig også utfordret kommunene på å finne løsninger for nye kommuner som er i samsvar med slik vi oppfattet Regjeringens og Stortingets mål bak kommunereformen. I fylket har mange kommuner gjennom frivillige prosesser konkludert med at sammenslåinger er ønskelig. I Sentio Researchs nylige gjennomførte undersøkelse om bl.a. Fylkesmannens rolle i kommunereformen, fikk vi gode tilbakemeldinger på vår jobb med kommunereformen.

Fylkesmannen deltar på regelmessige møter hos våre oppdragsgivere, noe som er den vanligste arenaen for å holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk. Dette kan for eksempel være ulike fagmøter i Utdanningsdirektoratet. Vi har også hatt et eget dialogmøte med Helsetilsynet, i forbindelse med at etaten var på embetsbesøk i 2016. I tillegg til nevnte regelmessige møter, tar vi også nødvendig initiativ overfor oppdragsgiver når det oppstår behov for dette. Ett eksempel i så måte er at vi informerer tilsynsmyndigheten (Utdanningsdirektoratet) når vi mottar bekymringsmeldinger vedrørende friskoler.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Miljøvern

Gjennom arealforvaltningen særlig i storbyregionen Trondheim, gjøres det grep for å nå 0-visjonen for veksten i personbiltrafikk. Vi arbeider sammen med kommunene og samferdselssektoren for å etablere en sterkere utvikling rundt kollektivknutepunkt, fortsatt satsning på fortetting med kvalitet samt økt gang- og sykkelbruk. I Trondheim utredes muligheten for bruk av eksisterende jernbanetrase som bybane sammen med super-buss koplet mot et godt kollektivnett basert på buss.

Utslipp av miljøgifter til luft, jord og vann reduseres gjennom tilsyn med forurensende virksomhet og regulering av utslipp gjennom utslippstillatelser og ved opprydding på skipsverft og avfallsplaner i havner. Dette gir helsegevinster, gjennom bedre luftkvalitet, styrket matsikkerhet og robuste økosystemer. En aktiv kunnskapsformidling og veiledning innen klimatilpasning og reduserte klimagassutslipp gir en bedre arealforvaltning samt en økt forståelse av behovet for tiltak på infrastruktur og offentlig eiendom.

Avvik VØI 5.1.8.4

Vi har i liten grad fulgt opp arbeidet med å bistå kommunene med ulovlighetsoppfølging. Erfaringene fra Fylkesmannen i Hordaland har vist at denne oppgaven krever betydelige ressurser. Dette er ressurser vi dessverre ikke har. Oppgaven er imidlertid viktig, og burde vært gitt større fokus.

Landbruk og bygdeutvikling

Avdelinga legger til rette for en aktiv og kunnskapsbasert forvaltning med fokus på bruk av jord- og skogressursene. Dette gjelder både i

forhold til målet om til blant annet økt matproduksjon, økt verdiskaping med basis i bruk av tre, fokus på landbruksbasert næringsutvikling, realistisk tilpassing til klimaendringene og ikke minst til klimamålet. Økologisk landbruksproduksjon er en del av denne satsinga. Dette er noe av landbrukets bidrag til en trygg og framtidsetta samfunnsutvikling.

Viktige elementer i arbeidet er oppfølging av kontroller på skogsida. Dette gjelder blant annet ordninger knyttet til foryngelse, tilskuddsordninger som tettere planting og gjødsling, tilpassing av skogbehandling og driftsteknikk til endret klima, samt styrka satsing på vegbygging i skogbruket gjennom pådriverordninger og planlegging av vegger. I 2016 har det spesielt vært lagt vekt på å sikre bedre oversikt over skogressursene som utgangspunkt for skogbruksplanlegging.

Innen jordbruket fokuseres det på gode agronomiske tiltak, samt aktiv bruk av ressursene i både inn- og utmark. For å oppnå dette er bevaring av de dyrka og dyrkbare arealene viktig. Sør-Trøndelag har store, kvalitetsmessig gode beiteressurser. Økt matproduksjon med bakgrunn i bruk av utmarksbeiter til sau og storfe styrker produksjonsgrunnlag i distriktene. Drenering, samt øvrige hydrotekniske tiltak, er også vesentlige elementer for å bidra til å nå klimamålet. Forvaltningsmessig er tilskudd innen ordningene Regionalt miljøprogram, Spesielle miljøtilskudd i MIL og drenering i stor grad innrettet for optimal ressursutnyttelse og verdiskaping. Gode rutiner ved jordarbeiding og handtering av husdyrgjødsel er eksempler på at tilskuddene bidrar til dokumenterbare miljø- og klimagevinster.

Reindrift

For reindrifta er det helt avgjørende at reintallet står i forhold til tilgjengelige arealressurser. Her i sør har vi svært gode slaktevekter og det er ikke noe som tyder på at reintallet er for høyt. Offentlig kontrollert telling er imidlertid ikke prioritert for våre områder, men de gode slaktevektene, sammen med innleverte opplysninger i melding om reindrift hvert år, tilsier at reintallet ikke er for høyt. En av våre største utfordringer har vært, og fortsatt er, gamle konflikter og uhensiktsmessige distriktsgrenser. Dette er noe man må ta større tak i fremover, og må sees i lys av de ekstra utfordringer som følge av ustabile vintre de senere åra. Forventninger om ivaretagelse av rettighetene til den sørsamiske befolkningen gjennom nasjonal lovgivning og internasjonale konvensjoner, er noe vi må jobbe mer med. Dette er derfor fremmet som et fyrtårn i forbindelse med sammenslåingen av fylkesmannsembetene. Det vises ellers til resultatmål 3.1.1.1.6.1 når det gjelder ivaretagelse av reindriftas arealressurser.

Resultatmål 3.1.1.1.1

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket.

Gjennom kommunebilder i forbindelse med kommunebesøkene formidles nasjonale forventninger til kommunene. I tillegg benyttes arenaer som regionalt planforum, Fylkesmannens årlige dialogsamling og løpende saksbehandling til å formidle nasjonale og regionale hensyn. Samtlige avdelinger benytter så vel felles arenaer som skriftlige og muntlige kontakflater i formidlingen av nasjonale og regionale hensyn til kommunene.

Resultatmål 3.1.1.1.2

Rapportere på

Prinsippene i de statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

Ny fylkesplan for Trøndelag er i startfasen, og vi har gjennom skriftlige og muntlige tilbakemeldinger til både planstrategien og planprogrammet omtalt behovet for at de statlige planretningslinjene må legges til grunn for planleggingen. Dette er også koplet opp mot arbeidet med bymiljøavtaler, byutviklingsavtaler og byvekstavtaler.

De ulike statlige planretningslinjene er kommunisert inn i alle kommuneplanprosesser, både samfunnsdeler og arealdeler, og også i reguleringsplanprosesser. Dette har vært med på å øke bevisstheten om temaet, men i hvor stor grad dette er innarbeidet i planene varierer mye fra kommunene til kommune. Planretningslinjene inngår også i grunnlaget for våre innsigelser i plansaker.

Vi har i 2016 gitt uttalelse til 16 kommunale planstrategier og BATP er omtalt i de aller fleste av disse uttalelsene.

I Trondheim kommune arbeides det godt med implementeringen av BATP både i egne arealplaner og i arbeidet inn mot Bymiljøavtalen, Byutviklingsavtalen og Byutredningen. Vi imøteser imidlertid et enda sterkere fokus på helhetlige løsninger for å sikre et godt lokalt og regionalt kollektivtilbud, inklusive tog, samt at knutepunktstenkning og utvikling av gode og robuste lokalsentre blir gitt økt prioritert.

Vi formidler nasjonal politikk om behovet for fortetting, nærhet til kollektivknutepunkt og 0-vekstmål i både oppstartsvarsel og høringsuttalelser til alle relevante detaljplaner fra kommunene, men med klart størst fokus på kommunene i Trondheimsregionen. Vi opplever spesielt i mindre kommuner at ønsket om aktivitet i alle grender ofte kan komme i konflikt med de overordnede målsettingene om fortetting, konsentrasjon og knutepunktstenkning.

Med henvisning til BATP frarår vi alle dispensasjonssaker som medfører spredt boligbygging. I 2016 omfattet dette det i overkant av 50 saker. Etter det vi har grunn til å tro, er det ikke tatt hensyn til noen av disse frarådingene. Det må dermed påregnes at det er gitt dispensasjon til spredt boligbygging. Retningslinjene for strandsonen brukes aktivt i vurderingen av dispensasjoner i strandsonen. Særskilt vanskelige saker følges opp med påklaging av kommunens vedtak.

Resultatmål 3.1.1.1.3

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100%

Fylkesmannen har deltatt og gitt innspill i regionalt planforum til de planene som kommunene har presentert og ønsket tilbakemelding på.

Det er mottatt 148 reguleringsplanforslag til oppstart i 2016 og Fylkesmannen har gitt innspill til alle disse oppstartsmeldingene. Det samme gjelder for de 199 reguleringsplanforslaga som har vært sendt til offentlig ettersyn.

Fylkesmannen har også gitt innspill til de 8 kommunedelplanene og 19 kommunale planstrategier som har vært sendt på høring i 2016.

Vi deltar på alle relevante kommunale og regionale planprosesser som vi blir invitert inn i. Vi er tidlig og tydelige, søker dialog og leter etter omforente løsninger.

I Trondheim og Trondheimsregionen har vi hatt færre innsigelser de siste årene. Vi er flinkere til å sjekke opp sakene og unngår dermed innsigelser basert på misforståelser/forglemmelser.

Vi blir oftere invitert i avklaringsmøter i tidlig fase med Trondheim kommune, særlig i støysaker. Det forenkler og effektiviserer saksgangen. Nærhet og mulighet for hyppige møter med saksbehandlere og ledere i Trondheim er en vesentlig faktor for å oppnå god samhandling, samt raskere og mer effektive planprosesser. Dette er en arbeidsform som vi med positiv effekt også benytter overfor andre kommuner.

Resultatmål 3.1.1.1.3.2**Rapportere på**

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100%

I 2016 ble det avholdt mekling i 3 reguleringsplansaker, 1 kommunedelplan og 1 kommuneplan. Innsigelser til reguleringsplanene var fremmet av Fylkesmannen, Statens vegvesen og Fylkeskommunen. Til kommuneplanen var det fremmet innsigelse fra Fylkesmannen og Statens vegvesen.

Innsigelsene fra Fylkesmannen var i 2016 grunnet i hensynet til dyrka jord i kommunedelplan for Singsås-Forsetmoen i Midtre Gauldal. I de to reguleringsplanene på Hitra, Honnes og Sandstadvika, hadde Statens vegvesen og Fylkeskommunen vilkår knyttet til trafiksikkerhet. Fylkesmannen hadde vilkår knyttet til strandsone for reguleringsplan i Åfjord, Sundet. Til kommuneplan for Selbu fremmet Fylkesmannen innsigelser knyttet til hensynet til dyrkajord, reindriftsinteresser, naturmangfold og bolig- og transportplanlegging. Statens vegvesen fremmet også innsigelser til denne med begrunnelse i trafiksikkerhet og bolig- og arealplanlegging.

Mekling førte fram i tre av sakene. Reguleringsplan for Sandstadvika og kommuneplan for Selbu er oversendt KMD for endelig avgjørelse.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Resultatmål 3.1.1.1.4.1**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til klimaendringer.

Alle plansaker er vurdert med hensyn til klimaendringer. For klimaforebygging henviser vi til BATP, samt vårt arbeid for å ivareta myr som viktig karbonlager. Myr blir ofte berørt ved planer om nydyrking.

Klimatilpasning har fått økt fokus spesielt i urbane områder og urbanhydrologi som fag er viktig. Vi opplever imidlertid at veiledningen og hvor innslagspunktet for statlig grensesetting (innsigelsespraksis) på dette området er noe mangelfull. Dette betyr at vi sjekker at det er gjort en vurdering av overvann (ligger ved VA-plan eller kart over OV-nett), men ikke kvaliteten på vurderingene.

I Trondheimsregionen ber vi om at det dokumenteres hvordan planer og tiltak underbygger 0-vekstmålet som bl.a. ligger som premiss for Bymiljøavtalen.

I forbindelse med gjennomgang av plansaker kontrolleres det at disse ivaretar kravet i PBL § 4-3 om ROS-analyser i alle plansaker, herunder kontrolleres det at det er tatt hensyn til klimaendringer i analysene. Fylkesmannen har i tillegg et samarbeid med NVE om klimatilpasning i kommunale planer.

Vurdering av konsekvenser av klimaendringer i planer

Er alle planer etter plan og bygningsloven vurdert med hensyn til klimaendringer?
Ja

Resultatmål 3.1.1.1.5.1**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnssikkerhet.

Alle planer blir rutinemessig kontrollert at kravet om ROS-analyser er tilfredsstillt iht. lov og forskrifter.

Vurdering av konsekvenser av samfunnssikkerhet i planer**Er alle planer etter plan og bygningsloven vurdert med hensyn til samfunnssikkerhet?**

Ja

Resultatmål 3.1.1.1.6.1**Rapportere på**

Landbrukets og reindriftens arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser.

Reindrift:

Reinbeitearealene innskrenkes kontinuerlig, og uten noen form for kompensasjon. Vi prøver å bidra til at reindrifta involveres tidlig i planprosessene. Videre er vi opptatt av at de direkte og indirekte arealtap som følge av tiltak i reinbeiteområdene synliggjøres i kommunens arbeid med arealplanlegging, samt i reinbeiteområdene i sin helhet.

Vi har i mange år etterlyst en interkommunal plan og/eller regional plan for reindrift. Dette ville vært et svært viktig og nyttig verktøy i arealplanleggingen. Det ble påbegynt et interkommunalt samarbeid mellom kommunene i fjellregionen, men så langt er det ikke lyktes å få utarbeidet en felles plan. I stedet har det blitt jobbet med en sårbarhetsanalyse for 4 kommuner, der man ønsker å lage et kart som viser tilrettelegging av fritidsbebyggelse vurdert opp imot særlige viktige områder for reindrifta. Arbeidet er ikke ferdig.

Distriktsplanene er viktige verktøy i arealplansammenheng. Vi har fokus på at alle reinbeitedistrikt og tamreinlag skal ha gode og oppdaterte distriktsplaner/reindriftsplaner, og ønsker å fortsette å jobbe med dette i 2017. Distriktsplanene/reindriftsplanene er gjort tilgjengelige på Fylkesmannens hjemmeside. Reindriftas arealbrukskart er en vesentlig del av distriktsplanene, og vi ønsker å bruke mer ressurser på dette fremover slik at kartene skal bli så oppdaterte som mulig.

Reindrifta i Trollheimen har fått innskrenket en stor del av sine vinterbeiteområder ved at flere grunneiere i Meldal kommune har sagt opp leieavtalen. Det er også ei flyttelei i Rennebu kommune som man mangler avtale på, samt et såkalt sekundærrområde som man ser på om man med fordel kunne inngått avtale om mer permanent beiteleie på. Dagens situasjon gjør det utfordrende også i arealplansammenheng. I Rennebu kommune er det en pågående og konstruktiv prosess som Fylkesmannen er involvert i, og der man forsøker å få til løsninger. Vi håper at man kan få til en prosess i også Meldal etter hvert.

Fylkesmannen arrangerer en årlig dialogkonferanse for sine kommuner. I tillegg til de ulike dialogfora som har reindriftsspørsmål som hovedfokus (jf. rapportering under resultatmål 7.3.9.11.3), ser vi at også den generelle dialogkonferansen kan være en viktig arena for å synliggjøre reindriftas arealbehov og rettigheter overfor kommunene.

De fylkesvise avtalene som er inngått med FMNT, FMHE, FMMR, FMOP, FMSF og FMBU, om bruk av vår reindriftsfaglige kompetanse i plansaker, oppleves for generelle. Vi har et godt samarbeid, særlig med FMHE, men er usikker på hvor godt avtalene følges opp av de andre embetene. Dette er noe man må ta tak i, og må sees i sammenheng med sammenslåingsprosessen med FMNT.

Avdeling for landbruk og bygdeutvikling:

Det er vesentlig å få en dialog omkring landbrukets arealinteresser opp på den politiske dagsorden både i kommunene og på regionalt nivå. Dette bør skje tidlig i prosessene og også i forbindelse med kommunenes samfunnsdel som blant annet legger premisset for arealdelen (arealbruk, jordvern, landbruk, kulturlandskap). Det er likevel kommuneplanens arealdel som er det viktigste verktøyet for å ivareta landbrukets arealressurser. Eventuelle konflikter med nasjonale mål for jordvern og kulturlandskap må på et tidlig stadium synliggjøres av Fylkesmannen i dialog med den enkelte kommune. Arealavklaringene skal skje med bakgrunn i god kunnskap om virkningene for landbruksinteressene. Vi ser at både kvaliteten og innholdet i vurderingene som gjøres omkring jordvern og landbruk i blant annet konsekvensutredninger og planbeskrivelser kan bli bedre.

Det er viktig at også lokal landbruksmyndighet får mulighet til å delta aktivt i planarbeidet, noe som ikke alltid er tilfelle. Fylkesmannen har fokus på at jordvernkonflikter løses best gjennom god planlegging og at det må være klare begrunnelser for de omdisponeringer som foreslås. Dette må være basert på konkrete behov av samfunnsmessig interesse. I tillegg skal det vurderes alternativ til bruk av dyrka jord. I dialogen med kommunene oppfordrer vi til å utarbeide kart over kjerneområde landbruk der både jordvern og kulturlandskap er tema. Kun et fåtall kommuner har gjennomført et slikt tiltak, men flere uttrykker at de har ambisjoner om dette.

Fylkesmannen har kontinuerlig kontakt med kommunene gjennom planoppstart, høringsuttalelser og annen dialog i plansaker. Vi deltar aktivt i regionalt planforum og i samarbeidsmøter i større samferdselsprosjekt tidlig i planprosessene. Det interkommunale samarbeidet gjennom IKAP er også en samarbeidsarena. Det er i 2016 holdt kurs for ansatte og politikere i kommunene om jord- og konsesjonslov, forholdet mellom enkeltsaks-behandling etter plan- og bygningslov og jordlovbehandling, samt andre aktuelle juridiske spørsmål innenfor landbruket som tema.

Avd. for landbruk og bygdeutvikling arrangerte i tillegg grønne regionmøter der både politikere og administrasjon i kommunene var invitert. Et av de temaene der var jordvern og arealbruk.

I kommuneplansammenheng er det en utfordring at flere kommuner ønsker svært lang planhorisont, opp mot 25 år. Dette medfører ønsker om store arealer i «reserve» noe som går på bekostning av jordbruksarealet og muligheten for å drive aktivt jordbruk. Ellers ser vi en økt tendens til at opsjonsavtaler på dyrka jord bidrar til press på matjorda rundt de mest pressutsatte områdene, særlig rundt Trondheim. En annen utfordring for jordvernet er tilfellene der faglige råd fra administrasjonen ikke vektlegges tungt nok når beslutninger om omdisponering av dyrka mark tas. Ett eksempel fra 2016 er fastsetting av «grønn strek» i Trondheims kommuneplanmelding om byutvikling.

I enkelte større veisaker har nydyrking blitt brukt som kompensasjon i forbindelse med nedbygging av dyrka jord, uten at dette har vært brukt som argument for selve omdisponeringen.

Resultatmål 3.1.1.1.6.2

Rapportere på

Reduksjon i omdisponering av dyrket mark sammenlignet med 2014.

Omdisponeringen av dyrka mark i Sør-Trøndelag har økt betraktelig; fra 397 daa i 2014 til 1428 i 2015. Ørland var den kommunen som omdisponerte mest dyrka mark i 2015, og sto alene for 675 daa. Dette skyldes hovedsakelig vedtak av reguleringsplan for Ørland hovedflystasjon. Selv om man ser bort i fra dette ene store statlige samferdselstiltaket, er det likevel bortimot en fordobling av omdisponeringen i fylket fra 2014 til 2015. Dette er bekymringsverdig.

Det bygges altså ned dyrka mark i stor skala i Sør-Trøndelag. For 2015 var det ingen andre fylker som omdisponerte mer dyrka mark. I tillegg vet vi at det er avsatt store jordbruksområder i kommuneplanens arealdel for enkelte kommuner, eksempelvis Trondheim og Skaun. Begge disse kommuneplanene var til endelig behandling i KMD. Den omfattende omdisponeringen på kommuneplan-nivå tyder på at rapportert omdisponering for Sør-Trøndelag vil være svært høy også i årene som kommer.

Blant større saker vedtatt i 2016 kan nevnes reguleringsplan for E6 Røskaft-Skjerdingstad i Melhus kommune, som medfører omdisponering av ca. 500 daa fulldyrka mark av svært god jordkvalitet. Dessuten reguleringsplanene for Ranheim-Værnes i Trondheim og Malvik kommuner som medfører omdisponering av ca. 190 daa fulldyrka mark.

Det er i 2017 forventet planvedtak for to store reguleringsplaner i Trondheim som berører større områder med dyrka mark. I tillegg forventes det fremdeles store omdisponeringstall for dyrka jord som følge av reguleringsplaner for E6 både sørover og nordover i fylket.

Resultatmål 3.1.1.1.7.1

Rapportere på

Alle relevante kommuner i storbyområdene tilrettelegger aktivt for boligbygging.

Storbyarbeidet var på veg mot avvik på grunn av en noe lav saksbehandlingsskapasitet i forhold til behovet (høyt antall storbysaker med kompleksitet). Tiltak: Styrket ressursbemanning ved etablering av en «storbygruppe» som rapporterer direkte til fylkesmannen /embetsledelsen. Dette er realisert og vil holde frem.

Hensikten er å kunne holde oversikt over alle prosessene og oppdatert kunnskap med relevans for storbyutvikling i Trondheim og Trondheimsregionen. Samt være en aktiv bidragsyter i god (tidlig)dialog med aktørene og prosessene for å sikre samhandling mellom privat og offentlig sektor, en god kommunedialog og koordinering av regional stat.

Fylkesmannen har i 2016 gjennomført en meget utstrakt møtevirksomhet for å bygge opp relevante nettverk av betydning for storbyutvikling generelt (Satp) og boligbyggingen spesielt. Av de viktigste møtene kan nevnes de faste dialogmøtene med byplankontoret i Trondheim. Møtefrekvensen er nå oppe i 5-7 møter i året og både kommunen og fylkesmann fremmer tema som settes på dagsorden. Disse møtene gir viktig innsikt slik at staten lettere kan fremstå som forutsigbar og koordinert. Dette har vært vellykket, noe en tiltakende møtefrekvens indikerer er gjensidig.

Nevnes kan også arbeidsmøter med fylkeskommunen og jernbaneløst og berørte kommuner om knutepunktutvikling/sentrumsnær områdeutvikling i byutviklingsavtalesammenheng. Målsettingen er en bymessig utvikling med et høyt antall boliger med høy regional mobilitet ved hjelp av kollektivtransport.

Mens [2015-konferansen](#) hadde et by- og regionrettet utviklingsperspektiv, omhandlet [storbyseminaret i 2016](#) tema støy. Seminaret var et samarbeid mellom Fylkesmannen og Miljøpakken. Med andre ord har storbyarbeidet søkt mot en balanse mellom byvekst og bykvalitet og mellom lokale og regionale perspektiv som iverksetter av nasjonal storbypolitikk. Antall innsigelser knyttet til støy har vært høyt i 2014-2015. Tallet er imidlertid betydelig redusert i 2016, et resultat av en god dialog med Trondheim kommune. Flere av dialogmøtene med kommunen har vært viet til «støy» for å finne frem til en omforent håndtering av tema støy i planprosesser. Fremdeles er der uenigheter, blant annet knyttet til studentboliger og støykrav.

Temamøter på fylkesmannens interne planforum eller andre typer arbeidsmøter er også ment å styrke embedets interne innsikt i byutviklingsspørsmål. Her inviteres gjerne forslagsstillere og planmyndighet til temamøter for informasjon og dialog. Eksempel Regionhavn Orkanger og eksempelvis NTNUs campusprosjekt og kommunens arbeid med campus som planmyndighet i god tid før prosessene tar til etter plan og bygningsloven. Tanken er at enighet og uenighet rundt prosess, metode og utredning kommer tidlig til uttrykk slik at muligheter og

utfordringer rundt byvekst og bykvalitet kan balanseres med samfunnsmessige avveininger når planprogrammene/planen utarbeides. Storbyarbeidet søker å bringe partene inkludert regionale statsetater tidlig på banen for mer effektive planprosesser.

Videre gjennomføres det i større plansaker i utstrakt grad andre typer felles møter med Statens vegvesen, Jernbaneverket og fylkeskommunen samt fylkesmannens ulike fagavdelinger. Eller andre statsetater ved behov.

Storbyprosjektet har tatt opp i seg Fylkesmannens tilråding om kommunestruktur for Sør-Trøndelag med hensyn til utvikling av tyngdepunkt. Herunder tiltak rettet mot integrering av Trøndelag og Trondheimsregionen i tråd med intensjonene i den kommende stortingsmeldingen om bærekraftige byer og sterke distrikter. Fylkesmannen har derfor vært opptatt av å løfte frem jernbanens rolle og muligheter i et flerkjernet Trøndelag. Eksempelvis gjennom høringsuttalelse til ny samlet fylkesplan for Trøndelag.

Fylkesmannens bruk av skjønnsmidler: Fylkesmannen har arbeidet aktiv som tilrettelegger for knutepunktbasert byutvikling langs jernbanestasjoner også utenfor Trondheim. Fylkesmannen har i 2016 fulgt opp skjønnsmiddeltildelingen i 2015 med nye midler til knutepunktutvikling langs jernbanen (Trondheim og Melhus) i tillegg til å anbefale klimasatsmidler til Malvik. Vi registrerer økt vilje/ ønske om samhandling mellom Trondheim og nabokommunene. Trondheim kommune sitt knutepunktprosjekt inviterer omegnskommuner med i prosjektet.

Fylkesmannen har også tildelt Trondheim kommune skjønnsmidler til campusprosjektet for å kunne ivareta helhetlige samfunnsmessige hensyn. I egne brev klargjøres det hvilke forutsetninger Fylkesmannen legger til grunn. Nullutslippsmålet, regionintegring og balanse mellom byvekst og bykvalitet er således viktige stikkord. Alle de nevnte skjønnsmidlene er dessuten ment å styrke tilretteleggingen knyttet til regeringens arbeid med byutviklingsavtaler samt konkretisering av interkommunal plan (IKAP2). Storbyprosjektet har hatt en viktig rolle i å understøtte arbeidet med å skape et mulighetsrom for samarbeid og utvikling.

Implementering av *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging*, og satsingsområdene i *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* gjøres både gjennom løpende saksbehandling, avklaringsmøter med partene i planprosesser samt presentasjoner i ulike interne og eksterne fora.

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet

I tildelingsbrevet for 2016 har bare KD gitt oppdrag på dette området. Vi svarer derfor tilsvarende.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen arbeider målrettet og systematisk med informasjon og veiledning. Vi opplever at våre målgrupper deltar på de tiltakene vi arrangerer, og vi er særlig bevisst metodevalg når vi arrangerer samlinger, med tanke på deltakernes utbytte. Vårt generelle inntrykk er at våre samarbeidspartner er fornøyd med vårt informasjons- og veiledningsarbeid.

Resultatmål 3.1.1.2.1

Rapportere på

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Barnehagemyndigheten svarer 3,54 på tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak (Spørsmål til Barnehage-Norge 2016, tabell 8.3). Dette ligger marginalt under landsgjennomsnittet for 2015 som var på 3,6.

Bortsett fra Trondheim har kommunene valgt interkommunalt samarbeid for sitt arbeid med kompetanseutvikling i barnehagesektoren. Vår veiledning og støtte er koordinert opp mot regionenes utvalgte konsulenter.

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Differanse resultatmål	Resultatmål	Grunnlagstall
- 0.1	3.6	3.5

Resultatmål 3.1.1.2.1.2

Rapportere på

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Det finnes ikke fylkesvise tall på dette, og det er derfor ikke mulig å sammenligne 2015 og 2016 på dette området. Vår kjennskap til kommunene, inklusive konkrete tilbakemeldinger vi har fått fra skoleeierne, tilsier at de er fornøyd med Fylkesmannens veiledning innenfor kompetanseutviklingsområdet. Vi anslår at tilfredsheten er på minst samme nivå som i 2015.

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Resultatmål	Differanse resultatmål	Grunnlagstall
	0.0 %	

Det finnes ikke fylkesvise tall på dette; derfor ingen rapportering.

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap

Embetet har gjennomført en rekke møter i kommuner hvor samfunnsikkerhet og beredskap og kommunenes oppfølging av kommunal beredskapsplikt har vært tema. I samarbeid med embetet i Nord-Trøndelag gjennomførte vi en kommunesamling med beredskapskoordinatorene i kommunene sammen med plan og kartmiljøene for å sette regionale utfordringer på agendaen. Om lag 20 kommuner (av 25) deltok på denne samlingen fra våre kommuner i fylket. Fylkesmannen har gjennomført/bidratt til å arrangere 8 kommuneøvelser hvor kommuneledelsene har deltatt og test av beredskapsplanen har vært hensikten med øvelsene. I forhold til informasjonstiltak knyttet til 110 sentralen og 112 politiets operasjonssentral har dette vært tema på samlingen vår med Fylkesberedskapsrådet.

Resultatmål 3.1.1.3.1.1

Rapportere på

Gjennomført tilsyn i ¼ av kommunene.

Embetet gjennomfører tilsyn koordinert og vil ved gjennomføring av 4 tilsyn i 2017 ha hatt tilsyn med kommunal beredskapsplikt i samtlige kommuner over en 4 års periode.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	- 1.00	24.00 %	25.00	6.00

Embetet gjennomfører et koordinert tilsynsløp over 4 år hvor alle kommunene får tilsyn.

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Det er ikke avvik på området. Alle NAV-kontorene har mottatt tilbud om opplæring i lovforståelse og lovanvendelse. Etter behov er det gitt fagspesifikke kompetanstiltak for enkeltkontor, evt i fellesskap med andre. Det er også gitt egen opplæring som en del av oppfølging etter tilsyn til enkeltkontor. Det har vært et særlig fokus på barneperspektivet, opplysning, råd og veiledning og kvalifiseringsprogrammet samt forvaltningsrett. Opplæringen har gitt resultater i form riktigere bruk av saksbehandlingsreglene, og med det større rettsikkerhet for bruker.

Resultatmål 3.1.2.1.1.1

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket skal ha mottatt tilbud om opplæring.

Det er ikke avvik på området. Alle NAV-kontorene har mottatt tilbud om opplæring i lovforståelse og lovanvendelse av sosialtjenesteloven, samt i enkeltstående tema etter behov. Her kan nevnes opplysning, råd og veiledning, forvaltningsrett, utenlandske statsborgeres rettigheter etter loven. Flere av kontorene har hatt egen opplæring, evt i samarbeid med andre.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	20	20

3.1.1.5 Øke tilgjengelighet og kapasitet, samt styrke kvalitet og innovasjonsevne i helse- og omsorgssektoren og i folkehelsearbeidet

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Som et forarbeid til fylkesmannens løpende dialogmøter med kommunene utarbeides det et lokalt «kommunebilde» på dette virksomhetsområdet. Tilgjengelighet og kapasitet er gitt prioritet i våre innspill til kommunene. Vi gjennomførte en kommunekartlegging av tjenesteområdet i 2015 hvor flere kommuner viste til at de ikke hadde kapasitet til å gjennomføre alle oppgaver i henhold til myndighetskravene. Vår kjennskap til kommunene er at et fåtall kommuner i fylket har benyttet frie midler til særskilt fordeling i denne tjenesten til å styrke tjenesteområdet.

I 2015 benyttet vi skjønnsmidler til å styrke arbeidet i skolehelsetjenesten med å bidra til å utvikle kvalitetsindikatorer i samarbeid med kommuner. Dette for å bidra til at kommuner gjennom bruk av styringsdata kan synliggjøre innholdet og sin ressursbruk i tjenesten. Dette bidro til en god synliggjøring av tilbudet i de to pilotkommunene. I 2016 søkte FMST tilskuddsmidler i samarbeid med NTNU som vi ble tildelt fra Helsedirektoratet for å kunne bidra med å utarbeide ytterligere kvalitetsindikatorer for skolehelsetjenesten i fylket. 10 kommuner har vært med i arbeidet i 2016. Resultatene er presentert til alle kommuner i Sør-Trøndelag, og arbeidet skal ses inn i en sammenheng med Barn og unge 0-24 års satsingen, implementering av ny retningslinje og kravet i folkehelseloven om å ha en oversikt over barn og unges helse. Fylkesmannens vurdering er at vi gjennom en slik tilnærming med å koordinere, bidra med støtte og tilgjengelighet, samt dialog bidrar til å synliggjøre tjenesten i kommunen, samt å øke oppmerksomheten på å styre virksomheten mot en forsvarlig helsetjeneste for gravide, barn og ungdom.

Frisklivssentraler

I Sør-Trøndelag er det etablert et nettverk for friskliv, læring og mestring. Dette er et samarbeid mellom kommuner, St.Olavs hospital og fylkesmannen. Trondheim kommune koordinerer arbeidet i samarbeid med fylkesmannen. I 2016 arrangerte vi en regional samling for kommunene i samarbeid med Nord-Trøndelag og Møre Romsdal. Tema som ble belyst utover mange gode erfaringer fra kommuner i Midt Norge var betydningen av kostnadseffektivt pasientbehandling, kravet om samarbeidsavtaler mellom sykehus og kommune, samt ny veileder for friskliv, rehabilitering, habilitering og individuell plan. Vi gjennomførte i 2015 en kartlegging av frisklivssentraltilbudet i Sør-Trøndelag. Resultatet viser at flere kommuner er i gang, og at ressurser som brukes til dette arbeidet er små. Det ble tildelt tilskudd etter søknad til 10 kommuner i 2016. Fylkesmannen ser at tilbudene i kommunene er sårbar og små.

Folkehelsearbeidet

Fylkesmannen har gjennom innspill til planer, i fylkesmannens dialogmøter med kommunene, i tett samarbeid med fylkeskommunen, i konferanser og fagdager bidratt til at helsevennlige valg, aktiv aldring og psykisk helse har fått større plass i folkehelsearbeidet. Vi har strategisk tatt i bruk kunnskap i utviklingsarbeidet på folkehelse som vi har tilegnet oss gjennom erfaringer etter mange års jobbing, ulike kartlegginger og tilsyn i møte med kommuner og fylkeskommunen. En kartlegging i alle kommuner i 2016 viser at til sammen 18 av 25 kommuner har etablert et systematisk arbeid om folkehelse på tvers av sektorer. 70% av kommunene hadde et ferdig oversiktsdokument eller forventer å ha det ferdig i løpet av 2016. Kartleggingen viser videre at det har vært, eller har vært planlagt politisk medvirkning/behandling av oversiktsdokumentet i de fleste kommunene.

Vi følger særskilt opp i samarbeid med fylkeskommunen kommuner som har kommet kort i arbeidet med å etablere et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. Vi ser i dette arbeidet at det er viktig med et samarbeid med fylkeskommunen hvor vi jobber mot felles mål. Vi ser gjennom kommuneplanarbeidet at folkehelse har fått en langt større oppmerksomhet enn tidligere.

Resultatmål 3.1.3.1.1.1

Rapportere på

Alle kommuner har utarbeidet lokale helse- og omsorgsplaner som del av det helhetlige kommuneplanarbeidet.

Av 25 kommuner i fylket har 19 kommuner "oppdaterte" planer på tjenesteområdet. Av de resterende kommunene har 4 kommuner delplaner på helse- og omsorgsområdet som må rulleres/revideres, og således er omtalt i planstrategier eller kommuneplanens samfunnsdel, mens to kommuner mangler plandokument for tjenesteområdet (Røros og Rissa).

Kartleggingen viste videre at tjenesteområdene allmennlegetjeneste og helsestasjons- og skolehelsetjeneste i de fleste kommuner ikke inngår som en integrert del av det kommunale planarbeidet på helse- og omsorgsområdet. Tilsvarende resultat så vi også i 2015 da vi kartla tjenesteområdet ledelse i skolehelsetjenesten i fylket. Denne kartleggingen viste uavklarte roller og oppfatninger av tjenesteområdet mellom fagansvarlig for tjenesten og enhetsleder. Vår vurdering av det er at dette er uheldig og sårbart med tanke på hvilke beslutninger som tas i kommunen for å utvikle tjenesten i tråd med myndighetskravene.

Resultatmål 3.1.3.1.2.1

Rapportere på

Alle kommuner har iverksatt tiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet til personer med demens.

Alle kommuner i fylket har iverksatt tiltak for å bedre tjenestetilbudet til demente og deres pårørende. Men de forskjellige kommunene er kommet ulikt langt. Trenden er at det er de største kommunene som har det mest differensierte tilbudet. Halvparten av kommunene har egen demensplan. Alle kommunene tilbyr pårørendeskole, men de minste kommunene har ikke behov for å gjennomføre slike årlig. Fire kommuner mangler dagaktivitetstilbud særlig tilrettelagt for demente. Demensomsorgens ABC er godt kjent og flittig brukt i vårt fylke. To kommuner har ennå ikke nytt til tilbudet. Det er ingen kommuner i fylket som peker seg ut som særlig svak på tjenestetilbudet til demente. Fylkesmannen følger opp intensjonene i Demensplan 2020 gjennom kommunedialogen, årlige fagkonferanser og samlinger med demensteam/demenskoordinatorer. Også "Inn på tunet" har satsinger rettet mot målgruppen.

Resultatmål 3.1.3.1.3.1

Rapportere på

Alle kommuner har oppnådd en økt andel ansatte med relevant utdanning sammenliknet med 2015.

Det er gitt støtte til kompetansehevede tiltak til:

- 115 personer videregående skole nivå
- 25 personer fagskole
- 26 personer bachelor-utd.
- 100 personer videreutd. på høyskolenivå
- 2343 personer har fått internopplæring (ABC-pakker, kurs o.l.)
- 34 personer har deltatt på videreutd. innen psykisk helse /rus

- 33 personer har fått arbeidslederoppl. BPA
- 33 personer har deltatt på saksbehandleroppl. BPA
- 95 personer har deltatt på assistentoppl. BPA

Det foreligger ikke oppdaterte tall for gjennomført relevant opplæring for 2016 (kommunene skal rapportere på tildelte midler for 2016 per 1.4.17), ei heller fordelingen av årsverk per relevant utdanning. Vi kan derfor dessverre ikke fremstille sammenligninger mot 2015.

Resultatmål 3.1.3.1.4.1

Rapportere på

Alle kommuner skal ha deltatt i kompetansehevende program.

25 av 25 kommuner har deltatt i kompetansehevende program med midler fra Kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd.

3.1.1.6 Økt kapasitet og kompetanse om psykisk helse og rus, med satsing på bedre forebygging og sammenhengende tjenester

Fylkesmannen har valgt å arbeide med kompetanseheving innen rus og psykisk helse gjennom «Rusfaglig forum og Nettverk for psykisk helsearbeid i Sør-Trøndelag» som arrangerer samlinger med aktuelle tema. Forumet driftes i samarbeid med Trondheim kommune, NAV fylke, kompetansesentre og brukerorganisasjoner. Nettverket har representanter fra alle kommunene i fylket og hver kommune har kontaktperson med tanke på implementering av Opptappingsplanen for rusfeltet.

Det har vært en viss økning av årsverk innen rus og psykisk helse i kommunene i Sør-Trøndelag i 2016, men noen kommuner har rapportert en liten reduksjon.

Resultatmål 3.1.3.2.1.1

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har tatt i bruk BrukerPlan eller lignende kartleggingsverktøy i sitt planverk.

15 av fylkets 25 kommuner har tatt i bruk Brukerplan i 2016. Trondheim kommune kartla sine brukere i 2015 og skal gjøre det igjen i 2017. Trondheim kommune har brukt kartleggingsverktøy som er anbefalt i «ROP» veilederen. (Europa asi og liknende verktøy). Kommunene Hitra og Frøya kartla i 2015 men ikke i 2016 pga intern forvirring jmf. Korus Midt-Norge. 5 kommuner i Sør-Trøndelag har aldri kartlagt sine brukere ved hjelp av Brukerplan. Dette er de minste kommunene i fylket.

Resultatmål 3.1.3.2.2.1

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har deltatt i kompetansehevende tiltak på rusfeltet.

Alle kommuner i fylket har hatt tilbud om å delta i Fylkets «Rusfaglig forum og Nettverk for psykisk helsearbeid i Sør-Trøndelag» som arrangerer samlinger med aktuelle tema. Dette er et nettverksarbeid som har utviklet seg over de siste 5-7 årene. Nettverket driftes av representant fra Fylkesmannen som har en **arbeidsgruppe** bestående av:

Faste representanter fra:

- NAPHA
- Kompetansesenter rus Midt-Norge
- RIO (Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon)
- KBT (Kompetansesenter Brukererfaring og Tjenesteutvikling)
- NAV fylke
- Trondheim kommune

Denne arbeidsgruppen har sin egen virksomhetsplan. 2016 var et år hvor vi dro ut til en vertskommune og inviterte de omliggende kommunene til å delta på fagprogram som arbeidsgruppen hadde satt sammen ut i fra kompetanse og sentrale føringer. Vi arrangerte 4 slike samlinger hvor 3 ble gjennomført og en avlyst.

Det har vært god deltakelse ifra de aller fleste kommunene. Nettverket har representanter fra alle kommunene i fylket. Det er også etablert kontaktpersoner i kommunene med tanke på implementeringen av Opptappingsplanen for rusfeltet.

Fylkesmannen har også arrangert Erfaringskonferanse med 140 rusmisbrukere i salen. Gjennom programmet som var laget av Fylkesmannens representant og 3 tidligere rusmisbrukere fikk deltakerne oppleve at det finnes HÅP og at det å være til behandling eller sitte i fengsel på spesielle avdelinger nytter.

Fylkesmannen er representert i husbankens Læringsnettverk om sårbare overganger som er en satsing i forbindelse med «Bolit for velferd 2014 – 2020»

Fylkesmannen deltar også i G8 som er et samarbeid med spesialisthelsetjenesten, Kriminalomsorgen og Fylkesmennene i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland Troms og Finnmark.

Resultatmål 3.1.3.2.3.1

Rapportere på

Alle kommuner har dokumentert kapasitetsvekst i lokalt rus- og psykisk helsearbeid sammenliknet med 2015.

Sintef har utarbeidet en rapport "Kommunalt psykisk helse og rusarbeid 2016" A27975. på oppdrag fra Helsedirektoratet. IS24/8 Som er en sammenslåing av to rapportssystemer.

Sør-Trøndelag har etter rapporteringen 33 årsverk pr 10 000 innbygger både hos de som er over 18 år og de som er under 18 år. På landsbasis varierte det fra 18 årsverk i Akershus og 39 årsverk i Sogn og Fjordane. Dette viser at årsverkene pr. 10 000 innbygger i Sør-Trøndelag ligger i øvre del av landsgjennomsnittet.

Tallene fra SINTEF fra 2015 og 2016 viser at det er en oppgang i antall personer som arbeider med denne problematikken i fylket med ca. 149 stillinger.

3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Tilstanden i hav og kystvann er generelt god, men vi ser et økende press mot nasjonale laksefjorder fra oppdrettsnæringen samt en økende bekymring for effekten av oppdrett på gyte- og oppvekstområder for villfisk og reker.

I elver og innsjøer er tilstanden generelt god selv om enkelte vannforekomster har mindre god tilstand og tiltak må gjøres. For mindre vassdrag i jordbrukslandskapet har forurensningstilstanden bedret seg, mens den økologiske funksjonen svekkes gjennom oppdyrking og hogst ned i vassdragsbeltet.

Gjennom tidene er viktige våtmarker og gruntområder nær Trondheimsfjorden nedbygd til samferdselsanlegg og boligformål. Ved tettsteder er resterende sjøtilknyttede våtmarker under press som utbyggingsområder og settes opp mot jordvern og vern av marka-områdene. Mange myrer er drenert for oppdyrking og for å bli bedre egnet til produksjonsskog. Vi får fremdeles søknader om oppdyrking av myrer og vassdragsnære våtmarker.

Skogen har generelt en god tilstand som økosystem, selv om gammelskogen er under press som følge av målet om økt avvirking. Fjelløkosystemene er i god tilstand. Store deler av de høgereliggende fjellområdene er vernet som nasjonalparker og landskapsvernområder. Men, vi ser endringer som følge av klimaendringene og en økende fragmentering, samt økt press mot våre villreinområder. Økt gjengroing, økt motorferdsel og klimaendringer øker stresset mot sårbare høgfjellsarter. Overvåking viser at fjellfuglarter går tilbake.

Kulturlandskapet og kulturbetingede arter er under press særlig som følge av gjengroing, endret beitebruk, men også endra drift i landbruket med etablering av større sammenhengende arealer for maskinell drift.

Andelen marint vern ligger godt under målsettingen og prosessene for de store kandidatområdene er ikke startet. Vi har fått vernet Rødberget og Gaulosen. Innen skogvern har vi vernet ca. 3,4 % mot en nasjonal målsetting på 10 %. Vern av kystgranskog og skog i lavereliggende produktive områder bør prioriteres i fylket.

Avvik:

3.1.4.1.34 Forvaltningsplanen for moskus er ikke revidert innen fristen.

Resultatmål 3.1.4.1.1.1

Rapportere på

Restaureringsprosjekter skal være igangsatt i henhold til plan 2016-2020 for restaurering av myr og annen våtmark.

Det er startet forprosjekt for Høstadmyra i Trondheim og for myrer i naturreservatene Høydalmoan, Hildremvatnet og Nordelva på Fosen. Den pågående restaureringen av Rusaset-vatnet på Ørland (heving av vannspeil og etablering av øyer) har ført til at flere fuglearter er tilbake i området.

Resultatmål 3.1.4.1.2.1

Rapportere på

Overvåkingsprogram er igangsatt i alle vannregioner.

Fylkesmannen har karakterisert og klassifisert vannforekomstene, men mange er klassifisert ut fra skjønnsmessige vurderinger. Det er derfor viktig å følge opp med konkret overvåking for å etterprøve og justere disse vurderingene.

Vi bidrar med skjønnsmidler til vannovervåking. Dette, sammen med overvåkingsmidlene fra Miljødirektoratet og egenfinansiering i vannområdene/kommunene, har ført til at vi stadig får bedre oversikt over tilstanden i vassdragene og dermed riktigere klassifisering og prioritering av tiltak.

I vannområder med egen prosjektleder er det overvåking i alle kommunene, men i de vannområdene som derimot mangler egen prosjektleder er det flere kommuner som ikke har kommet i gang.

Resultatmål 3.1.4.1.3.1

Rapportere på

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2015.

Vi har varslet pålegg i Driva.

3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring

Vi er ikke kjent med at noen arter eller naturtyper er utryddet. Det er en utfordring at bestanden av arter i kulturlandskapet går tilbake som følge av endra bruk og gjengroing. Det samme gjelder sjøfugl, men vi vet ikke om det skyldes generell utvikling, effekt av klimaendringer eller forhold i fylket. Den prioriterte arten elvesandjeger har fått dårligere vilkår som følge av gjengroing, sand- og grusuttak og bygging av flomvern.

For fjellreven har vi en positiv utvikling. Vi har hatt et positivt år for hubro i kommunene Hitra og Frøya, hvor det gjennomføres tiltak for å styrke livsgrunnlaget for arten.

Vi har økende bekymring for forstyrrelse og ferdseil i villreinområdene, og i Knutshø ser vi en synkende kalveproduksjon pr. simle samt at reinen ofte blir stående på små deler av arealene. Den direkte årsaken til dette er ikke dokumentert, men forstyrrelse fra hytter, veier og ferdseil kan være en årsak.

For hjortevilt er vi generelt bekymret for økt forekomst av sykdommer, parasitter samt skrantesyke.

Resultatmål 3.1.4.2.1.1

Rapportere på

Alle tiltak for truede arter og naturtyper skal være i tråd med forvaltningsmål, faggrunnlag og handlingsplaner.

Alle gjennomførte tiltak er i tråd med forvaltningsmål, faggrunnlag og handlingsplaner.

For elvesandjeger er tiltak i tråd med handlingsplan.

Det ble ikke utført noen tiltak på huldrestarr i 2016.

For kystlynghei ble det utarbeidet tre nye skjøtselsplaner, gjennomført fagdager og startet et forskningsprosjekt på effekt av fjerning av sitkagran. For slåttemark og for naturbeitemark fikk vi to nye skjøtselsplaner og det ble utført skjøtsel på henholdsvis åtte og tre nye lokaliteter.

Det er utført skjøtselstiltak på seks lokaliteter for å bedre livsvilkårene for svartkurle samt at arten er kartlagt i fem nye områder. Det er også avholdt en kommunal informasjonsdag om svartkurle.

Det er gjennomført fire prosjekter med fokus på kartlegging, overvåking, DNA- undersøkelser, skjøtsel av reirgroper, og foringstilskudd på hubro. Prosjektene gir økt kunnskap om artens forekomst, eventuell endring i bestandsstørrelse, og økt produksjon av unger. Det er gjennomført forbedrende tiltak på strømmettet for å redusere dødelighet på hubro (TrønderEnergi).

For fjellrev er det gjennomført fem prosjekter med fokus på skjøtsel og føring, og informasjonsarbeid. Prosjektene gir økt kunnskap og interesse om artens forekomst, og økt overlevelse og produksjon av valper.

Det er gjennomført ett prosjekt med fokus på skjøtsel og informasjonsarbeid om storsalamander.

For billen Phryganophilus ruficollis er det igangsatt ett prosjekt med fokus på kartlegging – dette for å gi økt kunnskap om artens forekomst.

Kartlegging av elvemusling er gjennomført i øvre deler av Åelva/Røsta og Sengsdalselva i Hemne. Kartleggingen har ført til at vi får kunnskap om utbredelse, som gir mulighet til å ta hensyn der det trengs.

Kartlegging av elvemusling og utbredelse av gjedde er gjennomført i Sika i Orkdal. Kartleggingen har ført til at vi får kunnskap om utbredelse av elvemusling og gjedde (en av de fremste truslene for denne). Dette gir mulighet til bedre forvaltning i neste omgang.

Det er startet et forarbeid for å se på tiltak for å bedre tilstanden for elvemusling i Sagelva, Malvik.

Arbeid med og forvaltning av trua naturtyper og trua arter, inkludert utvalgte naturtyper og prioriterte arter

Hvilken art / naturtype	Type tiltak	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Der det er handlingsplan/faggrunnlag: Koordinerende FM oppgir hvilke fylker det var oppfølging av HP/FG i 2016?	Hvordan ble midler fra koordinerende FM fordelt til andre fylker?	Sum brukt	Ev. oppdragsnr.
Svartkurle	Skjøtsel	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	11 500	
Fjellrev	Informasjon	Aktivitetshäfte. 82.1	Sør-Trøndelag	Annet	45 000	
Svartkurle	Skjøtsel	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	6 900	
Fjellrev	Annet	Foringsautomater, uttak av rødrev. 82.1	Sør-Trøndelag	Annet	265 538	
Elvemusling	Annet	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	98 400	
Blomstereng	Annet	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	20 000	
Stor elvebreddeleder	Skjøtsel	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	30 000	
Elvemusling	Annet	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	30 000	
Svartkurle	Skjøtsel	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	15 000	
Fjellrev	Informasjon	82.1 Seminarserie, Trua arter	Sør-Trøndelag	Annet	30 000	
Svartkurle	Skjøtsel	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	1 200	
Hubro	Annet	Overvåking, utbedring av reirgroper. 82.1	Sør-Trøndelag	Annet	40 518	
Hubro	Annet	Tilskuddsforing for økt ungeprduksjon. 82.1	Sør-Trøndelag	Annet	120 000	
Svartkurle	Skjøtsel	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	12 000	
Svartkurle	Skjøtsel	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	16 828	
Svartkurle	Skjøtsel	82.1	Sør-Trøndelag	Annet	2 115	
Hubro	Annet	Kartlegging, bedring av reirgroper. 82.1	Sør-Trøndelag	Annet	20 000	
Storsalamander	Skjøtsel	82.1. Skjøtsel, utredning, overvåking	Sør-Trøndelag	Annet	40 000	
Fjellrev	Informasjon	82.1. Øremerket fellesfjellrev	Sør-Trøndelag	Annet	100 000	
Svartkurle	Kartlegging	1420.21	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	59 400	
Svartkurle	Informasjon	1420.21. Kommunal svartkurledag	Sør-Trøndelag	Annet	10 000	
Svartkurle	Overvåking	1420.21	Sør-Trøndelag	Annet	10 000	
Svartkurle	Kartlegging	14.20.21. Kartlegging og skjøtelsvurdering	Sør-Trøndelag	Annet	30 000	
Svartkurle	Kartlegging	1420.21. Hedmark	Hedmark	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	32 500	
Svartkurle	Kartlegging	1420.21	Oppland	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	18 000	
Hubro	FoU	DNA undersøkelse	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	36 000	
Phryganophilus Ruficollis	Kartlegging	1420.21	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	120 000	
Elvesandjeger	Informasjon	Gjerde og informasjon. 1420.21	Oppland	Etter søknad fra andre fylker	20 000	
Elvesandjeger	Kartlegging	1420.21. Overvåking, utsetting, forskn, info	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	450 000	
Elvesandjeger	Skjøtsel	1420.21. Info og fjerning av lupiner	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	60 000	
Kystlynghei	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	35 000	3.1.4.2.2
Naturbeitemark	Kartlegging	82.2 Kartlegging og planl skjøtsel, overvåking	Sør-Trøndelag	Annet	50 000	3.1.4.2.2
Kystlynghei	FoU	82.2. Fou, info	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	118 731	3.1.4.2.2
Kystlynghei	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra FoU/ekstern konsulent	60 835	3.1.4.2.2

Kystlynghei	Informasjon	82.2 Kurs	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	65 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	10 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	9 075	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	8 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	18 400	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	9 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	14 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	99 500	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	97 400	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	10 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	63 900	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	19 800	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	18 900	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	10 400	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	20 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	62 200	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	9 700	3.1.4.2.2
Slåttemark	Informasjon	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	81 000	3.1.4.2.2
Naturbeitemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	20 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	28 000	3.1.4.2.2
Kystlynghei	Skjøtsel		Sør-Trøndelag	Annet	18 500	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	37 600	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	16 000	3.1.4.2.2
Kystlynghei	Kartlegging	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	106 800	3.1.4.2.2
Naturbeitemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	44 550	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	178 177	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	2 400	3.1.4.2.2
slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	1 300	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	3 600	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	19 600	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	10 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	75 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	34 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	17 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	12 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	15 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Skjøtsel	82.2	Sør-Trøndelag	Annet	8 800	3.1.4.2.2
kystgranskog	Annet	besøk til naturtyper. 82.2	Sør-Trøndelag	Annet	40 000	
Slåttemark	Kartlegging	1420.21	Sør-Trøndelag	Annet	55 000	3.1.4.2.2
Naturbeitemark	Skjøtsel	1420.21	Sør-Trøndelag	Annet	38 340	3.1.4.2.2
Kystlynghei	Informasjon	1420.21	Sør-Trøndelag	Annet	25 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Kartlegging	1420.21	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	28 755	3.1.4.2.2
Kystlynghei	Kartlegging	1420.21	Sør-Trøndelag	Annet	80 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Kartlegging	1420.21	Sør-Trøndelag	Annet	26 250	3.1.4.2.2
					3 583 412	

3.1.1.9 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø

Vi har fokus på opprydding ved skipsverft med forurensa sedimenter og grunn. Oppryddingen av forurensede sedimenter i Trondheim havn ble sluttført i 2016, og arbeidet med opprydding i Hommelvik er igangsatt. Virkemidlene i forurensningsloven er viktige for å rydde opp etter akutt forurensning. Tilsyn er risikobasert og vi har fokus på farlig avfall. Vi forventer at det fra landbasert virksomhet og «gamle synder» er reduserte utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer som følge av dette. Imidlertid er vi bekymret for kjemikaliebruken i oppdrettsnæringen og effekter på marine arter og økosystemene i oppdrettsintensive områder på kystene. Vi opplever at kunnskapsgrunnlaget om de langsiktige virkningene av kjemikaliebruken i oppdrettsnæringen ikke er tilstrekkelig dokumentert.

Resultatmål 3.1.4.3.1.1

Rapportere på

Alle industri- og avfallsvirksomheter driver i tråd med nye krav i industriutslippsdirektivet.

Alle virksomheter i fylket driver i tråd med industriutslippsdirektivet (IED), men ingen av dem har farlige stoffer som innsatsstoff i sin produksjon og er dermed ikke omfattet av de nye kravene i direktivet.

Resultatmål 3.1.4.3.2.1**Rapportere på**

Avløpsanleggene skal ha lukket alle avvik som ble påvist i 2015.

Tilsyn i 2015 viste at enkelte kommuner ikke har forberedt seg på å møte klimaendringene. Kommunene har uttrykt at dette er vanskelig å ta tak i, og det er behov for god veiledning. Øvrige avvik var bla. at det mangler tilfredsstillende miljørisikoanalyse, kommunene praktiserer ikke et fungerende avviksbehandlingssystem med hensyn på ytre miljø og det er problem å overholde renskravene. Avvikene synes å være rettet opp, men flere kommuner sliter med gammelt ledningssystem og det tar tid å få satt i verk gode tiltak før en oppnår ønsket effekt.

3.1.1.10 God økonomiforvaltning i kommunene

I løpet av 2016 ble en av de 4 kommunene som var registrert i ROBEK ved inngangen av året meldt ut, og ingen nye ble meldt inn. Vi vurderer at følgende tiltak særlig har bidratt til måloppnåelse på området:

- Særlig prioritering og oppfølging av kommunene som var registrert i ROBEK og/eller i økonomisk ubalanse
- ROBEK-nettverk/Utviklingsnettverk
- KOMØKNETT.

Det vises forøvrig til punkt 3.2 *Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet og Rapporteringskrav 7.3.6.3.1 og 7.3.6.6.1* for ytterligere beskrivelse av embedets arbeid på området.

Resultatmål 3.1.5.1.1.1**Rapportere på**

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2016 ikke skal overstige antallet ved utgangen av 2015.

Det vises til punkt 3.2 *Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet og Rapporteringskrav 7.3.6.3.1* for ytterligere beskrivelse av embedets arbeid på området.

Antall kommuner i ROBEK

Kommuner per okt'15	Kommuner per okt'16	Avvik
4.00	3.00	- 1.00

3.1.1.11 Kommunereform

Fylkesmannen har i 2016 hatt en aktiv rolle i kommunereformarbeidet. I henhold til tidsplan for arbeidet forankret i både KS og kommunene, ble arbeidet våren 2016 først fokusert inn mot å legge fram utredninger om sammenslåingsalternativer for politisk behandling. Ikke alle kommuner var ferdige med utredninger til 1.1 2016, og fikk derfor dårligere tid til andre deler av prosessen. Neste fase av arbeidet var prosesser rundt intensjonsavtaler som så ble grunnlaget for en bred innbyggerdialog og til slutt vedtak i kommunestyrene fram mot 1. juli 2017. På ønske fra kommunene, deltok Fylkesmannen og hadde tett kontakt med alle lokale prosesser.

Pr. 1. juli kom det vedtak om 6 sammenslåinger som inkluderte 13 kommuner, samt at 2 kommuner hadde vedtak om sammenslåing uten at gjensidige nabo-vedtak. Flere prosesser fortsatte høsten 2016, og så etter at Fylkesmannen kom med sin tilråding pr 1. oktober.

I Fylkesmannens tilråding la vi opp til å anbefale at frivillige sammenslåinger burde tilrådes. Videre ble begrunnet og foreslått noen nasjonale vedtak om sammenslåinger fra 1.1.2020. Videre gav vi en tydelig anbefaling til sammenslåinger fram til 2025, slik at det i 2025 vil være 9 kommuner i dagens Sør-Trøndelag. Fylkesmannen anbefalte at flere kommunekonstellasjoner forhandlet videre fram til 31.12.2016. Fylkesmannen hadde tett kontakt med disse.

Fylkesmannen har i stor grad deltatt i og bidratt til de lokale prosessene. Dels med prosesslederoppgaver, dels innlegg i ulike fora og deltakelse i folkemøter. Fylkesmannen har også hatt mange fellesfora for kommunene. I 2016 hadde vi 2 samlinger med prosjektlederne i kommunene. I januar 2016 samlet vi alle formannskapene i fylket, med 230 deltakere og statsråden som innleder. I august hadde vi samling for alle kommuner som hadde fattet et ja-vedtak til sammenslåing. For øvrig var temaet kommunestruktur oppe på alle KS-samlinger i 2016, der Fylkesmannen var innleder.

Fylkesmannen understøttet også i 2016 kommunene både med prosessstøtte og midler til frikjøp av lokal prosessressurs. Med et godt forhold til

KS og en velfungerende fylkeskooordineringsgruppe, hadde kommunereformarbeidet totalt sett en god fremdrift i fylket. Arbeidet med fylkesmannens tilråding, ble bredt forankret hos fylkesmannens fagavdelinger og de bidro med faglige analyser og vurderinger.

Prosessene i Sør-Trøndelag har alt i alt vært veldig gode, med tilrettelagt kunnskapsgrunnlag og mye engasjement. Alle kommuner har tatt diskusjonen, men det er forskjeller i engasjementet kommunene har hatt.

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket

Økt verdiskaping i landbruket

Fylkesmannens avdeling for landbruk og bygdeutvikling har i flere år arbeidet målrettet og strategisk overfor primærnæringene i jord- og skogbruk for å øke verdiskapinga fra landbruket. Dette gjelder både produksjon av råvarer, samt det å foredle produktene videre innen blant annet vare- og tjenesteproduksjon. For å lykkes er det vesentlig at kommunene setter fokus på landbruket som en viktig næringsaktør. Et aktivt landbruk bidrar dessuten til utvikling av kulturlandskaps- og fritidsområder som også kan være utgangspunkt for å øke verdiskapinga fra landbruket.

Resultatmål 3.1.6.1.1.1

Rapportere på

Regionalt bygdeutviklingsprogram er utarbeidet og fulgt opp i tråd med nasjonal politikk.

Regionalt bygdeutviklingsprogram er felles for Nord- og Sør-Trøndelag og er også handlingsprogram for Trøndersk landbruksmelding. Trøndelagsfylkene har gode naturgitte forutsetninger for matproduksjon og vil ta regionalt ansvar for planlagt produksjonsøkning for å opprettholde selvforsyningsgraden i takt med befolkningsveksten. Trøndelag skal i perioden øke produksjons-volumet av jordbruksvarer ut over regjeringens mål om 1 % per år. Produksjonsmålet for Trøndelag settes til 1,5 % per år, eller 30 % innen 2030. Dette er en meget ambisiøs og krevende målsetting. Regionalt bygdeutviklingsprogram skal rulleres innen 01.01.2019 og arbeidet med rulling av gjeldende program er startet.

Som eksempler på tiltak gjennom Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBP) kan nevnes Kompetanseløft Trøndersk Landbruk (KTL) som hadde sitt siste prosjektår i 2015. Deler av aktiviteten fra KTL er videreført i Landbruk 21 Trøndelag (L21T). Innovasjonsprogrammet L21 Trøndelag startet opp i 2016. Hovedmålsettingen er å bidra til mer bærekraftige verdikjeder, både miljømessig, sosialt og økonomisk, basert på det trønderske landbruket. Grønn forskning Midt-Norge (GFMN) har vært et strategisk viktig prosjekt for å få frem forskningsprosjekter initiert av næringa selv. GFMN har blitt modell for lignende satsinger i andre deler av landet. GFMN i sin nåværende form ble avsluttet i 2016, men videreføres som en del av L21T.

Trøndelag kan vise til svært gode resultater innen koblingen mat og reiseliv. Undersøkelser viser at turister i Trøndelag spiser mest lokalmat i landet. Det foregår et godt utviklingsarbeid innen dette området gjennom samarbeid mellom regionale aktører i Sør og Nord-Trøndelag. Trøndersk Matfestival og Bondens marked er viktige arenaer for markedsføring og salg av lokalmat.

Melkeproduksjon er den viktigste produksjonen i sør-trøndersk landbruk. Vi har flere utviklingsprosjekter som retter seg inn mot denne produksjonen, men det største av dem er "Tine-prosjektet". Melkeproduksjonsbruk i alle kommunene i Sør-Trøndelag har fått tilbud om besøk og strategisk bistand fra rådgivere i TINE. Hensikten er å bidra til styrke og videreutvikle drifta på det enkelte melkebruket. Et annet lignende prosjekt er "Storfekjøttprosjektet". Det er et utviklingsprosjekt i regi av Nortura og Nibio med målsetting om å øke storfekjøttproduksjonen i fylket. Vi er også delaktige i flere prosjekter knyttet til økt grovforproduksjon o.l. som er viktige for å utnytte både grovforarealene og beiteressursene bedre i Sør-Trøndelag.

Resultatmål 3.1.6.1.2.1

Rapportere på

Tilfredsstillende foryngelse av all hogst innen tre år etter hogst.

Kommunens ansvar som skogbruksmyndighet er innskjerpet på grunn av at både resultatkontrollen og analyser viser avvik. Risikovurderinger er bakgrunnen for at det er gjennomført utvida foryngelseskontroller med feltbefaringer i 2 kommuner. All avvirkning > 50 kbm er kontrollert. Resultatene brukes i videre oppfølging, bl.a. gjennom skogbrukslov og mot skogaktørene. Denne kontrollen vil bli gjentatt og utvidet i 2017.

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

Viser til rapportering under punkt 3.1.1.1. "En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk" samt de ulike tilknyttede underpunkter.

Resultatmål 3.1.6.2.1.1

Rapportere på

Andel kommuner som følger opp kontroll med foryngelseskravet: 100 pst i løpet av tre år.

Alle kommuner har utført kontroll av sentralt uttrukne felt. I en kommune er det fire skogeiere som ikke har returnert egenmeldingsskjema etter purring. To kommuner har foretatt en omfattende utvida kontroll.

Resultatmål 3.1.6.2.1.2

Rapportere på

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2015.

Det er utbetalt 0,411 mill kr i tilskudd til tettere planting. Ved at alle som overstiger minimumskrav får tilskudd berører det derfor en stor andel av totalt foryngelsesareal, 6280 daa av totalt 11 831 daa. Få skogeiere har benyttet ordningen bevisst og fullt ut. Krav som følger med ordningen til kartfesting er tatt godt i mot av forvaltningen og har sannsynligvis medført bedre kvalitet på arealangivelsen. Dette gir seg utslag i at beregnet antall planter pr daa er redusert i forhold til 2015.

Omfanget av gjødsling var lite i 2016. Ordningen krever omfattende organisering og markedsføring. I samarbeid med næringen er det kartlagt aktuelle områder med sikte på helikoptergjødsling i 2017 og veiledning om ordningen er iverksatt.

Resultatmål 3.1.6.2.2.1

Rapportere på

Alle miljøvirkemidlene er forvaltet i tråd med regionalt miljøprogram og nasjonale føringer.

Miljøvirkemidlene er forvaltet i tråd med regionalt miljøprogram og nasjonale føringer. Vi ser imidlertid frem til å revidere det regionale miljøprogrammet: Vi ser blant annet behov for større klimasatsing. I dag brukes ca. 70 % av midlene i RMP på kulturlandskap og ca. 30 % på forurensning til vann og luft. Trolig vil det være en annen fordeling etter revideringen.

For klima- og miljøprogrammet har vi utarbeidet retningslinjer i tråd med de sentrale retningslinjene, og disse oppdateres årlig i forhold til nasjonale føringer. En del av tiltakene som står oppført for å nå delmål i RMP går på informasjon, og i den forbindelse brukes ofte midler fra klima- og miljøprogrammet. Prosjekter som fremmer god agrobiologi og reduserte klimagassutslipp blir prioritert høyt.

Jf regionalt miljøprogram skal Fylkesmannen bidra til at kommunene prioriterer SMIL-tiltak med best mulig miljøeffekt og at forvaltning av midlene medfører aktivitet. Fylkesmannen har fulgt opp dette blant annet gjennom prioriteringer ved fordeling av SMIL-midler på kommunene. Som grunnlag for vår fordeling av midler må kommunene hvert år sende inn oppdaterte tiltaksstrategier og planer for tiltak med anslåtte kostnader og behov for midler kommende år. Kommuner som har meldt om behov for tiltak mot forurensning og hydrotekniske tiltak har blitt særlig prioritert.

Generelt registrerte vi stor pågang på SMIL-midlene fra kommunene i Sør-Trøndelag også i 2016. Samlet ble det innvilget 7,75 mill kr til SMIL-tiltak i Sør-Trøndelag i 2016.

Vi ser at tilskudd til restaurering av gammel kulturmark øker kraftig. Dette er positivt i forhold til regionalt miljøprogram i og med at skjøtsel av slike areal er en sentral del av RMP. Vi mener denne dreiningen av virkemiddelbruken på SMIL også har sammenheng med målrettet arbeid for nasjonale føringer om økt matproduksjon blant annet gjennom storfekjøttprosjektet, TINE-prosjekt og felles satsing på fjell-landbruket i Sør-Trøndelag. Gjennom disse prosjektene er det skapt økt interesse for å ta i bruk gammel kulturmark til beite.

Vi ser nå også at kommunene i Sør-Trøndelag tar mer høyde for mer ustabil klima i årene framover. Dette kan leses i kommunenes tiltaksstrategier der tiltak mot forurensning samt hydrotekniske tiltak har fått høyeste prioritet i de fleste kommunene i fylket. Mange kommuner har også vedtatt økte tilskuddssatser på hydrotekniske tiltak og tiltak mot forurensning for å sikre bedre gjennomføring av kostnadskreven tiltak med stor miljøeffekt.

Det er nedgang i bruken av SMIL-midler til bygninger. Dette er naturlig i og med at ordningen med bruk av SMIL på freda bygninger falt bort. Fylkesmannen har i ulike sammenhenger informert kommunene om tilskuddsordningene under kulturminnefondet og vi ser nå at denne ordningen blir brukt på slike tiltak i Sør-Trøndelag i langt større utstrekning enn tidligere. Dette er positivt og bidrar til at vi nå kan prioritere SMIL-midler til andre viktige miljøtiltak i fylket. Det er dessuten gitt anledning til å bruke SMIL-midler på bygninger der jorda er bortleid.

Fylkesmannen har stort fokus på å få til effektiv bruk av midlene og har brukt en del ressurser på å omfordele midler mellom kommunene gjennom året slik at de kommunene med størst behov kan dra nytte av midlene. Ved årsskiftet 2016/17 stod det likevel igjen kr 650 000,- av årsramma for 2016. En grunn til dette er at vi mot slutten av året brukte ressurser på å følge opp utgåtte arbeidsfrister. Midler trukket inn i 2016 blir nå omfordelt til nye og aktuelle tiltak i kommunene i Sør-Trøndelag i 2017.

Utvalgte kulturlandskap har ikke så stor plass i regionalt miljøprogram, men står oppført som tiltak/virkemiddel for å nå delmålet om at særlig verdifulle kulturlandskap skal ivaretas og synliggjøres. Videre står det i RMP at Tilskudd til utvalgte naturtyper, forvaltet av miljøvernmyndighetene, og tilskudd til skjøtsel av kystlynghei på Tarva gjennom ordningen for «Utvalgte kulturlandskap» må sees i sammenheng med RMP-tilskuddet, noe vi praktiserer.

I det regionale miljøprogrammet har vi sagt at vi vil prioritere midlene til grøfting (drenering) ut fra behovet og potensialet for økt matproduksjon. Tilskudd til grønning ble først og fremst innført som et virkemiddel for å øke produksjonen av mat, men er i tillegg et miljøvirkemiddel. Som vi har meldt fra om tidligere er nivået på grønningstilskuddet for lavt til å få fart på grønningen. Det har ikke vært søknader nok til å bruke opp tildelte midler og dermed har det ikke vært behov for å prioritere.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Godt tjenestetilbud for barn og unge

Fylkesmannens interne organisering

Fylkesmannen har etablert en tverrfaglig intern samarbeidsgruppe som møtes regelmessig. Denne består av rådgivere fra utdanning, barnevern, barnehage, helse og skole.

Det er utarbeidet et felles strategidokument som inneholder alle oppdrag på området barn og unge. «Barn og unge-gruppen» har bidratt til en samlet kompetanse oppdrag og fagområder. En slik oversikt hvor vi kjenner hverandres oppgaver gir effekt i møte med de ulike fagmiljøene. I tillegg er dette fora viktig med tanke på felles forståelse av oppgaver.

Årlig barn og konferanse

Som et resultat av denne samordningen, arrangerer vi en årlig barn og unge-konferanse. Denne er rettet til alle som arbeider med barn og unge i kommunene. Konferansen gjennomføres i samarbeid med KoRus – Midt, Fylkeskommunen og RKBU. Fylkesmannen vurderer dette som en viktig arena for kommunene for å møtes tverretattlig. Overordnet tema for konferansen i 2016 var inkludering.

Skjønnsmidler 2016

Som en del av skjønnsmiddeltildelingen har fylkesmannen prioritert målgruppen barn og unge for å kunne støtte fellestiltak for kommunene. Dette kan blant annet være styrking av nasjonale føringer og satsingsområder slik at det oppnås bedre resultat ved å løfte kommunene samlet enn kommunene hver for seg.

Tilskudd Barnefattigdom

I samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVdir) ble det gitt tilskudd til forebygging og bekjempelse av barnefattigdom til fem kommuner. Helhetlige familieprosjekter er med å bidra til en styrking av barneperspektivet i NAV. Tre av prosjektene får midler for å styrke arbeidet med unge som er utenfor skole eller arbeidsliv. Tett og helhetlig oppfølging av utsatt ungdom gir resultater opp mot utdanning og arbeid.

Samordnet tilsyn 0-16 år – meldeplikt til barnevernet

Fylkesmannen gjennomførte i 2016 et samordnet tilsyn i Trondheim kommune med helsestasjon, skolehelsetjeneste, barnehage, skole og barnevern. Et gjennomgående funn var at de ansatte virker å ha kunnskap om opplysningsplikten. Et av hovedfunnene var at det var uklart for ansatte når opplysningsplikten inntreffer, samt at barnevernstjenesten ikke gir tilbakemelding etter melding til melder. Det kom frem at det var en høy terskel for å melde bekymring og at meldinger som burde vært avklart og/eller undersøkt. Slik vi ser det var det viktig å ha et samordnet tilsyn på dette området ut fra kommunens organisering av tjenestene for barn og unge. Kommunens tilbakemelding til fylkesmannen var at de så det som positivt at det ble gjennomført et tilsyn på tvers av fagfeltene. De har gitt tilbakemelding på at de ønsker å bruke resultatene fra tilsynet i det videre utviklingsarbeidet i tjenestene for barn og unge.

Effekten av dette tilsynet kan være at kommunen får et bedre styringssystem for å ivareta utsatte barn og unge. I tillegg ser vi at de har økt opp forståelsen for hverandres kompetanse og kunnskap samt de ulike lovverkene.

Kommunedialog

I dialogen med kommuneledelsen settes det fokus på utfordringsbilde for barn og unges oppvekstvilkår. Her vektlegges også NAV-kontorets særlige ansvar for at utsatte barn, unge og deres familier får et samordnet tjenestetilbud.

I den samme dialogen gir vi en uttalelse om folkehelse. Her påpeker vi betydningen av å styrke arbeidet jf. kommunens utfordringsbilde. Et sentralt tema er betydningen av tverrsektorielt samarbeid.

Uttalelser til kommuneplaner

I forbindelse med uttalelser til kommunale planstrategier innhentes det lokal styringsdata/statistikk. Fylkesmannen har et tydelig fokus på kommunens ansvar for oppvekstvilkårene for utsatte barn og unge. Dette fokuset kan bidra til at forankringsarbeidet tydeliggjøres.

3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Boligsosialt arbeid ligger under den nasjonale strategien «Bolig for velferd» der Husbanken har en koordinerende rolle. Fylkesmannen deltar i planlegging og gjennomføring av regionens to læringsnettverk. Dette er det nasjonale nettverket «Bedre bo- og levekår for utsatte barnefamilier» og det lokale nettverket, «Sårbar overgang». En effekt av dette arbeidet vil blant annet være at gode erfaringer fra aktivitet i kommunene blir dokumenterte, med en vektlegging av tverrsektorielt samarbeid. Fylkesmannen har også sittet i den nasjonale ressursgruppen for «Bolig for velferd». Her har vi gitt innspill til utvikling av ulike styringsverktøy.

I samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVdir) ble det gitt tilskudd til oppfølgingstjenester i bolig til Melhus, Trondheim og Meldal kommune. I vår tilrådning til direktoratet ble det blant annet lagt vekt på helhetlige løsninger, samhandling på tvers i kommunen og andre aktuelle instanser.

Fylkesmannen har en samarbeidsavtale med Husbanken Midt-Norge. Før innstilling av søknadene til AVdir, ble de gjennomgått med Husbanken. Dette for å sikre koordinering opp mot deres kommunekunnskap og kompetansetilskudd. Tilskuddet ble også koordinert opp mot tilskudd på området rus og psykisk helse fra Helsedirektoratet.

I samarbeid med IMDi og Husbanken er det opprettet et læringsnettverk for bosetting og integrering av innvandrere. Nettverket driftes av KS.

Resultatmål 3.2.1.2.1.1

Rapportere på

Gjennomført minimum to kompetansehevende tiltak for kommunene i fylket om boligsosialt arbeid, f.eks. bolig og integrering av flyktninger, bolig og tjenester til rusmiddelavhengige, helhetlig planlegging, bolig og folkehelse.

Fylkesmannen har gjennomført en konferanse for tjenestutøvere og ledere som arbeider med boligsosiale oppgaver og rus/psykisk helsefaglig arbeid.

Konferansen er et samarbeid med Husbanken Region Midt-Norge, Kompetansesenter rus Øst og Midt – Norge (KoRus), Rusmiddelmissbrukernes interesseorganisasjon (RIO), Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helse (NAPHA) og Fylkesmennene i Hedmark og Oppland. Dette er en årlig konferanse som blant annet har som mål å informere om nasjonal politikk, gi kompetanseheving og kunnskap om ulike prosjekter i fylkene. Et sentralt mål er å fremme brukerorganisasjonenes erfaringskunnskap.

Fylkesmannen har et årlig møte med NAV-ledere og rådmenn. I 2016 var boligsosialt arbeid et av temaene hvor en av kommunene viste til sine erfaringer med å arbeide målrettet med å sikre tjenestemottakere varig bolig. Målet var å inspirere kommunene til god tjenestutvikling.

I samarbeid med IMDi og Husbanken er opprettet et læringsnettverk for kommunene med tema bosetting og integrering av innvandrere. Nettverket driftes av KS.

Fylkesmannens bidrag til at det boligsosiale arbeidet i kommunene er kunnskapsbasert

Resultatmål	Differanse	Grunnlagstall 1
2	1	3

3.1.2.3 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap i fylket

Beredskapsenheten har gjennomført opplæring av personellet i kriseorganisasjonen ved flere anledninger i 2016. Tema har vært proaktiv metode og CIM. Årets øvelse for kriseledelsen og Fylkesberedskapsråd omfattet en atomhendelse som ble arrangert i samarbeid med Statens strålevern. Samordning ved atomhendelser med Sverige ble også øvet ved en anledning hvor spesielt informasjonshåndtering var prioritert tema. Øvelsen var en del av et prosjekt som er gjennomført, Gränslös säkerhet vid Kärnteknisk olycka, med Länsstyrelsen i Østersund og Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i Sverige. Beredskapsplanverket er rutinemessig revidert. Det nasjonale planverket knyttet til SBS er påbegynt oppdatert og vil bli sluttført i 2017. I forbindelse med arbeidet med Grenseredningsrådet i Midt-Skandinavia hvor fylkesmennene i Midt-Norden er ansvarlig, ble det gjennomført en større LRS øvelse i Meråker hvor nødnettssambandet mellom svenske og norske nødnetter ble testet. Arbeidet vil også fortsette i 2017. I 2016 har embetet loggført 11 ulike hendelser som ekstremværet Tor, steinskred, jordskred, bortfall av telekommunikasjon mm. Det har ikke vært ekstraordinære hendelser i fylket som har krevd at kriseledelsen eller fylkesberedskapsrådet har vært samlet. Årets tradisjonelle vårsamling med Fylkesberedskapsrådet ble arrangert hos politiet. Det er registret 96 loggpunkter knyttet til mottak og videre varsling av beredskapsmeldinger knyttet til ekstremvær, flom og jordskred mm.

Resultatmål 3.2.1.3.1.1

Rapportere på

Det er gjennomført minst en årlig øvelse av kriseorganisasjonen i embetet med grunnlag i ny samfunnsikkerhetsinstruks.

Vi har i 2016 arrangert følgende øvelser for kriseorganisasjonen:

- Diskusjonsøvelse med Fylkesberedskapsrådet
- Funksjonsøvelse sammen med FMNT, FMNL og Länsstyrelsen i Jämtland
- Tabletopøvelse sammen med Atomberedskapsutvalget (ABU) og FMNT, FMNL og Länsstyrelsen i Jämtland
- Funksjonsøvelse (varsling/CIM) for Strategisk kriseledelse
- Beredskapsøvelse for Operativ stab

3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Prinsipper som ligger til grunn for embetets tilsynsaktivitet, samt organisering av og mandat for embetets tilsynsgruppe, ble godkjent i ledermøte 6. mai 2013.

Embetets tilsynsgruppe har i 2016 hatt 11 interne møter. Gruppen gjennomfører årlige koordineringsmøter for kommunerettede tilsyn (fra statlige tilsynsorgan) og kommunal egenkontroll.

Embetets tilsynsgruppe har for andre året på rad gjennomført internseminar om tilsyn. Målet for seminaret var å se på tilsynsrapportene vi produserer med en bevisstgjøring av form og språk, samt at kommuners opplevelse av Fylkesmannens tilsyn ble presentert fra en rådmanns ståsted.

Representanter fra Embetets tilsynsgruppe har deltatt på KMD sin seminarrekke om «Samordning av tilsyn» (2 av 3 er gjennomført).

Et hovedfokus for Embetets tilsynsgruppe har vært samordning av Fylkesmannens kommunerettede tilsynsaktivitet og publisering av våre rapporter på vår hjemmeside. På bakgrunn av store aktivitetskrav fra Staten gjennom tildelingsbrev, særlig for Oppvekst- og utdanningsavdelingen(OUA) og Sosial -og helseavdelingen (SHA), er planleggingen i Embetets tilsynsgruppe nødvendig. Embetets tilsynsgruppe mener vi lykkes i stor grad med dette arbeidet. I 2016 har beredskap og SHA samordnet tilsyn med kommunal beredskapsplikt og tilsyn etter lov om helsemessig- og sosial beredskap. Form på tilsyn er avklart og et felles tilsyn er gjennomført. Ordningen vil bli evaluert etter to gjennomførte tilsyn. Det har også vært gjennomført tre tilsyn fra OUA hvor SHA har vært delaktig. Videre har SHA deltatt i ett tilsyn gjennomført av MVA.

Embetets tilsynsgruppe har hatt en gjennomgang av de ulike avdelingenes tilsynsrapporter med tanke på å identifisere likheter og ulikheter. Gjennomgangen viste, ikke overraskende, at det er store ulikheter i utformingen av rapportene. Utformingen av rapporter etter tilsyn er i stor grad besluttet av overordnet organ, vi har derfor begrensede muligheter til å gjøre endringer.

Resultatmål 3.2.1.4.1.1

Rapportere på

Alle tilsyn hvor det er funnet brudd på lov og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Fire av fire tilsyn med "sosiale tjenester til personer mellom 17 og 23 år" er avsluttet.

Tilsyn med "helseforetakets ivaretagelse av taushetsplikt, informasjon til pasienter og medvirkning", som ble gjennomført ved St. Olavs Hospital HF, er avsluttet.

Øvrige tilsyn fra 2016 er ikke avsluttet, men fristen for tilbakemelding med plan for lukking av avvik har for flere av dem ikke inntruffet ennå.

Resultatmål 3.2.1.4.2.1

Rapportere på

Alle tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav, er fulgt opp og avsluttet innen utgangen av 2016.

Det ble i 2014 gjennomført tilsyn, med systemrevisjon som metode, i Midtre Gauldal kommune. I tillegg ble det gjennomført tilsyn, med egenvurdering som metode, i kommunene Trondheim, Klæbu, Melhus, Malvik og Skaun.

Alle tilsynene er avsluttet.

Avslutning av tilsyn med folkehelsearbeid

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat	Antall tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav.	Antall tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav som er avsluttet.
100 %	0 %	100 %	1	1

Resultatmål 3.2.1.4.3.1

Rapportere på

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse: 75 % svarer "FMs tilsynsvirksomhet er godt eller nokså godt samordnet".

Vi viser til supplerende tildelingsbrev 2016 om endring av rapporteringskrav ved at planlagt undersøkelse ikke ble gjennomført.

Vi har gitt en egenvurdering på 3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring.

Resultatmål 3.2.1.4.4.1

Rapportere på

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse - 75 % svarer at FMs tilsyn "i stor eller nokså stor grad har vært lagt til rette med sikte på læring og forbedring lokalt".

Vi viser til supplerende tildelingsbrev 2016 om endring av rapporteringskrav ved at planlagt undersøkelse ikke ble gjennomført.

Vi har gitt en egenvurdering på 3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring.

3.1.2.5 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Bevisstheten rundt klimaendringene, reduserte utslipp og klimatilpasning har økt i alle sektorer. Vi har formidlet klimascenarier, Klimaprofil Sør-Trøndelag og behov for en bred klimatilpasning på samlinger og i møter med kommuner og andre sektorer. Grønn omstilling er tema på samlinger med næringsliv og i temasamlinger for primærnæringene.

Offentlig virkemiddelbruk som for eksempel regler for offentlige innkjøp, tilskott til tverrsektorielle klimasårbarhetsanalyser i kommunene og regelverk som plasserer ansvar for overvann og andre tilpasningsiltak bør styrkes slik at vi kommer raskere fra plan til handling.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er som virksomhet sertifisert som miljøfyrtårn med årlige revisjoner. I 2016 ble vi resertifisert.

Resultatmål 3.2.1.5.1.1

Rapportere på

FM har hatt dialog med alle kommuner i fylket og formidlet forventninger til klima- og energiplanleggingen.

I samarbeidet med KS, fylkeskommunen og Statens vegvesen har vi etablert Klimaråd Sør-Trøndelag. Dette er et treårig prosjekt som formidler klimakunnskap, handlingsalternativer og følger opp kommunene innen klima- og energiplanlegging. Klimaprofil Sør-Trøndelag og verktøy for analyse og prioritering av klimatilpasningstiltak er formidlet til politisk og administrativ ledelse i kommunene.

I samråd med kommunene ble det i 2016 enighet om at "årets fylkesgrep" for 2017 skulle være "Klimatilpasning i kommunene". Fylkesgrepet har betydning for innretningen av skjønnsmidler og annen innsats fra både Fylkesmannen og andre regionale statsetater.

Resultatmål 3.2.1.5.2.1

Rapportere på

Vurdering av effekt på klimagassutslipp, samt mål og tiltak for å redusere klimagassutslipp og energibruk, skal finnes igjen i alle relevante planer og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven og annet lovverk.

Vi følger opp alle kommunale planer på klimaeffekter og RPR for BATP. Med hensyn til energibruk utover transporttilknyttet energibruk, har vi ingen aktivitet. Vi har ikke aktivitet knyttet til «og annet lovverk» utover klimaeffekter og klimatilpasning knyttet til dyrking av myr. Vi etterspør om kommunene, der det er aktuelt, har brukt foreliggende kunnskapsgrunnlag fra bla Klimaprofil Sør-Trøndelag samt NVE's veiledere om ras og flom når de vurderer klimatilpasning for aktuelle arealbruk. For overvann etterspør vi vurderinger av lokal overvannshåndtering.

Resultatmål 3.2.1.5.3.1

Rapportere på

FM har hatt dialog med kommuner og formidlet relevant kunnskap og informasjon, blant annet om nasjonale og fylkesvise klimaframskrivninger og den nye nettsiden klimatilpasning.no

Klimaprofil Sør-Trøndelag og klimatilpasning.no samt verktøy for en grov analyse av behov for klimatilpasning innen ulike kommunale sektorområder er formidlet til kommunene på samlinger, bla for rådmenn og ordførere. Vi ser at bevisstheten rundt klimautfordringer er økende, men det er for tidlig å si noe om resultat.

3.1.2.6 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen

Fylkesmannen har vært en støttespiller for kommunene med hensyn til det bosettings- og kvalifiseringsarbeidet som skjer der. Dette var også tema for "Årets fylkesgrep" i 2016, knyttet til skjønnsmidler og øvrig innsats. Sammen med IMDI, UDI, andre statlige etater og KS har Fylkesmannen tatt initiativ til et læringsnettverk for kommunene, der utfordringer og gode grep knyttet til bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere har blitt og blir drøftet. Videre har Fylkesmannen spørsmål om bosetting og integrering som en fast del av kommunedialogen, der kommunene i forkant for tilsendt nøkkeltall og våre vurderinger på området. Fylkesmannen deltar i to nettverk for hhv. flyktningkoordinatorer og ledere for kommunale voksenopplæringer. Gjennom disse fora får vi formidlet politiske signaler og endringer i regelverket. Fylkesmannen opplever at kommunene i økende grad har fått en positiv innstilling til bosetting av flyktninger og arbeider godt med dette. Alle kommunene i fylket gjorde i 2016 vedtak om bosetting av flyktninger og vi vurderer måloppnåelsen i forhold til IMDIs anmodning som god. Fylkesmannen har imidlertid fått signaler om at kommunene opplever det som utfordrende å tilpasse seg den ventede nedgangen i antallet bosettingsklare flyktninger. Fylkesmannen har vært i dialog med en kommune som ønsket å evaluere konsekvensene av opprettelsen av et asylmottak sammen med oss.

Resultatmål 3.2.1.6.1.1

Rapportere på

Andel flyktninger som er bosatt innen 6 mnd. etter at vedtak om opphold i Norge eller reisetillatelse er gitt: 55 % av IMDIs totale bosettingsanmodning til kommunene i fylket. Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

IMDI anmodet kommunene i fylket om å bosette 1194 flyktninger i 2016. Kommunene har gjort vedtak om bosetting av 1139 flyktninger hvorav 976 faktisk ble bosatt i løpet av 2016. Fylkesmannen kjenner ikke til hvor stor andel som ble bosatt innen 6 måneder. Tiltakene som er beskrevet under punkt 3.2.1.6 har vært Fylkesmannens bidrag til øke bosettingstallene, og holde disse på et høyt nivå.

Resultatmål 3.2.1.6.1.2

Rapportere på

Andel enslige mindreårige som er bosatt: 100 % av IMDIs totale bosettingsanmodning til kommunene i fylket.

IMDI anmodet kommunene i Sør-Trøndelag om å bosette 287 enslige mindreårige flyktninger. Det ble gjort vedtak om å bosette 239 eller 83%. Vi vurderer kommunenes måloppnåelse som god, og viser til omtalen av våre tiltak på området under punkt 3.2.1.6. Vi er kjent med at enkelte kommuner har opplevd det som utfordrende at de hadde planlagt og organisering en bosetting av enslige mindreårige, men at de til slutt likevel ikke fikk tildelt bosettingsklare flyktninger.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivarettatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling

Revisjonsfirmaet EY gjennomførte kontroll av "Internkontroll av vergeregnskap for 2015" hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 19. og 20. oktober. De kontrollerte 25 regnskap.

Tilbakemeldingen er oppsummert slik i rapporten fra EY: "Fylkesmannen i Sør-Trøndelag synes å ha en god forståelse av hva internkontrollen for vergeregnskapene innebærer. Det ble ikke avdekket kritiske forhold som ikke er tilfredsstillende håndtert".

Av de 359 regnskapene vi kontrollerte for 2015, var det 20 som ikke ble godkjent. Alle de 20 sakene er enten under oppfølging eller har blitt fulgt opp og avsluttet ved at ny verge er oppnevnt.

Miljøvern:

Vi legger vekt på tidlig og tydelig medvirkning i aktuelle plansaker, og å veilede kommunene om kunnskapsgrunlaget innen naturmangfold, vannforvaltning og klima- og klimatilpasning. Dette skjer både gjennom direkte dialog i konkrete saker og gjennom nettverk for naturmangfold samt samlinger for ulike bransjer inne forurensningsfeltet.

Resultatmål 3.3.1.1.1.1

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn i hvert fylke per år.

Fylkesmannen har ført tilsyn med Hemne kommune og Trondheim kommune. Tilsynene viser en varierende grad av systematikk rundt arbeidet med å sikre at deltakerens program er på full tid og varer 47 uker per år. Over tid vurderer vi det imidlertid slik at Fylkesmannens tilsyn med dette tema ført til en større bevissthet i kommunene rundt omfangsbestemmelsene i introduksjonsloven § 4 annet ledd. Fylkesmannen planlegger å formidle og drøfte de samlede erfaringene fra tilsynene i 2013-16 med kommunene i 2017.

Resultatmål 3.3.1.1.2.1

Rapportere på

Det enkelte embetets omfang av tilsyn skal opprettholdes på samme nivå som i 2015, jf. retningslinjer og aktivitetskrav i VØI.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har gjennomført tilsyn i det omfang Utdanningsdirektoratet har angitt og i samme omfang som i 2015, det vil si at poengkravet på 34 for skole og 16 for barnehage, er oppfylt.

Tilsynene er gjennomført etter de retningslinjer og de aktivitetskrav som er beskrevet i VØI og i samsvar med Utdanningsdirektoratets metodehåndbok.

I de tilsynene etter barnehagelov der kommunens virkemiddelbruk er tema, er det nye veiledningsmateriellet med RefLex, veileder og kontrollskjema tatt i bruk. På skole er eget utarbeidet veiledningsmaterieell brukt under veiledningsdelen av FNT.

Informasjon om tilsynsvirksomheten og tilsynsrapportene legges ut på vår hjemmeside.

Tilsyn i 2016 innen temaet skolebasert vurdering viser med all mulig tydelighet at dette er en *oppgave/en bestemmelse* skolene/lærerne ikke forstår. Styringskraft krever mer enn noe annet forståelse. Det innebærer at lover og regler, samt tilsyn *i seg selv* ikke er virkemidler nok for å sikre en god praksis. Vi ber direktoratet vurdere problematikken.

Resultatmål 3.3.1.1.3.1

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens tilsyn skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015, Rapport 19/2015 NIFU»

Tilsyn: 72 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet tilsyn som viktig.

På barnehageområdet skårer vi 3,69 på tilfredshet med fylkesmannens tilsyn (Spørsmål til Barnehage-Norge 2016, tabell 8.3). Dette ligger under landsgjennomsnittet for 2015 som var på 3,83 (Spørsmål til Barnehage-Norge 2015, tabell 8.1). Vi ligger over landsgjennomsnittet for 2016, som var på 3,62.

Vi opplever i vår dialog med barnehagemyndigheten at den er tilfreds med gjennomføringen av tilsynene. Vi har ingen indikasjoner på at barnehagemyndigheten ikke etterlever resultatene fra tilsynene.

Vi mener det er vanskelig å konkludere på skolesiden ut fra de tall og de data som foreligger i NIFU-rapport 19/2015 (Spørsmål til Skole-Norge våren 2015).

Ut fra den kjennskap vi har til sektoren i vårt fylke, basert på konkrete tilbakemeldinger, vurderer vi at skoleeiers tilfredshet er god, og minst på samme nivå som landsgjennomsnittet.

Fra skoleeierne skårer vi 3,7 på tilfredshet med Fylkesmannens tilsynsvirksomhet (Spørsmål til Skole-Norge våren 2016, NIFU-rapport 2016:16, tabell 8.4, tabellen vurdering av virkemiddel, der tilsyn inngår). Dette ligger over landsgjennomsnittet for 2016 (tall fra 2015 finnes ikke) som var på 3,6.

Resultatmål 3.3.1.1.4.1**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens klagesaksbehandling skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015, Rapport 19/2015 NIFU»

Klagesaksbehandling: 52 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet klagesaksbehandling som viktig.

Jf. «Spørsmål til barnehage – Norge høsten 2015», Trøndelag Forskning og Utvikling.

På barnehageområdet skårer vi 3,31 på tilfredshet med Fylkesmannens klagesaksbehandling (Spørsmål til Barnehage-Norge 2016, tabell 8.3). Dette ligger under landsgjennomsnittet for 2015 som var på 3,63 (Spørsmål til Barnehage-Norge 2015, tabell 8.1). Vi ligger over landsgjennomsnittet for 2016, som var på 3,21.

Vi har ingen indikasjoner på at barnehagemyndigheten ikke etterlever resultatene av vår klagesaksbehandling. Vi har heller ikke mottatt tilbakemeldinger med spørsmål knyttet til vår klagesaksbehandling.

Vi mener det er vanskelig å konkludere på skolesiden ut fra de tall og de data som foreligger i NIFU-rapport 19/2015 (Spørsmål til Skole-Norge våren 2015).

Ut fra den kjennskap vi har til sektoren i vårt fylke, basert på konkrete tilbakemeldinger, vurderer vi at skoleeiers tilfredshet er god, og minst på samme nivå som landsgjennomsnittet.

Fra skoleeierne skårer vi 3,7 på tilfredshet med Fylkesmannens klagesaksbehandling (Spørsmål til Skole-Norge våren 2016, NIFU-rapport 2016:16, tabell 8.4, tabellen vurdering av virkemiddel, der klagesaksbehandling inngår). Dette ligger over landsgjennomsnittet for 2016 (tall fra 2015 finnes ikke) som var på 3,6.

Resultatmål 3.3.1.1.5.1**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens veiledning om regelverket skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

På barnehageområdet skårer vi 3,92 på tilfredshet med Fylkesmannens veiledning om regelverket (Spørsmål til Barnehage-Norge 2016, tabell

8.3). Dette ligger over landsgjennomsnittet for 2015 som var på 3,75 (Spørsmål til Barnehage-Norge 2015, tabell 8.1).

Vi mener det er vanskelig å konkludere på skolesiden ut fra de tall og de data som foreligger i NIFU-rapport 19/2015 (Spørsmål til Skole-Norge våren 2015).

Ut fra den kjennskap vi har til sektoren i vårt fylke, basert på konkrete tilbakemeldinger, vurderer vi at skoleeiers tilfredshet er god, og minst på samme nivå som landsgjennomsnittet.

Fra skoleeierne skårer vi 3,7 på tilfredshet med Fylkesmannens veiledning (Spørsmål til Skole-Norge våren 2016, NIFU-rapport 2016:16, tabell 8.4, tabellen vurdering av virkemiddel, der veiledning inngår). Dette ligger over landsgjennomsnittet for 2016 (tall fra 2015 finnes ikke) som var på 3,6.

Resultatmål 3.3.1.1.6.1

Rapportere på

Andel klagesaker som er behandlet innen 12 uker: 100%.

Fylkesmannen behandlet i 2016 totalt 299 saker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle sakene ble 77,7 dager.

Restansene ved årets utløp var vesentlig større enn året før.

68% av sakene (dvs. 204 saker) er behandlet innen 84 dager. I 32% av sakene hadde Fylkesmannen imidlertid lengre saksbehandlingstid enn 84 dager.

Fylkesmannen opphevet/endret kommunens vedtak i 26% av sakene.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 32 %	68 %	299	204

Resultatmål 3.3.1.1.6.2

Rapportere på

Andel klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, som er behandlet innen 6 uker: 100%.

Fylkesmannen har hatt ca 10 saker hvor det er gitt utsatt iverksetting. Disse sakene prioriteres og behandles innen angitte frister.

BOBY - Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	0 %	100 %	10	10

Resultatmål 3.3.1.1.7.1

Rapportere på

Andel ekspropriasjonssaker i førsteinstans eller som klageinstans på plan- og bygningsrettens område, som er behandlet innen 12 uker: 100%.

Fylkesmannen har hatt 6 ekspropriasjonssaker til behandling i løpet av 2016. Av disse har kun en sak tatt lengre tid en 12 uker. Den siste ble behandlet inne 13 uker.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

En forutsetning for å oppnå en effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning er at fylkesmannen lykkes med en god veiledning og oppfølging av kommunene i forvaltningen av de økonomiske og juridiske virkemidlene. Avdeling for landbruk og bygdeutvikling gjennomfører årlige risikobaserte forvaltningskontroller i kommunene med grunnlag i vår basert på kontrollplaner. I tillegg gjennomfører vi hvert år flere kompetansehevede tiltak som kurs og samlinger både innenfor juridiske virkemidler og de økonomiske. Den daglige kontakten mellom

kommunene og landbruksavdelingens medarbeidere mener vi er vesentlig for å vedlikeholde kunnskapen i de ulike kommunene. Ved undersøkelser viser resultatene at de fleste kommunene har en god og solid forvaltningskompetanse. Den største utfordringen er i stor grad at mange kommuner er presset på ressurser og at tiden til forvaltningsarbeidet er knapp.

Resultatmål 3.3.1.2.1.1

Rapportere på

Gjennomført kontroll av foretak i henhold til kontrollplan.

Gjennomført kontroll av foretak i henhold til kontrollplan

Samlet sett mener Fylkesmannen i Sør-Trøndelag at det er viktig at vi prioriterer kontroller knyttet til driftsfellesskap og brudd på husdyrkonsesjonsloven høyt. Dette er tidkrevende kontroller, men med så mye husdyrkonsesjonsregulert produksjon i fylket er disse kontrollene viktige å gjennomføre. Vi har de siste årene jobbet med en svært omfattende husdyrkonsesjonssak som berører flere foretak.

De generelle foretakskontrollene er stort sett gjennomført i henhold til kontrollplan, men noen justeringer er gjort i forhold til omfang når det gjelder nevnte sak.

På skog har vi prioritert 5-års vedlikeholdskontroller av skogsbilveier i forhold til vilkår om vedlikehold. Kun 5 år etter bygging er det svært få avvik å finne på skogsbilveiene. Kontrollene virker imidlertid forebyggende. De fører til økt fokus på vegvedlikehold blant skogeierne og man får gjennom merknader påpekt ting som på sikt kan gi store utfordringer. Samlet sett mener vi derfor dette er viktig å prioritere.

Kontroll av foretak i samsvar med kontrollplan

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P	Produksjonstilskudd, Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon	Saken er under arbeid	
Q	Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon – 2015 kontroll	Brudd på husdyrkonsesjonsregelverket	Ilagt standardisert erstatning
R	Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon – 2014 kontroll	Brudd på husdyrkonsesjonsregelverket	Ilagt standardisert erstatning
S, T, U	Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon – 2015 kontroll	Ingen avvik	
V, W, X, Y, Z, Æ, Ø	Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon – 2016 kontroll	Ingen avvik	
Å	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 5, planlagt 5-års vedlikeholdskontroll av skogsbilveger – vilkår om vedlikehold	Ingen avvik	
AA	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 5, planlagt 5-års vedlikeholdskontroll av skogsbilveger – vilkår om vedlikehold	Ingen avvik	
AB	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 5, planlagt 5-års vedlikeholdskontroll av skogsbilveger – vilkår om vedlikehold	Ingen avvik	
AC	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 5, planlagt 5-års vedlikeholdskontroll av skogsbilveger – vilkår om vedlikehold	Ingen avvik	

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

A. Kontrollen er gjennomført. 7 foretak er kontrollert i 2016. To foretak fra 2016-kontrollen blir med over i 2017. 1 foretak fra 2014-kontrollen er avsluttet i 2016 og 4 foretak fra 2015-kontrollen er avsluttet i 2016. B. Antall foretak det er innhentet opplysninger for utover det som er tilgjengelig i egne system: 1. Antall foretak som er fulgt opp etter kontroll i 2015: 4. Antall foretak som skal følges opp vedr produksjonsgrensen i 2017: 2. Antall foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2016: 1. Antall foretak kontrollert pga mistanke om driftsfellesskap: Vi jobber med en stor driftsfellesskapssak der flere selskap er involvert, ikke avsluttet. Antall foretak ilagt standardisert erstatning og beløpet: 2 – kr 33925,- og kr 54750,-. Antall foretak herav er ilagt standardisert erstatning pga driftsfellesskap: 0. Antall foretak som er kontrollert, med vedtak om standardisert erstatning er under arbeid: 8 selskap med produksjon i flere anlegg. Kommentar: Hadde vært en fordel man i listene i LIB oppgav laveste antall avlspurker fra søknad om produksjonstilskudd.

Resultatmål 3.3.1.2.1.2

Rapportere på

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 pst. av kommunene.

Fylkesmannen har gjennomført forvaltningskontroller i kommunene etter planen. Vi prioriterer fremdeles å ha et bredt fokus på både ordninger og omfang i de kommunene vi gjennomfører forvaltningskontroll. Ordninger både innen jordbruk og skogbruk prioriteres. En kommune er spesielt blitt fulgt opp dette året med bakgrunn i tidligere forvaltningskontroller. Vi ser at den aktuelle kommunen har tatt tak og at utviklingen

er positiv.

Fra 2015 begynte vi å prøve ut egenrevisjon i kommunene. Omfanget av en slik revisjon ble utvidet i 2016. Egenrevisjon betyr at den enkelte kommune får tilsendt våre spørsmål på forhånd og kan gjennomgå disse i god tid før kontrollen. Kommunene returnerer det ferdig utfylte spørreskjemaet til oss i forkant av selve kontrolldagen. Under kontrollen erstattes intervjuet med en forvaltningsdialog. For å verifisere svarene tas det stikkprøvekontroller.

Ved å bruke et egenvurderingsskjema slipper kommunene et omfattende intervju, noe som en del opplever som ganske stressende. I tillegg er det lettere for kommunene å få et bilde av hva vi forventer skal være på plass når vi kommer ut på kontroll. Erfaringene med dette var også i 2016 svært positive, så dette er noe vi ønsker å fortsette med.

Også i 2016 har vi hatt fokus på endelig rapport, både i forhold til innhold og i forhold til prioritering av avvik.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20% av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Trondheim	Egenvurdering og stedlig kontroll: RMP, NMSK, Skogfond og Skogbrukslov. Dokumentkontroll: Tilskudd til avløsning ved sykdom. Hovedfokus: Den generelle forvaltningen av de gitte ordningene.	8 avvik til sammen: 1. tilskudd til avløsning ved sykdom - Feil år for næringsinntekt lagt til grunn for krav om gjennomsnittlig næringsinntekt på minst ½ G. 2. tilskudd til avløsning ved sykdom - Manglende dokumentasjon av sykepenger. 3. regionale miljøtilskudd - En søknad har blitt avslått uten at søker har fått 4. regionale miljøtilskudd - Søker har fått utbetalt tilskudd til bevaringsverdige husdyrraser til sau som ikke hadde låst rasekode og til storfe som ikke var oppført i søknad om produksjonstilskudd. 5. regionale miljøtilskudd - En søker har mottatt tilskudd til skjøtsel av gravfelt og tilskudd til beiting av bratt areal for samme areal. 6. regionale miljøtilskudd - For skjøtsel av utvalgte naturtyper og prioriterte naturverdier og skjøtsel av automatisk fredete kulturminner er det krav om at skjøtelsesplan skal legges ved søknaden. Her har flere søknader blitt godkjent uten slikt vedlegg. 7. regionale miljøtilskudd - Ei felleseter er plassert under «8 uker eller mer». I rundskriv har vi opplyst om at vi av tekniske årsaker bruker den kategorien for felleseter godkjent som enkeltseter, som dermed får høyere sats. I følge saksbehandler er ikke denne setra godkjent som enkeltseter, og er plassert der pga mer enn 8 uker beiting. Dette har medført urettmessig utbetaling. En søker har fått tilskudd til felleseter med foredling, men det står oppført bare en deltaker. 8. Forskrift om tilskudd til nærings og miljøtiltak i skogbruket - Kommunen mangler overordna retningslinjer for NMSK.	Vi har mottatt tilbakemelding fra kommunen, denne er ikke ferdig gjennomgått.
Osen	Egenvurdering og stedlig kontroll: produksjonstilskudd, RMP, SMIL, Tilskudd til avløsning ved sykdom, Tilskudd til drenering Egenvurdering og forvaltningsdialog på lync: NMSK, Skogfond og Skogbrukslov Hovedfokus under kontrollen: Den generelle forvaltningen av de gitte ordningene.	8 avvik til sammen: 1. Tilskudd til avløsning ved sykdom - Det er ikke lagt ved kvitteringer for innbetalt arbeidsgiveravgift og skattetrekk. Dokumentasjon av dette er et krav. 2. Tilskudd til avløsning ved sykdom - En søker har ikke søkt sykepenger. Skal derfor i utgangspunktet ikke ha avløsertilskudd for den perioden det ikke er søkt sykepenger for. Alternativt kunne en bedt NAV regne ut hva søker ville ha fått om det hadde blitt søkt om sykepenger. I dette tilfellet har Osen kommune stipulert dagsats sykepenger ved hjelp av opplysninger om næringsinntekt tidligere år. 3. Regionalt miljøtilskudd - Det er godkjent tilskudd for sau under «bevaringsverdige husdyrraser» uten at disse er «rasegodkjent» i liste fra Animalia. Individene skal være registrert med låst rasekode, noe som ikke er oppfylt. 4. Regionalt miljøtilskudd - En 2015-søknad er avslått i eStil og foretaket har ikke fått avslagsbrev. 5. Produksjonstilskudd - Søkere som driver økologisk skal sjekkes om er godkjent av Debio ved å gå inn på oversikten på www.debio.no for økologisk tilskudd godkjennes. Dette blir ikke gjort i Osen kommune i dag. 6. Produksjonstilskudd - Kalvingsintervall skal være på maksimalt 15 måneder for å få tilskudd til melkeku. Ved stikkprøvekontroll skal dette kravet gjennomgås noe som ikke Osen kommune har gjort så langt. 7. Spesielle miljøtiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL) - Plan der miljøtiltaket beskrives og der det redegjøres for målene med prosjektet er ikke vedlagt i enkelte søknader om SMIL-tilskudd. 8. Spesielle miljøtiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL) - Det er gitt SMIL-tilskudd til investering i radiobjeller for å lette tilsyn med dyr på beite og kjøp av kalvehytter for å bedre tilvekst og trivsel for kalv og frigjøre plass inne i fjøs.	Tilbakemelding fra kommunen er gjennomgått. Tiltakene er funnet tilfredsstillende og kontrollen er avsluttet.

Roan	Egenvurdering og stedlig kontroll: produksjonstilskudd, RMP, SMIL, Tilskudd til avløsning ved sykdom, Tilskudd til drenering Egenvurdering og forvaltningsdialog på lync: NMSK, Skogfond og Skogbrukslov Hovedfokus under kontrollen: Den generelle forvaltningen av de gitte ordningene.	Til sammen 7 avvik: 1. - tilskudd til avløsning ved sykdom - En søknad mangler trekk for sykepenger første 16 dager. 2. - tilskudd til avløsning ved sykdom - Søknad er ikke underskrevet av den som forplikter selskapet. Fullmakt må i tilfelle foreligge, noe det ikke gjør. Alternativt at også den som forplikter foretaket underskriver i tillegg til den som er avløst. 3. Regionale miljøtilskudd - Det mangler skjøtselsplan for beiting av kystlynghei og tillatelse fra Mattilsynet til utedrift hos en produsent. 4. Regionale miljøtilskudd - Det er sendt inn papirsøknad i 2015. På papirsøknaden har kommunen påført «avslag pga at foretaket ikke har sprøytejournal». Men søknaden er ikke avslått i eStil (har status «under registrering») og foretaket har ikke fått avslagsbrev. 2 søkere har fått avslag i eStil i 2014, men ikke fått avslagsbrev. I henhold til forvaltningsloven er dette et enkeltvedtak, som kan påklages, og søkerne må få skriftlig svar på søknadene med opplysning om klageadgang. 5. Produksjonstilskudd - Søknad er ikke underskrevet av den som forplikter selskapet. Fullmakt må i såfall foreligge, noe det ikke gjør. 6. Produksjonstilskudd - En søknad er registrert som avslått i Wespa-saksbehandlingsprogrammet. Det finnes ikke vedtak som er sendt til søker med begrunnelse for avslag gjort av Roan kommune. 7. Spesielle miljøtiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL) - Enkelte søknader om tilskudd til SMIL-midler i 2015 har vedlagt kart der tiltaket er tegnet inn, men mangler plan der miljøtiltaket beskrives og det redegjøres for målene med prosjektet.	Tilbakemelding fra kommunen er gjennomgått. Tiltakene er funnet tilfredsstillende og kontrollen er avsluttet.
Oppdal	Egenvurdering og stedlig kontroll: Produksjonstilskudd, Tilskudd til avløsning ved sykdom, SMIL, Tilskudd til drenering Hovedfokus under kontrollen: Den generelle forvaltningen av de gitte ordningene med særlig fokus på avkorting.	Til sammen 3 avvik: 1. Tilskudd til avløsning ved sykdom - Det er innvilget tilskudd til søker som har fått avslag på fedrekvote fra NAV og dermed heller ikke er berettiget tilskudd. 2. Tilskudd til drenering - I tre kontrollerte saker har kommunen definert tiltakene som systematisk grøfting med tilskuddsats pr daa kr 1000. Tiltakene dreier seg i realiteten om annen grøfting der tilskuddet skal beregnes ved 15 kr per løpemeter grøft. Kommunen bekrefter i intervjuet at andre dreneringssaker fra samme tidsperiode er behandlet på samme måte. 3. Produksjonstilskudd - Det er ikke gjennomført avkorting i forbindelse med at søker har ført for høye tall på lammeslakt. Kommunen skal vurdere avkorting der det avdekkes avvik mellom søknad om faktiske forhold som kunne gitt en merutbetaling av tilskudd. Selv om § 12 sier at tilskuddet kan avkortes, skal avkorting være hovedregelen der det er gitt feilopplysninger som kunne gitt en urettmessig feilutbetaling av tilskudd. Dette gjelder uavhengig av skyldgrad hos søker.	Tilbakemelding fra kommunen er gjennomgått. Tiltakene er funnet tilfredsstillende og kontrollen er avsluttet.
Åfjord	Egenvurdering og stedlig kontroll: NMSK, Skogfond, Skogbrukslov, Produksjonstilskudd, Tilskudd til avløsning ved sykdom. Feltkontroll på skog. Hovedfokus under kontrollen: Den generelle forvaltningen av de gitte ordningene.	Til sammen 5 avvik: 1 Produksjonstilskudd - Søknad om produksjonstilskudd august 2015 er underskrevet av ektefelle. Søknad skal underskrives av den som forplikter foretaket. Likeså mangler fullmakt for et dødsbo som viser at rette fullmaktshaver har underskrevet søknad. 2 Produksjonstilskudd - Det er ikke for alle tilfeller gjennomført avkorting. Avkorting skal vurderes der det avdekkes avvik mellom søknad og faktiske forhold som kunne gitt en merutbetaling av tilskudd. Selv om § 12 sier at tilskuddet kan avkortes, skal avkorting være hovedregelen der det er gitt feilopplysninger som kunne gitt en urettmessig feilutbetaling av tilskudd. Dette gjelder uavhengig av skyldgrad hos søker. 3 Produksjonstilskudd - Vanlig jordbruksdrift når det bl.a. gjelder saue- og melkeproduksjon er ikke godt nok fulgt opp. For saueproduksjon gir liste PT-1050 - klassifisering av lammeslakt og PT-1001a-c - varsel for lammeprosent pr. søye/vanlig jordbruksproduksjon oversikt over aktuelle foretak. For melkeproduksjon vil det gå fram av inputkontroll-listene PT1001a-c hvilke foretak det produseres for lite melk i forhold til kravet. Ut fra listene fra de kontrollerte søknadssomgangene, er det stor sannsynlighet for at enkelte foretak burde fått avslag på sin søknad om husdyrproduksjon. Dette må kommunen ta tak i. 4 Produksjonstilskudd - Flere søkere har ikke søkt om tilskudd i rubrikken for avløsertilskudd. Kommunen har ført inn beløp etter liste fra avløserlaget uten merknad på søknad. Det er søkers ansvar å søke og at søknaden er fullstendig. 5 Produksjonstilskudd - Kommunen har for enkelte foretak innvilget tilskudd til beiting uten at det er beitegrunnlag nok for alle dyra som går på beite. Det har i realiteten vært lufting og tilskudd skulle ikke vært innvilget. Dette gjelder melkekyr i store besetninger.	Vi har mottatt tilbakemelding fra kommunen, denne er ikke ferdig gjennomgått.
Rennebu	Egenvurdering og stedlig kontroll: NMSK, Skogfond, Skogbrukslov, Produksjonstilskudd, Tilskudd til avløsning ved sykdom. Hovedfokus under kontrollen: Den generelle forvaltningen av de gitte ordningene.	Til sammen 2 avvik: 1. Tilskudd til avløsning ved sykdom - En søker har fått utbetalt tilskudd til avløsning ved sykdom for 416 dager i løpet av de siste 3 årene. Kommunen har fulgt NAV sin dato. Maks dager en kan få tilskudd for i løpet av siste 3 år er 365. 2. Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) og Skogfond - Det er mange bilag med mangler i 2014 og 2015: Manglende dokumentasjon av kostnader i form av fakturakopier i tilknytning til mange søknader, Det mangler søknader i noen tilfeller, Underskrift fra søker mangler på noen bilag, Mangelfulle opplysninger på søknader eksempelvis for eget arbeid. Bilagsperm for 2016 er i stor grad forbedret, men det er fortsatt mangler i noen søknader i form av manglende underskrift, søknad og i ett tilfelle kopi av faktura.	Vi har mottatt tilbakemelding fra kommunen, denne er ikke ferdig gjennomgått.

Rissa	Egenvurdering og skriftlig tilbakemelding: Produksjosstilskudd og tilskudd til avløsning, RMP, NMSK, Skogfond, Tilskudd til avløsning ved sykdom, SMIL	Gjennomføringen av egenvurdering og tilbakemelding på denne var et ledd i oppfølgingen av kommunen etter at det ved to foregående kontroller ble avdekket mange avvik på saksbehandlingen på flere tilskuddsordninger.	Det ble etter egenvurderingen gitt en skriftlig tilbakemelding på hva vi mener kommunen bør jobbe videre med framover.
Hitra	Må sende inn vedtak og saksutredning i saker som er behandlet etter konsesjonsloven i perioden 01.12.2016 – 01.12.2018.	Ingen saker innsendt så langt	

Resultatmål 3.3.1.2.1.3

Rapportere på

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag følger opp alle avvik etter kontroll. Dette gjøres ved å gjennomgå kommunenes tilbakemelding i henhold til kontrollrapporten fra oss. Dersom kommunenes tilbakemelding og eventuelle plan for tiltak mm ikke er tilfredsstillende følger vi opp dette . Avvikene som ble avdekket i 2016 er alle enten ferdig fulgt opp eller under oppfølging.

Resultatmål 3.3.1.2.2.1

Rapportere på

Andel av siidaandeler der det er gjennomført kontroll: 15%

Det er utført kontroll av 5 siidaandeler. Dette utgjør 15% av alle siidaandelene innenfor Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde.

Andel av siidaandeler der det er gjennomført kontroll: 15%

Sidaandel	Ordninger/omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Kontroll er basert på innsendt dokumentasjon fra siidaandelsleder samt opplysninger gitt til skattemyndighetene	Ingen	Ikke relevant
B	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Kontroll er basert på innsendt dokumentasjon fra siidaandelsleder samt opplysninger gitt til skattemyndighetene	Ingen	Ikke relevant
C	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Kontroll er basert på innsendt dokumentasjon fra siidaandelsleder samt opplysninger gitt til skattemyndighetene	Ingen	Ikke relevant
D	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Kontroll er basert på innsendt dokumentasjon fra siidaandelsleder samt opplysninger gitt til skattemyndighetene	Ingen	Ikke relevant
E	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Kontroll basert på innsendt dokumentasjon fra siidaandelsinnehaver samt opplysninger gitt til skattemyndighetene	Ingen	Ikke relevant

Kontrollen ble utført som dokumentkontroll. De opplysningene som siidaandelsinnehaver hadde oppgitt til Fylkesmannen ble kontrollert opp i mot de opplysningene han/hun hadde gitt til Skattemyndighetene. Det var beløp oppgitt i tilleggsskjema til næringsoppgaven, post 321 Slakt og post 322 Videreforedlede samt bearbejdede produkter som ble kontrollert

Resultatmål 3.3.1.2.2.2

Rapportere på

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100%

Ingen avvik ble avdekket under kontrollen og det er derfor ikke behov for oppfølging.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Fylkesmannen har gjort de stedlige tilsyn etter kap. 9 i det omfang og innenfor den saksbehandlingstid som fremkommer av oppdraget.

Saksbehandlingstiden i klage og tilsynssaker er registrert i Nestor og er innenfor de forventende krav.

Overordnede veiledere følges i all saksbehandling.

Antall systemrevisjoner er noe lavere enn kravet i oppdragsdokumentene. Dette skyldes blant annet arbeidet med embetssammenslåingen og behovet for å gjennomføre hendelsesbaserte tilsyn.

Resultatmål 3.3.2.1.1.1

Rapportere på

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale barneverntjenester: 3 per fylke. Dette innebærer 6 revisjoner for FMOA og FMAV (3 per fylke).

Det er gjennomført systemrevisjon med en barneverntjeneste og egenrevisjonstilsyn med tre tjenester om tema: vurdering av meldinger og tilbakemelding til melder (LOT-16). Videre er det gjennomført egenrevisjonstilsyn med seks tjenester om tema: tilsyn med barn i fosterhjem.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale barneverntjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
3	7	10

Resultatmål 3.3.2.1.2.1

Rapportere på

Andel nye tvangstiltak regulert i godkjente vedtak som er fulgt opp med stedlige tilsyn: 100%.

Det er utarbeidet en rullerende tilsynsplan for området hvor alle nye tvangstiltak skal følges opp med stedlige tilsyn i løpet av vedtaksperioden. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har gjennomført totalt 14 stedlige tilsyn i 2016, hvorav 11 av disse gjaldt nye vedtak hvor det tidligere ikke har vært gjennomført stedlige tilsyn.

Tilsynsplan for 2017 inneholder 8 nye tvangstiltak hvor det er planlagt stedlige tilsyn, og alle er innenfor vedtaksperioden.

Resultatmål 3.3.2.1.2.2

Rapportere på

Antall stedlige tilsyn i hvert embete skal økes sammenlignet med 2015.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har gjennomført 14 stedlige tilsyn i 2016, mot 12 i 2015.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2015	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2016
101 %	16 %	117 %	12	14

Resultatmål 3.3.2.1.3.1

Rapportere på

Fylkesmannen skal ha tatt kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale.

Fylkesmannen har som fast praksis å ta kontakt med alle barn som er på institusjonen under tilsynsbesøket. Bare dersom personalet ved institusjonen orienterer om at samtale ikke skulle være tilrådelig på dette tidspunktet, unnlater vi å oppsøke den enkelte beboer. I slike tilfeller forsikrer vi oss alltid om at beboer er kjent med tilsynet, hvordan beboer kan komme i kontakt med oss og at beboer har fått tilbud om samtale. Vi er særlig oppmerksom på å gjennomføre samtale med beboere som vi ikke har møtt tidligere. Vi gjennomfører alle tilsynsbesøk etter skoletid for å treffe flest mulig beboere hjemme på institusjonen.

Resultatmål 3.3.2.1.3.2

Rapportere på

Fylkesmannen skal ha gjennomført samtale med alle barn som ønsker det.

I 2016 gjennomførte Fylkesmannen samtale med 117 av de 172 beboerne som var registrert som bosatt ved institusjonene da tilsynene fant sted. Fylkesmannen gjennomfører alle tilsynene etter skoletid, dvs på tidspunkt når flest mulig beboere er å treffe, og alle får tilbud om samtale, slik det er beskrevet i pkt 3.3.2.1.3.1 foran.

Resultatmål 3.3.2.1.4.1

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker helse og omsorg var mindre enn 5 måneder. Vi hadde ingen tilsynssaker på sosialområdet i 2016.

Andel tilsynssaker behandlet innen 5 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	11 %	61 %
Sosial	50 %	- 50 %	0 %

Vi hadde ingen tilsynssaker på sosialområdet i 2016.

Resultatmål 3.3.2.1.4.2

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: minst 90 prosent innen 3 måneder eller mindre.

Nesten alle våre klagesaker på områdene helse/omsorg/sosial ble realitetsbehandlet innen 3 måneder og med god margin i forhold til måltallet. Det vises til tabellen.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Helse/omsorg	90 %	5 %	95 %
Sosial	90 %	8 %	98 %

Resultatmål 3.3.2.1.4.3

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: 100%

Fylkesmannen har overprøvd til sammen 80 vedtak om bruk av tvang og makt i 2016. Andelen med saksbehandlingstid innen 3 måneder er 96%.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
100 %	- 4 %	96 %

Forsinkelsen i 3 saker skyldes problemer med å få nødvendig dokumentasjon fra kommunen.

Resultatmål 3.3.2.1.4.4

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: 100%

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 mnd. er 100%.

Resultatmål 3.3.2.1.5.1

Rapportere på

Andel ajourførte tilsyn (planlagte og gjennomførte) og saker i NESTOR per 31.12, 30.4. og 31.8.: 100%

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ajourfører Nestor på de angitte tidspunktene.

Resultatmål 3.3.2.1.6.2

Rapportere på

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester: 17.

I Sør-Trøndelag var det planer for gjennomføring av 16,2 tilsyn. Underveis i året måtte det omprioriteres i avdelingen og resultatet ble 12 tilsyn i 2016. Ved seks av tilsynene var det med brukerrepresentanter i planlegging, gjennomføring og etterarbeid. Dette har vært et pilotprosjekt i samarbeid med Statens Helsetilsyn.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
17	- 5	12

Resultatmål 3.3.2.1.7.5

Rapportere på

Fordelingen av tilsyn med spesialisthelsetjenesten på hvert embete: 4.

Kravet for antall systemrevisjoner i spesialisthelsetjenesten i Sør-Trøndelag var fire (4).

Det ble planlagt og gjennomført tre (3) tilsyn. Vi vil bemerke at det landsomfattende tilsynet på sepsis har vært meget arbeidskrevende og har utløst langt flere dagsverk enn hva som er vanlig.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
4	- 1	3

Resultatmål 3.3.2.1.8.2

Rapportere på

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester: 6.

I Sør-Trøndelag var det planlagt med seks (6). Det ble gjennomført fire (4) systemrevisjoner og to tilsyn ble omgjort til egenvurderinger (som da tilsvarer 1).

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
6	- 1	5

3.1.3.4 Økt rettsikkerhet og rettslikhet for vergetrengende

Saksmengden er økende for hvert år innenfor de ulike saksområdene på vergemål. Utviklingen krever omfattende prioriteringer. Det er derfor en utfordring å holde saksbehandlingstiden innenfor de prioriterte saksområder. Det er krevende å holde en god fremdrift på alle områder innenfor vergemålsområdet - jf. avsnitt nedenfor om oppgaver i tillegg til løpende saksbehandling på prioriterte områder. Dette bildet forsterkes ytterligere av at budsjettet for 2017 på vergemål for FMST er redusert med 1,6 millioner.

I tillegg kommer det årlige arbeidet med kontroll av vergeregnskap. Det er i tillegg krevende å føre kontroll/oppfølging av sluttregnskap når person med verge dør, ved bytte av verge og når vergemålet avsluttes av andre grunner. Oppgaver som kvalitetssikring av opplysninger i VERA, tilsyn og opplæring av verger, behandling og forberedelse av klagesaker til SRF, håndtering av straffesaker, fratakelse av rettslig handleevne for domstolen, oppfølging av verger som ikke har levert fullstendig regnskap, håndtering av bekymringsmeldinger vedrørende vergemålet utgjør også en del av helhetsbildet. Vi har i tillegg kvalitetssikret opplysningene i alle saker som gjelder mindreårige med regnskapsplikt samt alle vergemål som er oppført med fritak fra regnskapsplikt.

Det er også en stor mengde inngående post på vergemål (utgjør ca. 45 % av embetets totale postimngang). Som førstelinje opplever vi stort "trykk" på telefonen samt håndterer en god del uanmeldte besøk.

Vi har utstrakt bruk av overtid og midlertidige tilsetninger i 2016.

Vi arbeider kontinuerlig med en videreutvikling av vergemålsarbeidet (bedre kompetanse, arbeidsprosesser og rutiner).

Resultatmål 3.3.3.1.1.1

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi alle nye oppnevnte verger og representanter opplæring i form av kurs og/eller individuelle samtaler.

Vi gir i henhold til våre rutiner fortløpende opplæring/individuelle samtaler til ny oppnevnte verger og representanter.

Resultatmål 3.3.3.1.1.2

Rapportere på

Alminnelige og faste verger skal ha tilbud om å delta på minst ett kurs/samling for verger i løpet av året.

Vi har i løpet av 2016 gitt tilbud om å delta på minst ett kurs/samling for alle alminnelige og faste verger. Høsten 2016 gjennomførte vi flere kursdager for til sammen ca. 600 verger. Det ble gitt opplæring innenfor sentrale deler av vergemålsområdet.

Vi er opptatt av å være tilgjengelig med råd og veiledning overfor våre verger både på epost, telefon og ved personlig oppmøte.

Resultatmål 3.3.3.1.2.1

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 2 måneder.

73 % av våre opprettede vergemål ble fattet innen 2 måneder (60 dager). Vi har stor saksmengde på dette området (av og til over 100 nye inngående saker om oppnevning av verger i måneden). I mange av sakene er det behov for ytterligere opplysninger - som innebærer en lengre behandlingstid pr. sak. Det er krevende å håndtere den store inngangen av saker - men vi har kontroll over restansene på saksområdet. Vi er enig i det nye reviderte resultatkravet for 2017 (jf. forholdet mellom inngående saker og tilgjengelige ressurser for å behandle disse sakene) - som er at 80 % av vedtakene om opprettelse av vergemål skal være fattet innen 80 dager.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål, andel vedtak fattet innen 2 måneder

Resultat	Resultatmål	Differanse
73 %	80 %	- 7 %

Resultatmål 3.3.3.1.2.2

Rapportere på

Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker – 90 % av vedtakene skal være fattet innen 5 dager.

66 % av våre vedtak vedrørende oppnevning av representant for enslige mindreårige asylsøkere ble oppnevnt innen 5 dager. Det har i en del av disse sakene vært nødvendig å innhente ytterligere opplysninger som har medført behandlingstid utover 5 dager. I tillegg vil også behandlingstiden for en sak som mottas/registreres på en torsdag/fredag bli påvirket ved at lørdag/søndag regnes med i den samlede saksbehandlingstiden.

Saksbehandlingstid - Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker, 90% innen 5 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
66 %	90 %	- 24 %

Det har i en del av disse sakene vært nødvendig å innhente ytterligere opplysninger som har medført behandlingstid utover 5 dager.

Resultatmål 3.3.3.1.2.3

Rapportere på

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital -gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 4 uker.

Vi har hatt en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 8 dager angående behandling av søknader om samtykke til bruk av midler som er innestående på kapitalkonto.

Saksbehandlingstid - Samtykke til bruk av kapital, snitt ikke over 4 uker

Resultat	Resultatmål	Differanse
8	28	20

Resultatmål 3.3.3.1.2.4**Rapportere på**

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter - gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 6 uker.

Vi har hatt en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 44 dager vedrørende søknader om godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter. Vi har meget stor saksmengde også på dette saksområdet.

Vi har i 2016 hatt langtidssykemeldinger på saksbehandlere innenfor dette området. Det har i tillegg gått mye tid og ressurser på "prosjekt advokater over på faste satser" (vi har mange advokatverger og har i 2016 gjennomgått alle oppdragene til advokater med sikte på en i stor grad overgang til faste satser).

Vi har kontroll over restansesituasjonen på området og har klart å redusere den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden. I november hadde vi en gjennomsnittlig behandlingstid på 38 dager og i desember en gjennomsnittlig behandlingstid på 27 dager.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter, under 6 uker

Resultat	Resultatmål	Differanse
44	42	- 2

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk**3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene**

Omtale av arbeidet rettet mot kommuner med lav kvalitet og kompetanse er omtalt i kapittel 7.3.8.8.

Resultatmål 3.4.1.1.1.1**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers grad av tilfredshet med fylkesmannen som medspiller for kommunene, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015», Rapport 19/2015 NIFU 76 % av kommunene svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever Oppvekst- og utdanningsavdelingen som en viktig medspiller for kommunen for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i barnehagen og opplæringen.

På barnehageområdet skårer vi 3,9 på vurderingen av hvor viktig Fylkesmannen er som medspiller for barnehagemyndigheten (Spørsmål til Barnehage-Norge 2016, tabell 8.2). Dette ligger over landsgjennomsnittet for 2015, som var 3,7 (Spørsmål til Barnehage-Norge 2015, kapittel 8.1).

Vi mener det er vanskelig å konkludere på skolesiden ut fra de tall og de data som foreligger i NIFU-rapport 19/2015 (Spørsmål til Skole-Norge våren 2015).

Ut fra den kjennskap vi har til sektoren i vårt fylke, basert på konkrete tilbakemeldinger, vurderer vi at skoleeiers tilfredshet er god, og minst på samme nivå som landsgjennomsnittet.

Fra skoleeierne skårer vi 4,1 på tilfredshet med Fylkesmannen som medspiller (Spørsmål til Skole-Norge våren 2016, NIFU-rapport 2016:16, tabell 8.3). Dette ligger over landsgjennomsnittet for 2016 (tall fra 2015 finnes ikke) som var på 3,8.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

I oktober gjennomførte vi en spørreundersøkelse blant sentrale aktører. 474 svarte på undersøkelsen. Vi skårer høyt på tillit og troverdighet.

Fylkesmannen får gode tilbakemeldinger i en landsomfattende undersøkelse som Sentio research har gjennomført om Fylkesmennene. Kommunene er spurt om Fylkesmennenes rolle i kommunereformen, samt andre viktige roller og oppgaver som Fylkesmannen har.

3.1.6 Særskilt om oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i Virksomhets- og økonomiinstruks

- **Delmål 3.1.6.2 i tildelingsbrev** - Oppdrag vedr. bruksregler og distriktsplaner: Fæmund rbd. har fortsatt ikke utarbeidet distriktsplan, og FMST har fattet pålegg om utarbeidelse av plan med frist den 28.2.2017. Det er også gitt forhåndsvarsel om tvangsmulkt dersom det ikke utarbeides en plan innen gitte frist.
- **Oppg.nr. 5.1.4.9 i VØI** - Om å reagere raskt ved iverksetting av sanksjoner og tvangstiltak etter reindriftslovens kap. 11: Grunneiere mener at vi reagerer for sent med å gi pålegg, samt følge opp med sanksjoner og tvangstiltak. Men med de krav til synfaring og partsforklaring som Fylkesmannen har, så må det nødvendigvis gå noe tid før forholdet er ryddet opp
- **Oppg.nr. 5.2.2.15 i VØI** - Bevisstgjøring av ansvar i forhold til Grunnlovens og folkerettens regler: Vi jobber kontinuerlig med dette, særlig opp imot kommunene i fm. arealplanleggingen. Men dette er et krevende arbeid, kanskje særlig her i sør hvor vi ligger i ytterkanten av det samiske området. Vi trenger mer ressurser for å ivareta dette fullt ut, og har dette som et fyrtårn i fm. sammenslåingen av trøndelagsfylkene.
- **Oppg.nr. 5.2.2.15 i VØI** - Beredskapsutvalgene for reindrift: Etter at områdestyrene ble nedlagt, har vi ikke hatt et formelt utvalg. Derimot har vi møter fortløpende med Mattilsynet og berørt reinbeitedistrikt/reinlag etter hvert som situasjonen krever det. Særlig i 2016 med CWD- problematikken, var (og fortsatt er) dette aktuelt.
- **Oppg.nr. 5.2.3.3. i VØI** - Samordning og planlegging på tvers av fylkes- og kommunegrensene for å sikre reindrifta sammenhengende arealer: Samordning og kommunikasjon på tvers av kommune- og fylkesgrensene har vært god. Samtidig ser vi at det kan være et behov for å revidere/tydeliggjøre eksisterende avtaler med andre fylkesmannsembeter om bruk av reindriftsfaglig kompetanse i (plan)saker. Dette er noe vi ønsker å vurdere nøyere i 2017, og må da sees i sammenheng med sammenslåingen av fylkesmannsembetene.
- **Oppg.nr. 5.2.3.4 i VØI** - Arealbrukskart: Det er behov for å oppdatere reindriftas arealbrukskart. Årsaken til at vi ikke er kommet i mål med dette, er ressursituasjonen i 2016. Vi har også ventet på den nye nettløsningen for ajourhold av arealbrukskartet, samt opplæring for bruk av denne. Løsningen for ajourhold av kartene er heller ikke tilgjengelig for reindrifta enda, og det gjenstår noe arbeid i fm. klargjøring av definisjoner i kartene. Vi mener det er en forutsetning at reindrifta er enig i definisjonene på de ulike temalag, og at dette er på plass før man iverksetter en større revisjon av kartene. Reindriftsavdelingen er representert i arbeidsgruppa oppnevnt av Landbruksdirektoratet som jobber med utviklingen av arealbrukskartene.

3.2 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Rapporteringskrav 7.3.1.1.1

Rapportere på

Kort beskrivelse av aktiviteten på området «Bolig for velferd»

I forbindelse med strategien Bolig for velferd ble det i 2015 opprettet to læringsnettverk. Husbanken region Midt-Norge koordinerer arbeidet. Fylkesmannen stiller med to rådgivere. I samarbeid med andre sentrale statlige aktører er vi med på planlegging og gjennomføring av læringsnettverkene.

Fylkesmannen har i 2016 hatt en deltager i den nasjonale ressursgruppen for Bolig for velferd. Den digitale Veiviseren for det boligsosiale arbeidet er lagt ut på vår hjemmeside. I tillegg var Veiviseren et eget tema i vår årlige boligsosial- og ruskonferanse.

Rapporteringskrav 7.3.1.1.2

Rapportere på

Hvordan har FM bistått i arbeidet med å koordinere og samordne de boligsosiale tilskuddsmidlene ut mot kommunen/NAV-kontor?

Fylkesmannen har internt samordnet tilskuddsmidlene opp mot midler til forebygging og bekjempelse av fattigdom. Vi har også hatt en prosess på samordning opp mot midler fra Helsedirektoratet på områdene rus og psykisk helse. Videre har vi avholdt et møte med Husbanken Midt-Norge der søknadsmassen ble gjennomgått og vurdert opp mot deres kommunekunnskap og Husbankens kompetansetilskudd.

Rapporteringskrav 7.3.1.1.3

Rapportere på

Hvilke kompetansehevende tiltak er gjennomført på det boligsosiale feltet?

Fylkesmannen har i samarbeid med Husbanken, andre statlige aktører og brukerorganisasjoner arrangert en todagers konferanse med tema boligsosialt arbeid, rus og psykisk helse.

Fylkesmannen har formidlet tema boligsosialt arbeid i dialogmøte med Nav-ledere og rådmenn.

I samarbeid med IMDi og Husbanken er det opprettet et læringsnettverk for kommunene med tema bosetting og integrering av innvandrere. Nettverket driftes av KS.

Rapporteringskrav 7.3.1.2.1

Rapportere på

Beskriv situasjonen for KVP i fylket, i tillegg:

- Får de som har krav på det, tilbud om program?
- Hva kjennetegner kontor som arbeider godt med ordningen?
- Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP?
- Hva er de viktigste utfordringene for FM i arbeidet med KVP?

NAV-kontorene i Trondheim kommune representerer den største andelen av deltagere i KVP i fylket. Flere av de mindre kommunene har ikke hatt deltagere i programmet de siste årene. Dette følges opp i Fylkesmannens dialog med kommunene, samt med NAV-kontorene.

Flere NAV-kontor erkjenner at brukere ikke får tilbud om program, og forklarer det med at programmet ikke prioriteres av ledelsen i kontoret, man må pålegges å arbeide med andre oppgaver, manglende forståelse for hvor omfattende det kan være å arbeide med brukere på KVP osv. Videre avklares brukere til andre ytelser, og får annen oppfølging. Sist forklares det med at brukergruppens utfordringer er så krevende av permisjonsreglementet hindrer NAV fra å tilby program før bruker er "klar" for å greie hele perioden.

Kontor som arbeider godt med KVP kjennetegnes av ledere som har forståelse for ovennevnte, og som har veiledere som har KVP som sin eneste oppgave, alternativt samme med få andre oppgaver.

Utfordringene er knyttet til det som beskrives i første avsnitt, og da særlig lederforankring og forståelse. Dette er også en av de viktigste utfordringene for FM i vårt arbeid med programmet.

Rapporteringskrav 7.3.2.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

I 2016 har Fylkesmannen åpnet tilsyn med Selbu kommune som har samarbeidsavtale med et krisesenter i Nord Trøndelag. Fylkesmannen har mottatt redegjørelse fra kommunen: Tilsynet er ikke avsluttet.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	25
Antall krisesentertilbud i fylket	2
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2014	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2014	0
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2015	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2015	1
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2016	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2016	1

Fylkesmannen har hatt kontakt og møter med begge krisesentrene både i 2014 og 2016. Fylkesmannen har få henvendelser på området.

Rapporteringskrav 7.3.2.2**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på status når det gjelder tilbudet i kommunene til voldsutsatte med problemer knyttet til rus og/eller psykiatri, voldsutsatte med nedsatt funksjonsevne og tilbudet til voldsutsatte menn.

Begge krisesentrene i ST har tilrettelagt tilbud for rullestolbrukere. Ingen har spesielt tilrettelagte tilbud til brukere med psykisk helseproblemer. Sentrene har lang erfaring med å jobbe med mennesker i krise, men er avhengig av at brukerne klarer å fungere i kollektivet. Personer med psykiske lidelser som ikke klarer å fungere i et fellesskap, henvises til psykiatrien. Bruk av rusmidler er ikke tillatt på noen av krisesentrene. Tilbudet til menn som er utsatt for vold i nære relasjoner, løses utenfor sentrene. Dette er planlagt løst ved leie av eksterne lokaler. Ingen av sentrene ser seg tjent med å sitte på en egen boligmasse til dette formålet, på grunn av den lave etterspørselen.

Rapporteringskrav 7.3.2.3

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Det har ikke vært nedlagt noe krisesenter i 2016 i Sør-Trøndelag.

Rapporteringskrav 7.3.2.4**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på erfaringene med gjennomføring av opplæringsprogram og antall deltakere i opplæringstilbudet for ulike faggrupper i å samtale med barn om vold og seksuelle overgrep.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gjennomførte, i samarbeid med RVTS, en fagsamling for ulike faggrupper i å samtale med barn om vold og seksuelle overgrep. Det deltok 95 ansatte fra barnehager, skoler, barnevern, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, re-/habiliteringstjeneste, rustjeneste, psykisk helsetjeneste, PPT og politiet.

Temaet på fagsamlingen var: Hvordan gi hjelperen handlingskompetanse i møte med traumatiserte barn og unge med fokus innenfor kultursensitivitet, hvordan avdekke vold og overgrep hos barn og unge, traumeforståelse, skadevirkninger ved vold og overgrep, barnesamtalen og stabilisering.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag opplevde samarbeidet med RVTS som svært godt, både under planleggingen og i gjennomføringen.

Både i 2015 og 2016 har det vært liten deltakelse fra skolesektoren.

Rapporteringskrav 7.3.2.5**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader og fattede vedtak etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag behandlet og fattet 764 vedtak om separasjon og 621 vedtak om skilsmisse.

Vi godkjente 46 utenlandske skilsmisser etter anerkjennelsesloven. Vi fattet 9 vedtak om skiftefritak.

Vi hadde i 2016 ikke saker til behandling etter brudvigjingslova.

Rapporteringskrav 7.3.2.6**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

I 2016 har Fylkesmannen i Sør-Trøndelag fattet 1 vedtak etter barneloven § 44. Saken gjaldt en henvendelse om reisekostnader. Fylkesmannen vurderte at vilkårene for at Fylkesmannen skal avgjøre reisekostnader ikke var tilstede, og saken ble avvist.

Rapporteringskrav 7.3.2.7**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embedets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling.

I 2016 har Fylkesmannen i Sør-Trøndelag – oppvekst og utdanningsavdelingen hatt noen henvendelser knyttet til veiledning og informasjon på familierettens område. Henvendelsene er besvart ihht lovverk, retningslinjer og veiledere, også når det gjelder mekling.

Rapporteringskrav 7.3.2.8**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Vi behandlet i 2016 18 saker vedrørende spørsmål om biologisk opphav etter adopsjonsloven.

Rapporteringskrav 7.3.2.9**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på tilsyn med familievernkontorene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har, på bakgrunn av en ROS-analyse og kapasitetshensyn, ikke gjennomført tilsyn på familievernkontoret i 2016.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2016	Antall gjennomførte tilsyn i 2015	Antall gjennomførte tilsyn i 2014
1	0	0	0

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har på bakgrunn av ROS-analyse og kapasitetshensyn valgt å ikke gjennomføre tilsyn de siste årene. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har få klager og henvendelser fra brukere. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har jevnlig kontakt med ansatte ved kontoret. Det planlegges møte og oppfølging av familievernkontoret i 2017.

Rapporteringskrav 7.3.2.11**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Fylkesmannen har samarbeidet med fylkeskommunen om universell utforming i flere år. En viktig arena har vært fylkesgruppa for universell utforming hvor også Trondheim kommune, NAV hjelpemiddelsentralen og Fylkesrådet for funksjonshemmede er medlemmer.

I en avtale mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen har fylkeskommunen uttalt seg om universell utforming i plansaker på vegne av begge. Denne avtalen er under revidering og vi ser nå på en tydeligere rollefordeling i arbeidet. Ansvar for å ivareta dette hos Fylkesmannen er lagt til Sosial- og helseavdelingen.

Fylkesmannen har ellers hatt to foredrag om universell utforming under to ulike seminarer i løpet av 2016. Det ene i Nord-Trøndelag og det andre i Sør-Trøndelag. Arrangør: Norges Handikapforbund.

Rapporteringskrav 7.3.2.12**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Vi håndterer fortløpende aktuelle saker vedrørende krav til kjønnsmessig balanse ved valg/endringer i sammensetning av politiske organer i henhold til kommunelovens bestemmelser om dette.

Rapporteringskrav 7.3.3.1.1**Rapportere på**

Antall årsverk fordelt på ulike personellgrupper og antall personell som har deltatt i kompetansehevede tiltak jf. tidligere års rapporteringer.

Tallene for 2016 rapporteres til Helsedirektoratet 01.05.17, jf. direktoratets brev av 16.01.17 til Fylkesmannen ad. kap. 761.68 kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd.

Rapporteringskrav 7.3.3.1.2**Rapportere på**

Gi en samlet vurdering av utviklingen for kompetanse og årsverk for kommunene i fylket for det tidligere Kompetanseløftet 2015s planperiode.

Det vises til innrapportering på rapporteringskravet til Helsedirektoratet, innsendt herfra per 30.6.2016.

Se fullstendig rapport på [Fylkesmannens hjemmeside](#)

Rapporteringskrav 7.3.3.2.1**Rapportere på**

Planlagte tilsyn etter forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner skal rapporteres i årsrapport for fylkesmannens tilsyn med barnevernet innen 20. januar 2017, jf. forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling, § 14.

Planlagte tilsyn etter forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner ble rapportert innen 20. januar 2017 (særrapportering).

Rapporteringskrav 7.3.4.1**Rapportere på**

FylkesROS og oppfølgingsplan:

- Når ble siste analyse gjennomført?
- Foreligger oppfølgingsplan, i så fall når ble den sist oppdatert?
- Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Siste rapport ble revidert i 2014. Revisjon frem mot 2018 er startet i et samarbeide med Nord-Trøndelag. Oppfølgingsplan ble presentert og oppdatert på ett av Fylkesberedskapsrådets møter i 2016.

FylkesROS og oppfølgingsplan

Når ble siste fylkesROS gjennomført?	Foreligger oppfølgingsplan?	Hvis ja, når ble den sist oppdatert?
2014	Ja	2016

Rapporteringskrav 7.3.4.2**Rapportere på**

Kort beskrivelse av etablerte ordninger for raskt å kunne motta og videreformidle varsel om uønskede hendelser og beredskapsmeldinger.

Det er normalt ingen vaktberedskap utenom når det er varslet ekstraordinære hendelser. Alle samarbeidsetater får oversendt embetets varslingsliste rutinemessig hvor medarbeidere på beredskapsenheten samt ledergruppen på embetet er listet og oppført i prioritets rekkefølge. Beredskapsmeldinger blir fortløpende delt og sendt til mobiltelefonene. Oppfølging skjer i CIM.

Rapporteringskrav 7.3.4.3**Rapportere på**

Gjennomført revisjon av beredskapsplan.

Gjennomført i tråd med årshjulet for embetet innen 1 nov. hvert år

Gjennomført revisjon av beredskapsplan

Når ble siste revisjon av beredskapsplanen gjennomført?
2016

Rapporteringskrav 7.3.4.4**Rapportere på**

Hovedfunn fra øvelse av kriseorganisasjonen i embetet, og hvordan følges disse opp.

Fylkesmannens beredskapsorganisasjon har gjennomført fem øvelser i 2016 fordelt på:

1. Diskusjonsøvelse med Fylkesberedskapsrådet
2. Funksjonsøvelse sammen med FMNT, FMNL og Länsstyrelsen i Jämtland
3. Table top-øvelse sammen med Atomberedskapsutvalget (ABU) og FMNT, FMNL og Länsstyrelsen i Jämtland
4. Funksjonsøvelse (varslings/CIM) for Strategisk kriseledelse
5. Beredskapsøvelse for Operativ stab

Alle øvelsene er avsluttet med at det er laget evalueringsrapport i CIM, og det er laget oppfølgingspunkter for hver øvelse.

Samlet hovedtrekk for læring etter øvelsene er rolleforståelse i beredkapsorganisasjonen, lik situasjonsforståelse og ferdigheter i beredkapsverktøyet CIM. Dette følges opp i kommende øvelser.

Hovedfunn fra øvelse i kriseorganisasjonen i embetet, og hvordan disse er fulgt opp

Når ble siste øvelse med embetets kriseorganisasjon sist gjennomført?

2016

Erfaringspunkter fra øvelser fulgt opp.

Rapporteringskrav 7.3.4.5

Rapportere på

Status revisjon av underliggende planverk i regionen knyttet til nasjonale beredskapstiltak

Fylkesmannen har pt. ingen god oversikt over dette arbeidet på regionalt nivå. Vi har avvventet signaler fra DSB hvordan dette skal gjennomføres. Det er nedsatt en arbeidsgruppe hvor fylkesmennene er representert som skal utarbeide retningslinjer for dette arbeidet. Planverket skal utvikles parallelt med planleggingen av NATO-øvelsen i 2018.

Rapporteringskrav 7.3.5.1

Rapportere på

Opplys hvilke tiltak som er gjennomført i tabellen for prioriterte skipsverft i 2016. Kommentarer til de ulike lokalitetene må legges i den store tekstblokk.

Annen rapportering knytta til økonomi må ved behov gjøres i den store tekstblokk.

Kommentar til tabellen: Fosen Yards AS; det er oppdaget nye punkter med blåsesand inne på eiendommen og Fylkesmannen vil følge opp dette framover. Skipsverftet henger etter med overvåkning i sjø pga konkurs høsten 2015. Det er pålagt overvåkning hvert 3. år (2015/2018/2012). Undersøkelser vil bli utført i år. Bugen Verft; kommunen sliter med finansiering av oppryddingen på land. Dette har sinket framdriften. Det er foreløpig ikke gjort videre undersøkelser i sjø. Kvernhusvik; har lagt fram en plan for overvåkning i sjø. Trondheim Verft; opprydding i sjø fulgt opp gjennom Prosjekt «Renere havn» i Trondheim. Saken er OK. Hommelvik Næringspark; forholdene i sjø følges opp framover med pålegg om trinn-3 risikovurdering utenfor Djupvasskaia.

Annen økonomirapportering er sendt Miljødirektoratet pr 20.1.2017

Prioriterte skipsverft

Navn på prioriterte skipsverft	Undersøkelser	Behov for tiltak	Tiltaksplan land	Tiltak land	Tiltaksplan sjø	Tiltak sjø
Fosen Yards AS (tidl. Bergen Group / Fosen Mekaniske Verksted)	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg
Bugen Verft (tidl. Kirksæterørens Skipsverft)	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg			
Kvernhusvik Skipsverft	Varsel, Pålegg	Sjø				Varsel, Pålegg
Trondheim Verft	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	
Hommelvik Næringspark (tidl. Trønderverftet)	Varsel, Pålegg	Land, Sjø			Varsel, Pålegg	

Rapporteringskrav 7.3.6.1.3

Rapportere på

Fylkesmannen skal med samme frist som årsrapporten, sende en egen rapport om sikkerhetstilstanden til KMD. Rapporten skal særskilt redegjøre for oppfølgingen av de eventuelle mangler og avvik som embetet har identifisert ved forrige rapportering. Fylkesmannen må vurdere nivå på sikkerhetsgradering på rapport om sikkerhetstilstand som sendes KMD.

Rapport om sikkerhetstilstanden ble sendt KMD høsten 2016. Rapporten er gradert som Begrenset, og innholdet refereres derfor ikke i årsrapporten.

Rapporteringskrav 7.3.6.2.1

Rapportere på

FMAV, FMBU, FMHO, FMMR, FMNO, FMOP, FMRO, FMST, FMTR, FMTE, FMVE som deltar i forsøksordningen om samordning av statlige innsigelser, rapporterer til Kommunal- og moderniseringsdepartementet om antall planer som er behandlet, antall innsigelser som er fremmet, antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene, og antall innsigelser som er avskåret.

Også i 2016 har Fylkesmannen samordnet uttalelse til planer på høring med regional stat.

Statens vegvesen har fremmet innsigelse til 35 planer hvorav 8 innsigelser har vært samordnet med Fylkesmannen og da knyttet til støy. Norges vassdrags- og energidirektorat har fremmet innsigelse til 12 planforslag grunnet 200-års flom, farevurdering og manglende 3-parts kontroll. Jernbaneverket og Mattilsynet har fremmet innsigelse til henholdsvis 12 og 2 planer. Innsigelser fra Jernbaneverket har vært knyttet til sikker byggegrunn, overvann og byggeavstand til jernbanesporet, mens Mattilsynets innsigelser er knyttet til sikring av drikkevannskilder.

Ingen innsigelser er avskåret av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer som er behandlet	184
Antall innsigelser som er fremmet	80
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	7
Antall innsigelser som er avskåret	0

Rapporteringskrav 7.3.6.3.1

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK. Det skal rapporteres om bruk av skjønnsmidler til ROBEK-kommunene.

Ved inngangen til 2016 var 4 av fylkets kommuner registrert i ROBEK (Bjugn, Holtålen, Roan og Røros). Dette ble redusert til 3 i august, da Holtålen kommune ble meldt ut av registeret. Sammen med ett par andre kommuner med utfordringer i å finne et bærekraftig driftsnivå, ble disse særlig prioritert i Fylkesmannens veilednings- og oppfølgingsarbeid. Embetet deltok gjennom året på flere budsjettsamlinger, formannskaps- og kommunestyremøter for å tydeliggjøre kommunenes økonomiske situasjon og ansvar, samt peke på mulige veier til en bærekraftig økonomi. I tillegg ble de registrerte kommunene fulgt opp gjennom egne tertialvise rapporteringsmøter.

I samarbeid med KS og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane ble det i starten av 2015 etablert et eget ROBEK-nettverk, hvor ROBEK-kommunene i de to fylkene, samt noen enkeltkommuner med økonomisk ubalanse ble invitert til å delta. Nettverket, som var basert på lesten av effektiviseringsnettverkene, satte fokus på hvordan kommunene kan gjenskape økonomisk handlefrihet, komme ut av ROBEK-registeret og styre etter resultat og kvalitet. Nettverket ble avsluttet våren 2016, og alle de 4 ROBEK-kommunene i fylket fullførte nettverksprogrammet i samsvar med oppsatte program og tilhørende målsetninger. Under denne forutsetningen fikk de også tildelt skjønnsmidler for både 2015 og 2016. Skjønnsmidlene har blant annet dekket kommunenes kostnader knyttet til egen prosjektledelse og deltakelse på nettverkssamlingene. Embetet ser at tiltaket har hatt ønsket effekt og kommunene har også gitt meget positive tilbakemeldinger på tiltaket.

Basert på erfaringene fra ROBEK-nettverket beskrevet over, ble det i samarbeid med KS og flere embeter etablert et utviklingsnettverk for kommuner i økonomisk ubalanse våren 2016. Etter invitasjon deltar to av fylkets kommuner i dette nettverket, som avsluttes i siste halvdel av 2017. Tilbakemeldingene, også fra dette nettverket, er så langt svært positive. De to deltakende kommunene er tildelt skjønnsmidler for 2016 og tildeles videre skjønnsmidler for 2017, gitt de samme forutsetningene som for de deltakende kommunene i ROBEK-nettverket beskrevet over. Skjønnsmidler til kommuner registrert i ROBEK er for øvrig knyttet til en forpliktende plan for omstilling.

Rapporteringskrav 7.3.6.4.1

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling og modernisering i kommunene, bruk av skjønnsmidler til formålet og formidling av resultatene.

Gjennom kommunedialogen er Fylkesmannen opptatt av å tilrettelegge en likeverdig arena for samtaler om statlig politikk, og forventninger sett opp mot det lokale selvstyrets behov for handlingsrom og legitimitet. Dialogen skjer på en rekke måter, fra kommunebesøk der hele ledergruppa i embetet møter politisk og administrativ ledelse (inkl formannskap og sektorledere) i kommunene, via fagsamlinger og uformelle møter og samtaler til tilsyn og behandling av enkeltsaker. I dialogen med kommunene får vi også tilbakemeldinger om virkninger av nasjonal politikk, som det er viktig å formidle tilbake til oppdragsgiverne i departementene.

Vi har også lagt stor vekt på samarbeid med øvrige regionale statsetater samt fylkeskommunen, gjennom å bygge tett kjennskap til og kunnskap om hverandre.

Både internt og ut mot kommuner og regionale statsetater, har vi bygget opp et «samhandlingskonsept» ved å styrke strategier og tiltak som

bygger på tverrfaglig samarbeid og oppgaveløsning. Dette samhandlingskonseptet underbygges og styrkes gjennom tildeling av skjønnsmidler til kommunene.

Det vises til *Rapporteringskrav 7.3.6.6.2* for mer detaljer rundt bruk av skjønnsmidler til omstilling og modernisering i kommunene. Kjernen i 2016 har vært:

- Kommunene i fylket konsulteres om innretningen på og prioriteringen av skjønnsmidlene.
- Regional stat sammen med KS og kommunene gjennom en helhetlig og felles bruk av virkemidler, bidrar til at kommunene på en bedre måte kan løse sine oppgaver.
- 61,4 mill. kr er fordelt som fellestiltak og søknadsskjønn.
- Fellestiltak utgjorde 41,1 mill. kr, hvor 15,0 mill. kr var knyttet til ressurskrevende tjenester, 5,8 mill. kr var knyttet til kommunereformen, 5,0 mill. kr var knyttet til kompetanseutfordringer i kommunene, 4,3 mill. kr var knyttet til minoritetsspråklige elever, 3,3 mill. kr var knyttet til mottak, bosetting og integrering av flyktninger, 2,4 mill. kr var knyttet til natur og miljø, 1,5 mill. kr var knyttet til samfunnsikkerhet og beredskap, 1,1 mill. kr var knyttet til samhandlingsreformen og omsorgsplan 2020, 0,75 mill. kr var knyttet til IKT og digital samhandling og 0,5 mill. kr var knyttet til folkehelsearbeid. I tillegg ble kommunene Ørland og Bjugn tildelt 1,5 mill. kr i forbindelse med etablering av ny kampflybase.
- På bakgrunn av mottatte innspill til felles tiltak og etter konsultasjon med kommunene, settes det særlig fokus på én av utfordringene. Årets fylkesgrep 2016 Som årets fylkesgrep for 2016 ble bosetting og integrering av flyktninger særlig prioritert.
- Av de 20,3 mill. kr som ble fordelt som søknadsskjønn, var hele 12,7 mill. kr knyttet til fornyings- og innovasjonsprosjekter, 1,3 mill. kr knyttet til kommunespesifikke forhold og 6,3 mill. kr knyttet til kriserelaterte eller uforutsette forhold.

Rapporteringskrav 7.3.6.5.1

Rapportere på

Det skal rapporteres om hvilke låneformål og hvilket låneomfang som godkjennes, og i hvilken grad fylkesmannen har nektet godkjenning av lån.

Tilsyn med kommunenes lånesøknader - formål og omfang

Type søknad	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall lånesøknader	10	10	0	0
Omfang lånesøknader	129 696 448	116 196 448	13 500 000	0

Vedtakene som ble godkjent er knyttet til kommunenes investeringsbudsjett (4), startlån (3), likviditetslån (1) og investeringer i interkommunale selskaper (2). Ett kommunalt vedtak om opptak av lån til investeringer ble avkortet med 13,5 mill. kr som følge av at kommunen hadde ubrukte lånemidler fra 2015.

Rapporteringskrav 7.3.6.5.2

Rapportere på

Antall og omfang av godkjente garantier, samt antall garantier som ikke ble godkjent.

Godkjente garantier etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Saksområde	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall garantisøknader	19	15	0	4
Omfang garantisøknader	271 249 000	200 749 000	0	70 500 000

Ikke behandlede garantier per 31.12.2016 ble alle behandlet i januar 2017. Alle ble godkjent.

Rapporteringskrav 7.3.6.6.1

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på hvordan veiledningsarbeidet har blitt utført.

Fylkesmannen hadde i løpet av året løpende oppfølging og dialog med kommunene i fylket om deres økonomiforvaltning, herunder planlegging, budsjettering, regnskap, finansforvaltning og økonomisk internkontroll. Hovedtrekkene i kommuneproposisjonen sammen med status i fylket ble gjennomgått på vår felles vårkonferanse med KS, mens statsbudsjettet ble gjennomgått på vår egen budsjettkonferanse samme dag som budsjettet ble lagt fram. Begge disse konferansene hadde god deltakelse fra kommunene. Det er også blitt orientert om det økonomiske opplegget på et mer detaljert nivå i direkte samtaler eller under møter med enkeltkommuner eller på kommunenes egne budsjettsamlinger.

I samarbeid med NKK har embetet siden 2006 drevet et kommunaløkonomisk nettverk for kommunene i fylket (KOMØKNETT). Nettverket setter fokus på kommunal økonomi, og er en arena for faglig stimulering, erfaringsutveksling og sosialt samvær for alle med faglig ansvar innen økonomi og regnskap i kommunene i fylket. Nettverket er en viktig arena for å veilede kommunene i økonomisk planlegging, rapportering og forvaltning, herunder veiledning om økonomibestemmelsene i kommuneloven med tilhørende forskrifter. I tillegg fungerer nettverket svært godt med hensyn til formidling av ”de gode eksemplene” kommunene imellom, noe som er særlig nyttig for kommunene med krav til innsparing.

Embetet bidro, gjennom aktiv bruk av KOSTRA-data i styringsdialogen med kommunene, til økt kvalitet og økt bruk av KOSTRA i 2016. Det være seg gjennom dialog om Fylkesmannens fylkesbilde, kommunebilder og kommunestatistikk (egne dokumenter/hefter) i møte med enkeltkommuner eller ved presentasjon og dialog på egne eller eksterne konferanser. Kommunene ble i forbindelse med utgivelsen av Fylkesmannens kommunestatistikk anmodet om å gjennomgå og eventuelt korrigere både tallmaterialet i statistikken samt KOSTRA-data for øvrig. På bakgrunn av analyser fra KMD sin KOSTRA-arbeidsgruppe for eiendommer ble kommunene med indikasjoner på feil i sin rapportering på eiendomsforvaltningsområdet særlig fulgt opp. For å bidra til å nå målsettingen om komplette konserntall i KOSTRA, hadde Fylkesmannen i tillegg direkte dialog med de kommunene som hadde utfordringer med å overholde fristene på rapporteringen for 2015.

Rapporteringskrav 7.3.6.6.2

Rapportere på

Kort om fordelingen av skjønnsmidler, herunder rapportering i ISORD.

Fylkesmannen har ansvaret for å komme fram til en hensiktsmessig fordeling av skjønnsmidlene mellom kommunene i fylket. Med bakgrunn i KMD sine retningslinjer og gjennom konsultasjon med kommunene har embetet utviklet en egen tildelingsmodell med tilhørende retningslinjer (sist justert 16.09.2016). Modellen, som er førende for embetets arbeid med fordelingen av skjønnsmidlene i fylket, har følgende skjønnspotter:

1. Grunnskjønn

- Føringer fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Basismodellen

2. Fellestiltak

3. Søknadsskjønn

- Prosjektskjønn (fornyings- og innovasjonsprosjekter)
- Kommunespesifikke forhold
- Uforutsette hendelser (kriseskjønn)

Kommunene i fylket ble konsultert om innretningen på og prioriteringen av skjønnsmidlene for 2016 og 2017 på Fylkesmannens dialogkonferanse i henholdsvis august 2015 og 2016.

Øvrig informasjon om retningslinjer og rutiner for Fylkesmannens skjønnsdeling finnes på vår nettside www.fylkesmannen.no/st under menyvalget *Kommunal styring - Kommuneøkonomi*.

Embetet fikk ved den fylkesvise fordelingen av skjønnsmidlene for 2016 tildelt 115,3 mill. kr. Av disse ble 53,9 mill. kr fordelt i forbindelse med framleggelsen av statsbudsjettet for 2016 (jf. grønt hefte), herav 28,9 mill. kr som kompensasjon for økt sats på den differensierte arbeidsgiveravgiften i 2007 og 25 mill. kr etter basismodellen. Det gjenværende beløpet på 61,4 mill. kr, ble fordelt som fellestiltak og søknadsskjønn på et senere tidspunkt.

Det ble totalt fordelt 41,1 mill. kr til fellestiltak hvor 15,0 mill. kr var knyttet til ressurskrevende tjenester, 5,8 mill. kr var knyttet til kommunereformen, 5,0 mill. kr var knyttet til kompetanseutfordringer i kommunene, 4,3 mill. kr var knyttet til minoritetspråklige elever, 3,3 mill. kr var knyttet til mottak, bosetting og integrering av flyktninger, 2,4 mill. kr var knyttet til natur og miljø, 1,5 mill. kr var knyttet til samfunnsikkerhet og beredskap, 1,1 mill. kr var knyttet til samhandlingsreformen og omsorgsplan 2020, 0,75 mill. kr var knyttet til IKT og digital samhandling og 0,5 mill. kr var knyttet til folkehelsearbeid. I tillegg ble kommunene Ørland og Bjugn tildelt 1,5 mill. kr i forbindelse med etablering av ny kampflybase.

På bakgrunn av mottatte innspill til felles tiltak og etter konsultasjon med kommunene, settes det særlig fokus på én av utfordringene. Denne møtes med en felles satsning i fylket – **årets fylkesgrep** – hvor regional stat sammen med KS og kommunene gjennom en helhetlig og felles bruk av virkemidler bidrar til at kommunene på en bedre måte kan løse sine oppgaver. Som årets fylkesgrep for 2016 ble **bosetting og integrering av flyktninger** særlig prioritert.

Av de 20,3 mill. kr som ble fordelt som søknadsskjønn, var hele 12,7 mill. kr knyttet til fornyings- og innovasjonsprosjekter, 1,3 mill. kr knyttet til kommunespesifikke forhold og 6,3 mill. kr knyttet til kriserelaterte eller uforutsette forhold.

Kompensasjonen gitt gjennom skjønnsmidlene for økt sats på den differensierte arbeidsgiveravgiften i 2007, ble fra og med 2015 lagt inn i den fylkesvise basisrammen av skjønnsmidlene og således ikke synliggjort i den fylkesvise fordelingen. I tillegg ble føringen om å ta hensyn til de berørte kommunene ved fordelingen av skjønnsmidlene fjernet fra KMD sine retningslinjer. Etter konsultasjon med kommunene på Fylkesmannens dialogkonferanse i 2014, ble det med virkning fra 2015 lagt opp til en 3-årig nedtrapping av denne kompensasjonen. Regjeringen varslet i kommuneproposisjonen for 2016 (Prop. 121 S) at trekket i rammetilskuddet for de 31 kommunene som fra 1. juli 2014 fikk redusert arbeidsgiveravgift, skal trappes ned over 5 år fra og med 2016. På bakgrunn av dette, og etter å ha konsultert kommunene på Fylkesmannens dialogkonferanse i 2015, har Fylkesmannen lagt til grunn at kompensasjonen gitt gjennom skjønnsmidlene for økt sats på den differensierte arbeidsgiveravgiften i 2007, fra og med 2016 trappes ned i takt med at trekket i rammetilskuddet blir trappet ned. Dette er også

lagt til grunn for fordelingen i 2017.

Fra KMD sin side og embetets egne retningslinjer for skjønnstildelingen stilles det egne krav til kommunenes søknader om skjønnsmidler til fornyings- og innovasjonsprosjekter. Samtlige av embetets avdelinger var involvert i vurderingen av søknadene for 2016 og prosjektene som ble vurdert til å bidra til innovasjon i egen kommune eller region og ha overføringsverdi til andre kommuner ble prioritert i tildelingen. Det er også den enkelte fagavdeling som har ansvaret for oppfølgingen av prosjektene innenfor sitt fagområde. Trondheim kommune ble tildelt mest midler, og har ut fra sin utviklingskraft fått en særskilt rolle i utviklingen av planer, nye tjenester og kompetanse som kan overføres til de andre kommunene i fylket.

For å sikre overføringsverdi mellom kommunene og en bevisst pengebruk, er det stilt krav til at kommunene dokumenterer og rapporterer resultatene av prosjektene. Fylkesmannen har lagt til rette for erfaringsutveksling mellom fylkets kommuner ved å vise til og presentere gode eksempler på fornyings- og innovasjonsprosjekter som er tildelt skjønnstilskudd på sine fagsamlinger/konferanser og nettsider. Den enkelte fagavdeling hos Fylkesmannen har hatt et særskilt ansvar for dette. Kommunene er innen 15. mars 2017 bedt om å rapportere resultatene av fornyings- og innovasjonsprosjektene i ISORD.

Rapporteringskrav 7.3.6.7.1

Rapportere på

En kort beskrivelse dersom enkelte fagområder framstår som særlig problematiske å samordne i embetets samordningsarbeid.

Fylkesmannens vurdering er at de samordningsarenaene vi har etablert og de tiltak vi har iverksatt i 2016, har fungert godt for å sikre best mulig samordning av statlig politikk ut mot kommuner og innbyggere. Det finnes målkonflikter mellom sektorpolitikker og utfordringer som påvirker kommunalt handlingsrom, men vi erfarer ikke at det er noen fagområder som ikke lar seg samordne.

Fylkesmannen har positive erfaringer med å bruke prosessene knyttet til virksomhetsplanleggingen, til både å identifisere samordningsbehov opp mot embetsoppdragene og til å finne hvilke samordningstiltak som må iverksettes for å ivareta behovene. En sentral oppgave for embetet er å synliggjøre kommunenes handlingsrom, og avveie nasjonale interesser opp mot rom for lokal tilpasning. Som et verktøy for dette er statistikk og analyser viktige for å se både status og fremtidsbildet for kommunene.

Det er etablert en rekke interne samarbeidsfora bl.a. innenfor plan, tilsyn, kommunedialog, samhandlingsreform/omsorgsplan og folkehelse. Disse har eksistert over flere år, og gjør at vi kan identifisere og løse samordningsutfordringer på lavest mulige nivå.

Fylkesmannen er opptatt av at dialogen mellom regional stat og kommunene skal fremstå som sammenhengende og helhetlig. Vi arbeider derfor løpende med å utvikle alle ledd i dialogen i henhold til dette; formidling av statlige mål og føringer gjennom Fylkesmannens kommunebesøk, tilbakemeldinger fra kommunene på nasjonal politikk, dialogkonferanser, fylkesbilde, kommunebilde, tilsyn og faglige møter samt deltakelse i planprosesser/uttalelser i plansaker, meklinger og enkeltsaker.

Rapporteringskrav 7.3.6.8.1

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som skal viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.
- Det skal gis en kortfattet omtale i årsrapporten av hvor mange klager fylkesmannen har mottatt etter kommuneloven § 60d fjerde ledd, hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om samt bruk av interkommunalt samarbeid i fylket, med særlig vekt på bruk av vertskommunemodellen.

Fylkesmannen har hatt flere lovlighetskontroller til behandling. Totalt er dette 8 saker. I tillegg er en ubehandlet.

Vi hadde ingen saker om habilitet eller lukking av møter, men det ble gitt mye veiledning om dette temaet.

Det er gikk en god del veiledning om inngåelse av vertskommuneavtaler og myndighetsutøvelse.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	3	0	3
På eget initiativ	5	0	5

Rapporteringskrav 7.3.6.9.1

Rapportere på

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Det er behandlet 15 klager på manglende innsyn. Det er gitt helt eller delvis medhold i ca. halvparten av sakene. I tillegg kan det være gjort vurderinger av innsyn i sammenheng med behandling av enkelte klagesaker etter andre særlover.

Rapporteringskrav 7.3.6.10.1**Rapportere på**

Embetet rapporterer hvor mange tilsyn det har gjennomført.

Forklaring:

- Det bes om ett tall for alle tilsyn hjemlet i opplæringsloven, barnehageloven, helse- og omsorgstjenesteloven mv.
- Det rapporteres samlet for kommunene og fylkeskommunen(e)
- Antall tilsyn det skal rapporteres på, omfatter planlagte tilsyn (som landsomfattende/nasjonale tilsyn) og hendelsesbaserte tilsyn uavhengig av tilsynsmetodikk og hvor ressurskrevende tilsynet var.
- Antall tilsyn det skal rapporteres på, omfatter ikke forundersøkelser, sjølvmeldingstilsyn og dokumentgjennomganger uten oppmøte (fysisk eller videokonferanse) på tjenestestedet eller i kommunen/fylkeskommunen.
- Det bes ikke om tall for avvik eller pålegg.
- Det bes ikke om verbalrapportering om samordningsarbeidet.

Opplæringsloven: Fylkesmannen har til sammen gjennomført 10 tilsyn, jf. kap. 7.3.8.1.

Barnehageloven: Fylkesmannen har til sammen gjennomført 6 tilsyn, jf. kap. 7.3.8.1.

Fylkesmannen har gjennomført 8 planlagte tilsyn med kommunale helse og omsorgstjenester. Det er gjennomført 2 planlagte tilsyn med sosiale tjenester i NAV og 9 planlagte tilsyn med spesialisthelsetjenesten. Det er videre gjennomført 14 stedlige tilsyn etter helse og omsorgstjenesteloven § 12-3.

Rapport fra Nestor viser at det er behandlet 210 hendelsesbaserte tilsynssaker mot helse og omsorgstjenestene på system og individnivå. Herav er 120 tilsynssaker mot ulike deler av en kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Barnevernloven: Fylkesmannen har til sammen gjennomført tilsyn med 10 barneverntjenester i 2016 (jf. kap. 3.3.2.1.1.1).

Rapporteringskrav 7.3.6.11.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal føre en oversikt over behandlede plansaker, omfang av innsigelser, klager fremmet av fylkesmannen og meklinger.

Fylkesmannen som sektormyndighet har uttalt seg til 19 kommunale planstrategier, 2 kommuneplanens arealdel og 8 kommunedelplaner. Det er fremmet innsigelse til 1 kommuneplan og 1 kommunedelplan.

Det er gitt uttalelse til 148 oppstartsvarsler av reguleringsplan, 199 reguleringsplaner på høring og 12 planprogram. Det er fremmet innsigelse til 54 reguleringsplaner.

Det er skrevet 462 uttalelser til dispensasjonssøknader og klaget på 11 dispensasjonsvedtak.

Det er i 2016 gjennomført 5 meklinger, hvorav 2 ikke førte frem og ble oversendt til KMD for endelig avgjørelse.

Rapporteringskrav 7.3.6.12.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten for 2016 rapportere hvor mange saker som ikke ble avgjort innen 12 uker, hvor stor overskridelsen var, hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i forskriften jf. [pbl. § 21-8 andre ledd](#), hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Antall saker over 84 dager er 95 saker. Hvor stor overskridelsen er på disse sakene varierer fra sak til sak. Det er ikke avtalt lengre frist i noen saker. Dette kunne nok ha vært gjort.

I alle 95 sakene har klageinstansen forlenget fristen. Ingen saker er forlenget pga. barmarksundersøkelse.

Rapportering om saker etter plan- og bygningsloven

Hvor mange saker som ikke ble avgjort innen 12 uker	95
Hvor stor overskridelsen var i sakene som ikke ble avgjort innen 12 uker	0
Hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i forskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd	0
Hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i	95
Hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse	0

Årsgjennomsnitt for totalt 299 saker ble 77,7 dager.

Rapporteringskrav 7.3.7.1.1

Rapportere på

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

- 33 trossamfunn (av totalt 39 trossamfunn) har søkt om statstilskudd i 2016 – utbetalt kr 9 766 763,20 til totalt 23 683 medlemmer.
- Ingen trossamfunn slettet, men vurdert sletting av 1
- 1 nytt registrert trossamfunn/1 nytt uregistrert trossamfunn.
- Ikke tilsyn med trossamfunn/forstander i 2016.
- Samtaler/informerer forstander på telefon eller ved oppmøte her før godkjenning.
- Fylkesmannen har behandlet sak om tilbakebetaling av statstilskudd for Den katolske kirke i Midt-Norge, Trondheim stift. Fylkesmannens vedtak ble påklaget, men ble 20.10.2016 stadfestet av Kulturdepartementet.

Rapporteringskrav 7.3.7.2.1

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag behandlet i 2016 68 søknader om askespredning etter gravferdsloven. 2 av søknadene ble avslått.

Rapporteringskrav 7.3.7.3.1

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mottok i 2016 2 søknader etter lov om helligdager og helligdagsfred. 1 søknad ble avslått (søknad om åpent 2. pinsedag). 1 innvilget (søndagsåpent).

Rapporteringskrav 7.3.8.1

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (jf. metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke kilder, hva kildene viser og hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har utledet fra disse.

Fylkesmannen har i 2016 gjennomført ett samordnet tilsyn etter barnehagelov, opplæringslov, barnevernlov og helsepersonellov. Tema for tilsynet har vært bestemmelsen om opplysningsplikt til barneverntjenesten, nærmere bestemt barnehagemyndighetens ansvar for å påse at barnehagene etterlever opplysningspliktbestemmelsen, og om ansatte i skolen etterlever bestemmelsen. Temaet er valgt delvis på bakgrunn av henvendelser fra foreldre og ansatte i barnehager og skoler der det fremkommer at bestemmelsen praktiseres ulikt og at det er usikkerhet knyttet

til når opplysningsplikten inntre. Vi har lagt vekt på at et eventuelt brudd på bestemmelsen vil kunne få alvorlige konsekvenser. Temaet er videre omtalt i media, både lokalt og nasjonalt. Risikovurderingene som er gjort i forbindelse med planleggingen av tilsyn etter barnevernlov er også tillagt vekt.

Temaet forvaltningskompetanse er valgt på bakgrunn av erfaringer fra klagesaker som viser at det er behov for å øke kompetansen i kommunene og skolene om saksbehandlingsreglene som gjelder enkeltvedtak.

Tilsyn med kommunens virkemiddelbruk, tilsyn og veiledning, er valgt på bakgrunn av funn fra tidligere tilsyn som viser at kommunenes tilsyn i stor grad gjennomføres etter faste tilsynsplaner. Tilsynene viser også at veilednings- og tilsynsarbeidet ikke ses i sammenheng og innrettes i tråd med risikovurderinger og barnehagenes faktiske behov for veiledning og tilsyn.

Ved valg av tilsynsobjekt har vi dels lagt vekt på funn fra tidligere tilsyn og erfaringer som er gjort i forbindelse med retting av de regelbruddene som er avdekket. Vi har også lagt vekt på dekningsgrad og på hvor lenge det er siden sist vi førte tilsyn med kommunen eller skolen.

Samordningshensyn er, for de planlagte tilsynene, styrende for valg av tidspunkt.

Rapportering på FNT – forvaltningskompetanse

Kontrollspørsmål																							
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Vi åpnet ingen tilsyn med forvaltningskompetanse i 2016.

Gjennomførte tilsyn - Barnehage

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
Selbu	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	Opplysningsplikten til barneverntjenesten	4	Foreløpig rapport	2	0	0
Bjugn	Annet	Forvaltningskompetanse - vedtak om tilskudd til private barnehager	2	Foreløpig rapport	1	0	0
Rissa	Annet	Forvaltningskompetanse - vedtak om tilskudd til private barnehager	2	Foreløpig rapport	1	0	0
Åfjord	Annet	Forvaltningskompetanse - vedtak om tilskudd til private barnehager	2	Foreløpig rapport	1	0	0
Trondheim	Annet	Kommunens ansvar for å påse at barnehagene etterlever bestemmelsen om opplysningsplikt til barneverntjenesten, jf. § 8 jf. § 22	3	Endelig rapport	2	2	0
Orkdal	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	Opplysningsplikten til barneverntjenesten	4	Foreløpig rapport	2	0	0
			17		9	2	0

Tilsynet med Trondheim kommune er samordnet, stedlig tilsyn etter barnehagelov, opplæringslov, barnevernlov og helsepersonellov. Tilsynene med Selbu og Orkdal er stedlige tilsyn med veiledning.

Gjennomførte tilsyn - Opplæring

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
Holtålen kommune	Hov skole	Egeninitiert	Tidlig innsats		3	Endelig rapport	2	2	0
Selbu	Selbu ungdomsskole	FNT	Skolebasert vurdering		4	Endelig rapport	1	1	0
Åfjord	Stokksund oppvekstsenter	FNT	Skolebasert vurdering		4	Endelig rapport	1	1	0
Trondheim	Spongdal	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	1	1	0
Trondheim	Rye skole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Enkeltvedtak med pålegg	1	1	1
Frøya	Sistranda	Egeninitiert	Psykososialt miljø		3	Enkeltvedtak med pålegg	1	1	1
Trondheim	Bispehaugen skole	Egeninitiert	Annet	Opplysningsplikt barnevernet	3	Endelig rapport	0	0	0
Trondheim	Solbakken skole	Egeninitiert	Annet	Opplysningsplikt barnevernet	3	Endelig rapport	0	0	0
Trondheim	PPT	Egeninitiert	Saksbehandlingstid PPT		3	Endelig rapport	1	0	0
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Malvik vg skole	Egeninitiert	Særskilt språkopplæring		3	Foreløpig rapport	4	0	0
					34		12	7	2

Status tilsyn varslet i 2015, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2016

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
					0		0	0	0

Ingen slike tilsyn.

Rapportering på FNT – skolebasert vurdering

		Kontrollspørsmål					
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5
Åfjord kommune	Stokksund oppvekstsenter	30.09.16	1	1	1	1	1
Selbu kommune	Selbu ungdomsskole	04.10.16	0	1	0	1	1

Rapportering på FNT – skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

		Kontrollspørsmål																						
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Trondheim kommune	Spongdal skole		0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trondheim kommune	Rye skole		1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Status tilsyn varslet i 2015, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2016 (Barnehage)

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
			0		0	0	0

Ingen slike tilsyn.

Rapporteringskrav 7.3.8.2

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en egenvurdering av i hvilken grad embetet har gjennomført en koordinert innsats mot kommuner og fylkeskommunen, særlig der det er avdekket mangelfullt samordnet tjenestetilbud for utsatte barn og unge. Vurder også hvilke tiltak som har vært mest effektive for å fremme samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Fylkesmannens innsats på dette området har i 2016 i hovedsak vært knyttet opp i mot oppdraget 0-24. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har valgt å se på oppdraget som en langvarig satsing med målsettinger både på kort og lang sikt. For Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har det vært viktig å se 0-24 i sammenheng med oppdragene våre innen folkehelse og barnekonvensjonen. I 2016 har vi arbeidet med oppdraget i to dimensjoner –

internt og eksternt. Internt har fokusert vært å etablere kjennskap og eierforhold til oppdraget. 0-24 må gjennomsyre alle våre oppgaver, uansett hvilke portefølje en har. Videre gir 0-24 oss mulighet til å videreutvikle det tverrfaglige arbeidet på embetet. 0-24 har blitt forankret i embetets barn og ungegruppe som består av representanter fra helse- og sosialavdelingen og oppvekst- og utdanningsavdelingen. Gruppen har drøftet seg frem til felles forståelse av relevante begrep, blitt kjent med hverandres oppdrag som naturlig kan knyttes til 0-24 og utarbeidet strategisk plan som går over fem år med både avdelingsovergrepene og avdelingsvise tiltak. 0-24 har vært tema i virksomhetsarbeidet, faglig forum, ledermøter og avdelingsmøter. I tillegg har vi påbegynt samarbeidet med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag med tanke på sammenslåingen i 2018. Eksternt har vi jobbet med å etablere tiltak opp i mot kommuner og fylkeskommune. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har informert om 0-24 samarbeidet og bakgrunnen for dette, samt satt problemstillingene rundt utsatte barn og unge og økt gjennomføring i videregående opplæring på dagsorden i våre møter med kommunene, fylkeskommunen, statlige samarbeidsparter og kompetansemiljø.

I 2016 har inkludering vært et overordnet begrep for Oppvekst- og utdanningsavdelingen. Av konkrete tiltak kan følgende nevnes:

Vi startet året med studietur til Borås der vi lærte av erfaringer Essunga kommun har gjort seg på dette området og den forskningen som er gjort i tilknytning til kommunens arbeid. I etterkant av studieturen arrangerte vi en fagdag med fokus på bruk av kartlegging som grunnlag for pedagogisk utviklingsarbeid i barnehage, skole og PPT.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag arrangerte i 2016, i samarbeid med flere regionale kompetansesentre og Sør-Trøndelag fylkeskommune, konferansen «Til barn og unges beste - med rett til å være meg!» der inkludering var konferansens røde tråd. Konferansen har et tverrfaglig utgangspunkt og samler deltakere fra de fleste kommunale og fylkeskommunale tjenestene som arbeider med barn i tillegg til deltakere fra kompetansesentre, UH-sektor og interesseorganisasjoner.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har hatt et spesielt fokus på implementeringen av den digitale veilederen «Samarbeid skole-barnevern» både gjennom sektorvise og sektorovergrepene samlinger.

I 2016 arrangerte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, i samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune og Bufetat region Midt, en samling for ansatte i videregående skole og ansatte på barneverninstitusjoner med tema traumebevisst forståelse av barn i krise der også tverrfaglig samhandlingskompetanse ble løftet fram.

I 2016 har Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gjennomført et tverrfaglig tilsyn med en kommune om meldeplikten til barneverntjenesten der både helsestasjonstjenesten, barneverntjenesten, skole og barnehage har vært tilsynsobjekter.

Fylkesmannen koordinerer et velferdsnettverk bestående av statsetater på velferdsområdet. I 2016 ble det bestemt at samarbeidet om utsatte barn og unge 0-24 år skal være et prioritert samarbeidsområde i 2017.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag erfarer at det interne samordningsarbeidet, satsingens tydelige forankring i embetet og god kjennskap til og forståelse av satsningsområder på tvers av avdelingene, fører til bedre koordinert innstas mot kommuner og fylkeskommuner. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ser at den brede tilnærmingen vi har hatt innen 0-24 har vært effektiv. Ved å la 0-24 være et overordnet prinsipp for aktiviteten vår, skapes en sammenheng og motivasjon for et felles løft i fylket for alle som jobber for utsatte barn, unge og deres familier. Vi ser det som effektivt å drive utviklingsarbeid på tvers av sektorer – gjerne med nye sammensetninger av fagfolk der hovedmålet er en helhetlig tilnærming i større grad enn en spesifikk fagtilnærming. Fylkesmannens rolle som samordningsmyndighet er særlig viktig i 0-24 samarbeidet. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i 2016 tatt samordningsinitiativ i fylket overfor andre statlige virksomheter og andre aktører både gjennom koordineringen av Velferdsnettverket, et tett samarbeid med KS, de regionale og nasjonale kompetansesentra, bufetat og UH-sektoren for å sikre at målene med 0-24 samarbeidet nås på tvers av nivå og sektorer. Fylkesmannen har bidratt i å sikre at alle aktører drar i samme retning og at det tilbudet som gis kommunene og fylkeskommunen i størst mulig grad fremstår som helhetlig. Dette fokuset ser vi har vært effektiv for å fremme samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Rapporteringskrav 7.3.8.3

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for den gjennomførte egevalueringen av kompetanse til å løse oppgavene på regelverksområdet innenfor barnehage og grunnopplæringen. I egevalueringen skal det gjøres rede for styrker og utfordringer, samt tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet i klage-, tilsyns- og veiledningsarbeidet.

Fylkesmannen har gjennomført en skriftlig analyse av avdelingens regelverkskompetanse. I denne analysen er det gjort rede for styrker og utfordringer, samt tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet i klage-, tilsyns- og veiledningsarbeidet. Analysen er blitt gjennomgått av og med alle medarbeidere på avdelingen som er gitt mulighet til å komme med innspill på denne. På denne måten har vi sikret at avdelingen har en felles og omforent forståelse av hvilke utfordringen avdelingen har som det må jobbes videre med.

Den skriftlige analysen kan oversendes ved forespørsel.

Rapporteringskrav 7.3.8.4

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen.

Fylkesmannen har i 2016 realitetsbehandlet totalt 141 klager etter opplæringsloven, friskoleloven og barnehageloven med tilhørende forskrifter.

Sakene er behandlet i tråd med forvaltningsloven. Vi har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 29 dager. I de sakene hvor vi har oversteget saksbehandlingstid på én måned er det sendt foreløpig svar i tråd med forvaltningsloven § 11 a tredje ledd.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Bortvisning, § 2-10	1	0	1	0	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	3	0	3	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	1	0	1	0	0
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	4	0	3	0	1
Skoleplassering, § 8-1	6	0	6	0	0
Skyss, § 7-1	30	10	20	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	4	3	1	0	0
Standpunkt i fag	58	0	14	44	0
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Sum	108	13	50	44	1

Antall standpunktklager viser en nedgang på 31 prosent fra 2015. Den totale nedgangen i standpunktklagene fra 2015, dersom man inkluderer standpunktklagene fra private grunnskoler er likevel ikke høyere enn 19 prosent. Vi har ingen klare indikatorer som forklarer denne nedgangen. Når det gjelder klage på skoleplassering, er det en nedgang fra 13 saker i 2015 til 6 i 2016. Nedgangen ser tilsynelatende stor ut. Vi finner likevel grunn til å nevne at vi i 2016 mottok totalt 11 klager på skoleplassering til behandling, men at 5 av disse trakk klagesaken sin underveis. Antall klager på psykososialt miljø har gått ned over 50 prosent. Vi mener dette skyldes økt fokus på psykososialt miljø fra embetet og mye veiledning til skoleeiere om behandling av slike saker. Dette betyr imidlertid ikke at vi kan konkludere med at det er flere som har et bedre skolemiljø i fylket.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd	6	2	3	1	0
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0				
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Sum	6	2	3	1	0

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Bortvisning, § 3-10	1	1	0	0	0
Inntak, § 3-1	6	0	6	0	0
Psykososialt skolemiljø, § 2-4, jf oppl § 9a-3	2	0	2	0	0
Standpunkt i fag	10	0	0	10	0
Sum	19	1	8	10	0

Antall klagesaker på standpunkt i fag har gått fra 0 klager i 2015, til 10 i 2016. Vi har ingen klar kunnskap som kan forklare denne endringen. Vi mistenker likevel at de private grunnskolene er blitt flinkere til å informere om retten til å klage på standpunktkarakterene, og at dette følgelig har ført til at flere har klaget. Antall klagesaker på inntak har også gått fra 0 klager i 2015, til økning på 6 klager i 2016. Økningen skyldes håndteringen av inntak ved en konkret privat grunnskole i fylket, herunder skolens inntaksreglement og misnøye fra en samlet foreldregruppe.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Bortvisning, § 3-10	3	3	0	0	0
Sum	3	3	0	0	0

Vi hadde ingen klagesaker på bortvisning fra private videregående skoler i fylket i 2015. Økningen på 3 saker i 2016 knyttes til en konkret sak ved en privat videregående skole i fylket.

Klagebehandling - Spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	1	0	1	0	0
	1	0	1	0	0

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	1	1	0	0	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	2	0	2	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	1	0	0	0	1
	4	1	2	0	1

Rapporteringskrav 7.3.8.5

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall og type saker hvor klager henvender seg på nytt til fylkesmannen hvor skoleeier /barnehageeier /barnehagemyndigheten ikke har fulgt opp vedtaket.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke hatt noen slike saker i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.8.6

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

I vårt arbeid med strategien "Kompetanse for fremtidens barnehage" følger vi opp at intensjonene i de statlige føringene iverksettes. Fylkesmannen setter som vilkår at både planer og selve gjennomføringen av kompetanseutviklingstiltakene er barnehagebasert. Kommunene i Sør-Trøndelag har over lang tid organisert sitt arbeid med kompetanseutvikling gjennom interkommunalt samarbeid (regionordning). Trondheim kommune er i denne sammenheng en egen region.

Kompetansemidler som etter søknad tildeles regionene og Trondheim kommune, er i tråd med vilkår for statlige føringer om barnehagebasert kompetanseutvikling. Vår erfaring er at det er ulik kompetanse og kapasitet i regionene til å forankre og gjennomføre arbeidet med barnehagebasert kompetanseutvikling. Dette medfører at vi er særlig bevisst vår rolle i å veilede barnehagemyndigheten, og følge opp at statlige intensjoner forankres.

I forberedelsen av implementeringen av ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver har vi i møte med barnehagemyndighetene belyst Meld.St.19 (2015-2016) "Tid for lek og læring- bedre innhold i barnehagen". Gjennom året har vi, i samarbeidet med flere regioner og Trondheim kommune, arrangert samlinger for barnehagestyrere med fokus på regelverkforståelse av eksisterende rammeplan. Ved å arrangere to høringskonferanser for forslaget til ny rammeplan, la vi tilrette for bred deltagelse i høringsprosessen.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	747 500	22	6	16
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	747 500	26	20	6
Kompetanseutviklingstiltak for samisk	100 000	33	23	4
Økonomisk tilrettelegging	2 272 625	97	40	57

Samisk: Oppslutning om kursrekkene øker stadig, og det opprettes samisk barnehageavdeling i både Røros og Trondheim i kjølvannet av dette. Kolonnen deltakere totalt inkluderer deltakere fra Dronning Mauds Minne Høgskolen og fra barnehagemyndighetene.

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	4 287 000
Antall barnehagemyndigheter som har fått midler	25
Antall kommunale barnehager som deltar i tiltak	202
Antall ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	194
Antall barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	75
Antall barnehager deltatt på tema: språkmiljø	23
Antall barnehager deltatt på tema: realfag	5
Antall barnehager deltatt på tema: barn med særslite behov	15
Antall barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	101
Antall barnehager deltatt på tema: dannings og kulturelt mangfold	15
Antall barnehager deltatt på tema: annet	98

Kompetansetiltak tabell 3

	Midler brukt
Regionale rekrutteringsnettverk og fagsamlinger	147 817

Kompetansetiltak tabell 4 - Hordaland

	Kompetansemidler til ikke-kommunale barnehageeiere
Midler søkt	
Antall barnehageeiere som har søkt midler	
Antall barnehageeiere som har fått midler	
Antall fylker som har deltatt	
Antall kommuner som har deltatt	
Antall barnehager som har deltatt	
Antall barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	
Antall barnehager deltatt på tema: språkmiljø	
Antall barnehager deltatt på tema: realfag	
Antall barnehager deltatt på tema: barn med særslite behov	
Antall barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	
Antall barnehager deltatt på tema: dannings og kulturelt mangfold	
Antall barnehager deltatt på tema: annet	

Tabellen gjelder Hordaland. FMST måtte godkjenne blank tabell for å få ferdigstilt kapitlet.

Rapporteringskrav 7.3.8.7

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort skriftlig kvalitativ vurdering av arbeidet med kompetanseutvikling i fylket. Dette gjelder både for strategi for etter- og videreutdanning og for strategi for etter- og videreutdanning for ansatte i PPT.

Aktiviteter

FMST prioriterer deltakelse i fora der vi kan sikre forståelse for statlig politikk, og fora der vi kan motivere til deltakelse i sentrale satsinger. Vi er fornøyd med at *lærerutdanningsregion midt* fortsatt skal arbeide i felles styringsgruppe. Vi tror at vi på den måten kan sikre et godt skjæringspunkt mellom behov i sektor og kvalitativt gode tilbud fra UH-sektoren.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har, i samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Kompetanse Norge, har fra høsten 2016, etablert et studiepoengivende videreutdanningstilbud for ledere og lærere i voksenopplæringene i fylkene i Norsk som andrespråk. 30 studenter deltar på denne videreutdanningen. Bakgrunnen for denne satsinger har vært et behov for en mer målrettet og sammenhengende kompetanseheving for lærere som underviser voksne i norsk som andrespråk. Det er per i dag kun om lag halvparten av disse som har den formelle kompetansen.

Fylkesmannen i Sør- og Nord-Trøndelag har i 2016 arrangert regionsamling for ledere og lærer i Trøndelag ca. 270 deltok på etterutdanningssamlingen fra de to fylkene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har for våren 2016 mottatt kr. 900 000,- i vikarmidler (videreutdanning) SEVU-PPT og utbetalt kr. 900 000,- fordelt på 12 deltakere. For høsten 2016 mottok vi kr. 650 000,- i tilretteleggingsmidler (videreutdanning) og utbetalte kr. 600 000,- fordelt på 12 deltakere. En deltaker trakk seg etter påbegynt studie. Deltakerne fra Sør-Trøndelag deltok/deltar i studietilbud innen rådgivning og veiledning, læringsmiljø og gruppeledelse og organisasjonsutvikling og endringsarbeid. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag bidrar med kompetanse i faget Ped 6018 Sakkyndig vurdering og forvaltning ved NTNU.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mottok kr. 116 000,- i etterutdanningsmidler for 2016. Fylkesmannen ønsket å bidra til et felles kompetanseløft for alle ansatte og ledere i PP-tjenestene i fylket og etablerte, i samråd med Utdanningsdirektoratet, et etterutdanningstilbud der målsettingen er å bidra til at PP-tjenestenes sakkyndige vurderinger er i samsvar med regelverk og veiledere på barnehage- og skoleområdet. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har søkt om å få overført midlene til 2017 da samlingene arrangeres i perioden februar til april 2017.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag deltar i regionalt PPT-ledernettverk i regi av Statped.

Effekt nasjonal politikk

Det brukes *mye* penger på norsk skole - også på etter- og videreutdanning. Erfaringsmessig vet vi at mange av de timeressursene elevene har rett til (de midlene som lå der i fjor og året før, og året før der igjen) forsvinner til andre aktiviteter enn de er tiltenkt. FMST vil utfordre departementet til å se hva som kan gjøres for å sikre at de ressursene *som allerede er i skolen* kommer elevene enda mer til gode.

Vi føler at skolenorge er på rett kurs, men vi er usikre på om båten bærer. Gjennom satsinger som eksempelvis *Ungdomstrinn i utvikling* har det, rettmessig, vært fokus på skolen som organisasjon. Igjen; det har vært en nyttig vridning i norsk skolepolitikk. FMST mener likevel det nå er på tide at også *innholdet* i skolen kommer høyere på agendaen.

Læreplanene er statens viktigste styringsdokument på skoleområdet, og læreplanene er lærernes viktigste arbeidsdokument. For å formidle, må man forstå. Nøkkelen til å forstå læreplanene, og dermed skape den skole stortinget har vedtatt, er forståelse av *kompetansebegrepet*. Læreplanene i seg selv gir ingen hint om hvordan kompetansebegrepet skal forstås. Utdanningsdirektoratet legger til grunn en forståelse av begrepet som ikke er til *analytisk* hjelp. Som nøkkel til læreplananalyse blir derfor direktoratets definisjon lite anvendelig. På grunn av dette mener vi at lærerens handlingsrom forsvinner, og lærebøkene får definisjonsmakten m.t.p organisering, tilrettelegging og gjennomføring av undervisningen.

FMST vil uttrykke et snev av bekymring for nedprioritering av grunnleggende ferdigheter i den nye videreutdanningsstrategien. FMST støtter det faglige fokuset strategien legger opp til. Vi er imidlertid bekymret for nedprioriteringen av lesing og skriving. Det er gjennom disse ferdighetene at elevene kan vise sin kompetanse. Lesing og skriving er kunnskapens språk. Vi er redd for at effekten av et høyere faglig nivå hos lærerne ikke vil komme til uttrykk i elevenes hverdag. Nasjonal politikk må ha effektfokus helt ut til elevene; ikke bare på lærernes fagkompetanse.

Det legges framover opp til en økning i kommunenes frie midler. En økning i de frie inntektene vil, om ikke høyne kravene til kommunene, iallfall høyne forventningene til at det kommunale selvstyret klarer å skape gode tjenester. Utfordringene blir å finne riktig virkemiddel for å sikre at statlig politikk blir gjennomført i tråd med intensjonene.

Rapporteringskrav 7.3.8.8

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjøre rede for i hvor stor grad de kommuner med lav kvalitet og kompetanse på barnehage- og grunnskoleområdet som er fulgt opp, har økt sin kvalitet og kompetanse, og videre hvilke virkemidler og tiltak som har hatt god effekt.

Departement og direktorat har bygget et stort nasjonalt kvalitetsvurderingssystem på skoleområdet. Det er utviklet kriterier/kjennetegn på god praksis innenfor svært mange og viktige områder, og det er bygget en infrastruktur som gjør at skoleeierne relativt lett kan vurdere egen praksis. De nasjonale systemene gir også muligheten til å sette et lokalt fotavtrykk på kvalitetskriteriene, og således skape eierskap og et godt lokalt forankret utviklingsarbeid.

Vi er godt kjent med hvilke skoleeiere og barnehagemyndigheter som faller inn under oppdraget slik det er skissert fra Utdanningsdirektoratet. Vi identifiserer slike kommuner langs to akser. Først vurderer vi med utgangspunkt i statistikk hentet fra nasjonalt kvalitetssystem; eksempelvis resultater fra nasjonale prøver, Elevundersøkelsen og gjennomføringsgrad. I tillegg har vi inngående kjennskap til kommunene våre og delvis til alle skolene. Erfaringer fra tilsyn og klagebehandling, kompetanse og kapasitet på ledernivå er også elementer vi drar inn i våre vurderinger.

I Sør-Trøndelag ble én kommune fulgt opp særskilt i 2016 som følge av lav kvalitet; da særlig på skoleområdet. Denne kommunen ble oppfordret til å søke assistanse fra veilederkorpsset. Kommunen søkte og deltar nå i tilbudet. Vi legger også til at vår samfinansiering med kommunene om en regionordning, særlig knyttet til kompetanseutvikling, er ett viktig tiltak for å sikre gode kommunale tjenester. Fylkesmannen har en aktiv rolle i arbeidet med blant annet å rekruttere barnehageansatte til videre- og etterutdanning.

Vi vil understreke at utfordringen i dette arbeidet er prosessen i etterkant av at kommuner med lav kvalitet og kompetanse er identifisert. Spørsmålene er mange: Slipper vi skoleeierne og barnehagemyndighetene for tidlig i prosessen og overlater dem til seg selv? Bør Fylkesmannen sette sammen en virkemiddelpakke i samarbeid med skoleeier og barnehagemyndigheten? Hvordan tilrettelegge for at barnehagemyndigheten og skoleeier får et eierforhold til prosessen? Bør Fylkesmannen sette av ressurser for å følge skoleeierne og barnehagemyndigheten over flere år? Erfaringer viser at små *innspill* ikke fører til ønsket utvikling. Det er ikke entydig hva som fører til at kommuner leverer lav kvalitet og innehar lav kompetanse; dette betinger tilpasset virkemiddelbruk.

Det er verdt å nevne at mange skoler i vårt fylke har mange flere elever enn hele kommuner. Fylkesmannen er opptatt av at vi ikke glemmer store kommuner som statistisk sett sjelden vil score så dårlig at det lyser rødt.

Det er ikke vanskelig å hevde at de barnehagemyndigheter og skoler vi har veiledet på ulike områder har økt sin kvalitet og kompetanse. Dette ser vi også i tilsynene, der regelverksforståelsen i større grad øker der det gis veiledning. Dette gjelder særlig kommunenes forståelse og etterlevelse av de lovpålagte oppgavene som barnehagemyndighet og skoleeier har. Vi vurderer derfor veiledning som det virkemiddelet med best brukereffekt.

Vi er imidlertid langt mer usikre på effekten ut i klasserommet. Informasjon fra nasjonalt kvalitetssystem gir ingen sikre effekter på elevenes resultater.

Rapporteringskrav 7.3.8.9

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi tilbakemelding på kontroll av foreløpig rapport fra BASIL av antall minoritetsspråklige barn i barnehage – tall per 15.12

Skal ikke rapporteres på dette punktet, jf. beskjed fra Udir 26. januar.

Rapporteringskrav 7.3.9.1

Rapportere på

Rapporter på antall årsverk i fylkesmannens landbruksavdeling per 31.12.2016, og antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2016, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.

Antall årsverk i avd. for landbruk og bygdeutvikling: 18,80

Antall årsverk og enheter i kommunene:

Kommune	Årsverk jord	Årsverk skog	Sum årsverk
Ørland/Bjugn	5,00	0,40	5,40
Rennebu	2,20	0,60	2,80
Agdenes	1,20	0,30	1,50
Klæbu	0,60	0,30	0,90
Skaun	1,00	0,80	1,80
Rissa	3,00	0,50	3,50
Midtre Gauldal	2,00	1,00	3,00
Selbu	1,50	1,40	2,90
Snillfjord	0,95	0,25	1,20
Trondheim	2,50	0,60	3,10
Melhus	2,10	0,60	2,70

Holtålen			1,97
Osen	0,50	0,20	0,70
Røros			2,20
Oppdal	2,90	0,50	3,40
Åfjord	1,70	0,50	2,20
Malvik	1,00	0,40	1,40
Orkdal/Meldal	3,50	0,50	4,00
Roan	0,50	0,50	1,00
Tydal	1,50	0,50	2,00
Hemne	1,20	1,00	2,20
Hitra	0,70	0,10	0,80
Frøya	1,00		1,00

Rapporteringskrav 7.3.9.2

Rapportere på

Rapporter på bruk av midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerettet arbeid, inkludert en regnskapsmessig fremstilling.

Midlene er i 2016 benyttet til å arrangere grønne regionmøter samt Røroskonferansen. Alle arrangementene er rettet mot kommunene og den røde tråden har vært klima og det grønne skiftet.

Møter eksterne:

kr 5 775,00	Rennebu kommune, Servering grønne regionmøter - fjellregionen
kr 6 545,40	Melhus kommune, Grønt regionmøte Tr.heimsreg.
kr 13 504,09	Ørland Kysthotel-Grønt regionmøte Fosen
kr 800,00	Matsservering regionmøte "ytre kyst"
kr 26 624,49	

Kurs og seminarer for eksterne deltagere:

kr 80 129,01	Røros hotell- overnatting på konferansen
kr 97 679,00	Røros hotell- servering på konferansen
kr 14 190,00	Busscharter.no- Røros samlingen transport
kr -18 622,50	Utg.vedr.Grønt regionmøte Fosen, føres tilbake til prosjekt L0515
kr 173 375,51	
kr 200 000,00	Sum totalt

Rapporteringskrav 7.3.9.3**Rapportere på**

Gi en kort beskrivelse av arbeidet med saker etter naturmangfoldloven, verneplaner, energisaker og konsekvensutredninger som berører landbruk.

Ingen saker i 2016 med unntak av uttalelser i arealsaker med konsekvensutredninger der landbruket blir berørt. Eksempelvis i forbindelse med ny E6, men også mindre omfattende saker.

Rapporteringskrav 7.3.9.4**Rapportere på**

Rapporter på omfanget av skogbruksplanlegging med miljøregistreringer

I løpet av 2016 er det gjennomført og avsluttet skogbruksplanlegging på 382 000 daa i tre kommuner i fylket, mens ca 387 000 daa er under avslutning i tre kommuner. Planene er levert, men ikke ferdigstilt i ØKS. Planarbeid foregår dessuten på 555 000 daa og omfatter seks kommuner. Forprosjekt pågår i to kommuner med et areal på 410 00 daa. En kommune avsluttes uten gjennomføring.

Rapporteringskrav 7.3.9.5**Rapportere på**

Beskriv kort arbeidet med klimatiltak innenfor landbrukssektoren, og gi en vurdering av måloppnåelse for miljøvirkemidlene.

For å redusere klimapåvirkningen fra jordbruket jobber vi på flere områder. Blant annet gjennom innretningen av tilskuddsordningene i regionalt miljøprogram (RMP) for jordbruket. Prioritering av dreneringstilskudd til kommuner som melder om behov for dreneringstiltak og SMIL-midler til kommuner som har behov for hydrotekniske tiltak går også inn under dette. Klima- og miljøprogrammet i jordbruket gir oss mulighet til å gi tilskudd til utredningsprosjekter og informasjonstiltak som støtter opp under redusert klimapåvirkning. Det er viktig å øke kompetansen og forståelsen for de prosesser som fører til dannelse av klimagasser og hvordan det kan begrenses gjennom god jordbrukspraksis.

Vi har dessuten hatt økt fokus på de deler av agronomien som har størst effekt på å redusere utslipp av klimagasser fra landbruket. De viktigste tiltaksområdene er Drenering av vassjuk jord, Andre hydrotekniske tiltak, Rett lagring og optimal bruk av husdyrgjødsel, Optimal føring av storfe og Optimal jord- og lantekultur

Kunnskapen er formidlet gjennom møter og kurs for kommunene og andre samarbeidspartnere, samt gjennom innretningen i de prosjekter vi deltar i. Der er formålet å styrke og utvikle ulike produksjoner gjennom optimal og lønnsom drift som i de fleste tilfeller også gir minst klimagassutslipp. Norsk Landbruksrådgiving, TINE og Nortura er de viktigste samarbeidspartene på dette .

Innenfor RMP-ordningen er tiltak rettet mot håndtering av husdyrgjødsel viktigst for reduksjon av klimagassutslippene. I forbindelse med revideringen av RMP innførte vi to tilskuddsordninger i begrensa omfang, med effekt på klimagassutslipp og ammoniakutslipp, men også vannkvalitet. Det var tilskuddsordningene «spredning i vår/vekstsesong» og «bruk av tilførselsslanger». I tillegg til direkte tap til luft, pakkes jorda ved kjøring med tungt utstyr slik at jorda er vannmettet lenger og klimagasser unnslipper lettere. Kan vi oppnå bedre agronomi med målretta bruk av RMP-midlene vil vi redusere utslipp til luft samt utslipp til våre vassdrag slik vi er forpliktet til ved den pågående implementering av vannforskriften. De omtalte ordningene er fortsatt begrenset til to områder i Rissa kommune som et prøveprosjekt for å tilrettelegge for en ny ordning i RMP. Vassdragene ble utvalgt med bakgrunn i utfordringer med vannkvalitet som i vesentlig grad har sammenheng med husdyrgjødsel-bruken i området. Prøveordningen skal evalueres og erfaringene her vil vise om dette er noe som bør gjennomføres i større omfang ved neste revidering, eller om en eventuelt får på pass et litt justert opplegg. Det har kun vært søknader på den ene av de to tilskuddsordningene «spredning i vår/vekstsesong».

Tilskuddsordningene vi har i RMP til ingen/utsatt jordarbeiding og direktesådd høstkorn bidrar også positivt i klimasammenheng, selv om hovedformålet med disse er god vann-kvalitet.

Dreneringstiltak og hydrotekniske tiltak mot forurensing er kostnadskrevenende. Utgifter til planlegging av dreneringstiltak vil i mange tilfeller legge beslag på hele dreneringstilskuddet slik at dagens satser ikke er store nok til å få god oppslutning om ordningen. Det er sentralt å redusere avrenning av jord og næringsstoffer, både gjennom grøftesystemet og ved overflateavrenning. Rett dimensjonering på rør, kummer og overflateavløp er avgjørende der samordning med tiltak innen SMIL- og RMP-ordningene er gunstig for enkeltbruk og for større tilstøtende arealer. Åpne avløp og kanaler må også tilpasses økte og uregelmessige nedbørmengder fra jordbruksarealer og veier/åpne plasser.

Når det gjelder SMIL-ordningen har vi bedt kommunene om å justere tilskuddssatsene på hydrotekniske tiltak ved revidering av tiltaksstrategiene. Da kan vi sikre gjennomføringen av viktige miljøtiltak med mindre klimagassutslipp.

Rapporteringskrav 7.3.9.6

Rapportere på

Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll:

Det er brukt kr 5,808,218 kr til landbruksvikarordninga i 2016. Her blir det sendt egen årlig rapport til Landbruksdirektoratet. Det er full landbruksvikardekning i Sør-Trøndelag og de fleste får hjelp av landbruksvikarordninga. Hvis landbruksvikaren er opptatt skaffer avløserlagene eller landbruktjenestene ofte annen avløser. Ordninga fungerer godt og blir godt ivaretatt. Den kontrollen vi hittil har hatt går på å sjekke rapport opp mot regnskapsutskrift, årsmelding osv. Vi har ikke vært ute på stedlig kontroll. Dette skyldes i første omgang kapasitet på kontrollside og også at vi ofte har kontakt med og god dialog med lagene omkring drift av ordninga.

Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. er utbetalt med kr 15,185,228. Dette er en svært viktig ordning da den for det første er viktig for gårdbrukerens helse ved at denne får raskt hjelp av andre til å ta seg av dyreholdet og dermed fortære blir frisk. Men det er også en stor styrke i forhold til dyrevernet fordi det er flere innom gården og det blir raskere oppdaget om det er en negativ utvikling i dyrestellet.

Det skjer en forvaltningskontroll i forbindelse med søknadene slik at kommunenes arbeid blir kvalitetssikret. Der det er brukt avløser gjennom avløserlag/landbruktjenester blir det også en kontroll av den dokumentasjonen også.

For å bedre rekrutteringa til landbruket bør velferdsordninga i landbruket styrkes ved at det blir satt konkrete krav til de som leier ut avløser/arbeidskraft også når det er andre enn avløserlagene som yter denne tjenesten. Den generelle styrken til velferdsordninga i jordbruket er at den forvaltes av landbruksmyndighetene og at avløserlagene/landbruktjenestene gjør en god jobb med rekruttering av kvalifiserte avløserere.

Rapporteringskrav 7.3.9.7**Rapportere på**

Gi en oversikt over gjennomførte kontroller og hvordan avvik er fulgt opp, og gi en vurdering av kontrollresultatene. Ressurser avsatt til kontroll skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer.

Gjennomførte kontroller, oppfølging av avvik og ressurser til kontroll er rapportert i andre rapportpunkt.

Både Fylkesmannen og kommunene opplever kontrollene som et nyttig verktøy. Gjennom kontrollene får vi synliggjort omfang og betydningen av landbruket i kommunen og kommunene melder ofte tilbake at dette er nyttig kunnskap for både administrasjon og politisk ledelse. Kontrollene sees også på som et viktig verktøy i forbedringsarbeidet i kommunene. Vi opplever at alle kommunene sier de har nytte av å få gjennomført en forvaltningskontroll. Ut fra risikovurderinger vil det variere hvor ofte vi er hos den enkelte kommune. Det er en utfordring at det noen ganger vil gå for lang tid mellom hver kontroll.

Rapporteringskrav 7.3.9.8**Rapportere på**

Utarbeid oversikt over og gi en vurdering av klager og dispensasjonssøknader behandlet av fylkesmannen for samtlige tilskuddsordninger på landbruksområdet der kommunen er førsteinstans.

Kommunen er i liten grad førsteinstans når det gjelder dispensasjonssøknader. Dermed er det klager vi kan si noe om. Kvaliteten fra kommunenes side blir stadig bedre da veiledning blir gitt kontinuerlig om regelverk og forvaltningslov. Løpende kontakt med kommunene er viktig. Det er gitt en oversikt over antall dispensasjoner og klager som er behandlet av FM.

Det er helt klart dispensasjon fra kravet til næringsinntekt innenfor forskrift om tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv som utgjør de fleste sakene. Her er det oftest nye søkere som ikke har hatt mulighet til å oppfylle kravet til næringsinntekt.

En klage i RMP gjaldt kravet i forbindelse med tilskudd til skjøtsel av bratt areal. I følge RMP-forskriften § 4 gis det tilskudd til slått av fulldyrka og overflatedyrka flerårig eng som har en helning 1:5 eller brattere. Det er en forutsetning at minst 25 % av det fulldyrka og overflatedyrka arealet som foretaket disponerer tilfredsstillende helningskravet. Klager mente han hadde mer enn 25%, men vi stadfestet kommunens avslagsvedtak da vi kom fram til at han hadde 24 %.

En av dispensasjonssøknadene gjaldt utsatt søknadsfrist, mens resten gjaldt ulike andre bestemmelser i RMP-forskriften. Alle vel begrunna dispensasjonssøknader og formålet med tilskuddsordninga blir oppfylt på en god måte selv om det gis dispensasjon.

Avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
1	0	0	24	6

Det er dispensasjon fra kravet til næringsinntekt som utgjør de fleste dispensasjonssaker. Det er ofte nye søkere dette gjelder.

Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	4	2	10

Det er 2 søkere som har fått innvilget dispensasjon fra søknadsfristen mens 5 har fått avslag. Det er søknad om dispensasjon fra søknadsfrist som dominerer. Ellers er det ulike ting det blir søkt dispensasjon for men i et lite antall. Det er generelt et lite antall søknader om dispensasjon totalt.

Regionale miljøtilskudd

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	1	5	0

En klage i RMP gjaldt kravet i forbindelse med tilskudd til skjøtsel av bratt areal. I følge RMP-forskriften § 4 gis det tilskudd til slått av fulldyrka og overflatedyrka flerårig eng som har en helning 1:5 eller brattere. Det er en forutsetning at minst 25 % av det fulldyrka og overflatedyrka arealet som foretaket disponerer tilfredsstiller helningskravet. Klager mente han hadde mer enn 25%, men vi stadfestet kommunens avslagsvedtak da vi kom fram til at han hadde 24 %. En av dispensasjonssøknadene gjaldt utsatt søknadsfrist, mens resten gjaldt ulike andre bestemmelser i RMP-forskriften. Alle vel begrunna dispensasjonssøknader og formålet med tilskuddsordningen blir oppfylt på en god måte selv om det gis dispensasjon.

Ressurser avsatt til kontroll skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer

Antall personer	8.0
Antall årsverk	1.5

SMIL

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	1	0	0

I 2016 mottok vi 3 klager på kommunenes tildeling av SMIL midler. En av sakene har fått avslag, mens en annen ble trukket. Gjenstående klagesak blir behandlet omgående i 2017. Vi har få klager på SMIL midlene i fylket, og vi mottar ikke søknader om dispensasjon fra regelverket. Kommunene har god kontakt med næringa og de er gode på å opplyse om rammene for tilskudd og hva det kan søkes midler til. Kommunene viser til sine tiltaksstrategier i vedtakene og søkerne forstår hvorfor enkelte søknader avslås/avkortes. Faglagene involveres i fordelingen av midler i kommunen. Forankring av prioriteringene hos næringa gir forståelse for hvordan midlene kan brukes. Vi mener SMIL-midlene forvaltes effektivt i Sør-Trøndelag og de tildelte midlene disponeres stort sett fullt ut. Omfordeling av midler gjennom året fra kommuner som har midler til overs til kommuner med udekte behov bidrar til dette.

Tidligpensjon for jordbrukere

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	1	1	0

Ingen gjentakende problemstillinger. Satsene har vært de samme i mange år og burde vært økt. Søknadsmassen går ned for hvert år.

Øvrige tilskuddsordninger

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
1	0	1	0	1

Det er både få klager og få dispensasjonssaker i de øvrige tilskuddsordningene. Regelverket ser ut til å fungere greit i forhold til dette. Det er derfor heller ingen gjentakende problemstillinger.

Rapporteringskrav 7.3.9.9**Rapportere på**

Gi en oversikt over

- Antall mottatte redegjørelser fra kommunen for avkorting av tilskudd (kopi av brev som er sendt søker), samt antall kommuner som har sendt dette.
- Antall mottatte redegjørelser fra kommunene i saker hvor det ikke avkortes selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse skal sendes FM i PT-4100B), samt antall kommuner som har sendt dette.

Vi har 25 kommuner i Sør-Trøndelag, men ikke alle har avvik mellom søknadsdata og kontroll som synliggjort i PT-4100A. Bevisstheten hos kommunene for avkorting ved avvik er økende. I januar 2016 ble 17 søkere avkortet mens 71 søkere fikk avkorting i august 2016. Totalt avkortingsbeløp for de to søknadsomgangene er på 935.892.

Det som går igjen er avvik mellom søknadsdata og kontroll i tillegg til at 32 har fått avkorting på grunn av manglende gjødslingsplan. Det er to

kommuner som ikke har meldt tilbake om hvor mye som skal avkortes innen fristen. Søknadene dette gjelder er derfor stoppet av FM slik kommunene kan vurdere disse før de sender inn for manuell utbetaling. Det er også stoppet søknader på grunn av dyrevernsak, låg melkeproduksjon (vanlig jordbruksproduksjon). Totalt er 13 søknader stoppet.

Avkortning av tilskudd

	Antall mottatte redegjørelser	Antall kommuner som har sendt redegjørelse
Redegjørelse fra kommunen for avkortning av tilskudd (kopi av brev som er sendt til søker)	88	18
Redegjørelse fra kommunen i saker hvor det ikke avkortes selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse i PT4100B)	5	2

Vi har 25 kommuner i ST men ikke alle har avvik. Bevisstheten hos kommunene for avkortning ved avvik er økende. I januar 2016 ble 17 søkere avkortet mens i august 2016 får 71 avkortning. Totalt avkortingsbeløp for de to søknadsomgangene er på 935.892. Det er to kommuner som ikke har meldt tilbake om hvor mye som skal avkortes innen fristen. Søknadene dette gjelder er derfor stoppet av FM slik kommunene kan vurdere disse før de sender inn for manuell utbetaling.

Rapporteringskrav 7.3.9.10

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det gis en oversikt over:

- Hvilke tiltak som er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet.
- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

Det er tett samarbeid med Kartverket gjennom basisgeodatautvalget. Fylkesmannen har fra 2016 innført rutiner for tett oppfølging av kommunene m.h.t. kvalitet og levering av kontinuerlig ajourhold av Ar 5 inklusive jordregisterdata. Basert på Kartverkets tidsrammer for ajourhold, kontaktes kommunenes landbruksforvaltning med påminnelser om plikter og frister. Fylkesmannen håper på sikt at dette skal medføre mer og bedre ajourhold.

Kartsamarbeid

Rapporteringskrav	Kort redegjørelse (stikkord)
a. Hvilke tiltak er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet.	Deltagelse i Norge Digitalt samarbeid, basisgeodatautvalg herunder innspill til geodataplan. Ar5 sesjon FDV årsmøter. Rutiner for oppfølging av kommunenes ajourhold av Ar5.
b. Eventuelle kommuner som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).	Manglende kontinuerlig ajourhold i Bjugn og Roan. I tillegg mangler dette også hos Hitra, Frøya og Selbu som alle har hatt periodisk ajourhold. Manglende leveranse av jordregisterfiler i Snillfjord, Hitra, Frøya, Ørland, Rissa, Bjugn, Osen og Rennebu.
c. Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5)	Omfang: Personalressurser, kompetanse og kapasitet. Små landbrukskommuner. Kvalitet: Manglende tverrsektorielt samarbeid som skal sikre endringer i Ar5 pga bygg, veier etc. Jordregister: Bruksretter etc. som er lagt inn manuelt i landbruksregisteret overskrives og må legges inn manuelt på nytt. En del kommuner har et omfang av slike og vegrer seg for å sende inn jordregisterfiler. Automatisk rutine mangler.

Rapporteringskrav 7.3.9.11.1

Rapportere på

Rapporter på andel godkjente bruksregler og andel utarbeidede distriktsplaner

5 av 5 reinbeitedistrikter har godkjente bruksregler.

4 av 5 reinbeitedistrikter har utarbeidet distriktsplaner.

5 av 5 tamreinlag har utarbeidet reindriftsplaner (tilsvarende distriktsplaner etter Reindriftslovens § 62).

Rapporteringskrav 7.3.9.11.2

Rapportere på

Rapporter på oppfølging av brudd på bruksreglene, samt ulovlige gjerder og anlegg.

Vi har ikke hatt noen tilfeller av brudd på bruksreglene i 2016. Dersom vi oppdager brudd på bruksreglene, blir det vurdert avslag på søknad

om tilskudd, samt iverksetting av sanksjoner i henhold til Reindriftsloven § 77.

Ansvarlig reinbeitedistrikt (Gåebrien sije) er anmodet om å rydde opp rester etter et gammelt reindriftsanlegg i Holtålen kommune. Vi har fått tilbakemelding om at de ønsker å rydde opp samt en plan på hvordan dette skal gjøres. Dersom planen ikke blir fulgt opp, kommer vi til å vurdere iverksetting sanksjoner etter Reindriftsloven kapittel 11. Vi har også fått varsel om at det ligger gammelt gjerdemateriell innenfor Svahken sije, i Engerdal kommune. Dette er noe vi kommer til å følge opp i 2017, med evt. pålegg/sanksjoner dersom dette blir nødvendig.

Rapporteringskrav 7.3.9.11.3

Rapportere på

Gi en kort oversikt over arbeidet i samarbeidsforumet med Norske Reindriftsamers Landsforbund og Sametinget, samt dialogen med reindriftsnæringen.

I 2016 ble det avholdt ett møte i det faste samarbeidsforumet, der både NRL, Sametinget, Kontaktutvalget for tamreinlagene og FMST deltok. Forumet skal ikke diskutere konkrete saker; dialogen skal heller foregå på et overordnet nivå.

I tillegg har embetet normalt årlige møter med siidaandelseierne, men i 2016 ble ikke dette møtet avholdt.

Som ledd i oppfølgingen av prosjektet "Felles politikk for fjellområdene" ble det også i 2016 avholdt en todagers dialogsamling rundt reindrift og landbruk i Vauldalen, med stort oppmøte både fra reindriftsnæringa, kommuner, landbruksnæringa og fylkesmenn. Vi opplever denne arenaen som positiv i utviklingen av forståelse og dialog rundt bruken av fjellområdene.

I samarbeid mellom grunneiere, reindriftsutøvere, kommune og Fylkesmannen har det vært jobbet aktivt med å få på plass avtaler for ny drivingslei samt nytt areal for vinterbeite for reindrifta i Rennebu kommune gjennom 2016. Dette er en viktig del av arbeidet med å fornye avtalene for reindrifta i Trollheimen.

Dialogen for øvrig vil avhenge av hvilke saker man jobber med til enhver tid. Generelt opplever vi å ha god dialog med reindriftsnæringa. Det er naturlig at vi har mest kontakt med reinbeitedistriktenes ledere.

3.3 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Embetet har i 2016 et mindreforbruk på kr.2.118.234 på vårt driftskapittel 525, noe som utgjør 2,27% av tildelt ramme. Som beskrevet i vår oversendelse av statsregnskapet skyldes det bl.a. at embetet bevisst har styrt mot et mindreforbruk med tanke på neste års fokus på omstilling. 2017 vil bli et år med økt arbeidsbyrde i forbindelse med sammenslåingen av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fra 1.1.2018. Da fusjonen mellom embetene i Sør- og Nord-Trøndelag ble kjent ble det innført stillingsstopp, så mindreforbruket skyldes i hovedsak vakante stillinger der det har vært mulig, samt en økning i prosjektmidler.

Fylkesmannen mener ressursbruken har vært effektiv i 2016, både i forhold til hva embetet har brukt ressurser på og hvordan ressursene er brukt. Med de siste års kutt i driftsrammen knyttet til ABE-reformen, har embetet måtte justere driften sin etter dette. Lønnsandel av driftsutgiftene på kap.525.01 utgjør 78,2%, og husleieandel av driftsutgiftene på kap.525.01 utgjør 14,9%, så ca.93% av embetets tildelte driftsramme er knyttet opp mot faste utgifter. Embetet har også flere ansatte som er lønnet på prosjektmidler.

Administrativ kostnadsdekning har hatt en nedgang på kr.430.595. Andelen overhead av lønn er forholdsvis lav pga at det på flere av fullmaktene ikke er belastet overhead fullt ut. På noen av fremmedkapitlene er det ikke tillatt tatt ut overhead, og på andre prosjekt er det ikke rom for å ta 40% overhead.

I tabellen for ressursrapportering nedenfor vises en oversikt over ressursbruk per fagdepartement i 2015 og 2016. Kommentarer knyttet til avvik mellom årene følger nedenfor:

Kap.0525:

- HOD: Midler til endring i pasient og brukerrettighetsloven ble rammeoverført i 2016. Embetet har likevel en reduksjon fra 2015, som i hovedsak skyldes bemannings situasjonen. I 2016 har flere stillinger stått vakante av ulike årsaker, og det har vært en stor økning i NAV refusjoner i 2016. Bemanningen på førerkortsakene er også redusert.
- AD: Økningen fra 2015 til 2016 må sees i sammenheng med en lønnsvridning fra HOD til AD på grunn av at Samhandlingsreformen ble avsluttet i 2015.
- KLD: Fra 2016 ble det færre resultatområder på KLD sitt område, og en ny ressursfordeling ble tatt. Dette medførte bl.a. en økt lønnsbelastning på resultatområde 660 planarbeid, og tallene fremstår dermed som om det har vært en reduksjon på området selv om det ikke er redusert noe på antall ansatte. Det var også 3 fødselspermisjoner i 2015 med forskyvning i vikarer som påvirker tallene.
- JD: Den store økningen skyldes i hovedsak at resultatområde 470 var tilknyttet BLD i 2015, men det er tilknyttet JD i 2016, utgjør 0,5 mill. Ny avdelingsdirektør er på plass, og i 2016 er lønns-belastningen delt, med 50 % på Vergemål i 8 måneder. På beredskap har det ikke vært vakanser i 2016, i motsetning til 2015
- LMD og BLD: Ressursbruken i 2016 er rundt samme nivå som 2015, justert for naturlige variasjoner.
- KR D: Vi har i 2016 en økning på husleie og akonto fellesutgifter, samt helårsvirkning på en stilling på kommunikasjonsområdet (4mnd i 2015). Tilsvarende som KLD sitt område er redusert i 2016 pga økt lønnsføring mot planområdet, er KR D sitt område økt. Området har også en stor nedgang i NAV refusjoner, med tilhørende forskyvning av vikarer på planområdet fra 2015 til 2016. Vi har også nedgang i

investeringer, variable driftsutgifter og overhead.

- KD: Nedgangen på området skyldes i hovedsak forskyvning av tidspunkt i forbindelse med to medarbeidere som gikk av med pensjon i 2016, og når erstatter var på plass. Vi hadde også to ansatte med en andel lønnsbelastning på prosjekt i 2016.
- “Andre” har en reduksjon fra 2015 som i hovedsak skyldes at avdelingsdirektør på Justis- og beredskapsavdelingen har hatt stillingen som ass.fylkesmann siden mars 2015 og endret da resultatområde for sin lønn.
- Embetet har ca 1,8 årsverk på kap.525 post21 som ikke er med i tallene.

Lønnsoppjøret høsten 2016 påvirker også noen av lønnstallene. For øvrig vil endringene i ressursbruk for flere av departementsområdene i hovedsak dreie seg om naturlige endringer i vakanser og refusjon av foreldre- og sykepenger som vil utjevnes fra år til år. På små ressursområder vil slike endringer gi store avvik. Prisjusteringer påvirker også nivået.

Fagdep.:

- På KD utgjør Kr.11.722.125 godtgjørelse til sensorer, en økning på kr 301.320 fra 2015. Rest er lønn egne ansatte.
- På HOD utgjør kr.3.475.544 godtgjørelse til kontrollkommisjonene, en reduksjon på kr.111.156 fra 2015. I tillegg er det utbetalt ca kr.361.875 i godtgjørelse til andre eksterne. Rest er lønn egne ansatte. Området har hatt en nedgang pga rammeoverføring av midler til endring i pasient og brukerrettighetsloven til drift. Nedgangen må også sees i sammenheng med en reduksjon av midler på kr.301.130 i 2016 til Klagesaksbehandlingen etter alkoholoven. Samhandlings-reformen ble avsluttet i 2015, og dette har medført en lønns-vridning til AD på de medarbeiderne som jobbet med reformen.
- På AD utgjør kr.25.413 utbetalinger til eksterne. Rest er lønn egne ansatte, en økning fra 2015 pga endringer i personell. Økningen må ses i sammenheng med nedgangen på HOD.
- På KLD utgjør kr.900.676 bonusutbetalinger til eksterne, i hovedsak godtgjørelse til styrene for nasjonalparkforvaltningen og villreinnemdene. Rest er lønn egne ansatte. Økningen på området fra 2015 skyldes at det er satt inn ekstra ressurser for å kunne øke tilsyn i 2016, samt økning i utbetaling av godtgjøring til styremedlemmer i villreinnemda, og nasjonalparkene.
- På JD utgjør Kr. 764.904 utbetalinger til eksterne, hhv fri rettshjelp og verger, en økning på kr.476.587 som skyldes stor økning i saksmengde. Rest gjelder lønn egne ansatte. Ekstra tildeling på Vergemål i 2016 på kr. 649.277 og frigjorte lønnsmidler på avdelingsdirektør på kap.0525, har skapt handlingsrom for flere ansettelse og engasjement. Økningen skyldes også ny tildeling i 2016 på kap.045101 veiledning og tilsyn med kommunal beredskapsplikt.
- På LMD utgjør kr.19.576 utbetaling til eksterne. Rest er lønn egne ansatte i Reindriftsavdelingen til Fylkesmannen.
- På KMD er det lønn egne ansatte. Økning pga økt ramme på prosjekt kommunereform.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2016	Fagdep. 2016	Kapittel 0525, 2015	Fagdep. 2015
Arbeids- og sosialdepartementet	1 090	1 617	780	1 331
Barne- og likestillingsdepartementet	3 648	908	3 618	852
Helse- og omsorgsdepartementet	13 705	6 001	14 619	7 234
Justis- og beredskapsdepartementet	3 360	11 263	2 501	9 533
Klima- og miljødepartementet	9 427	3 007	10 610	2 193
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	41 814	2 476	39 703	2 265
Kunnskapsdepartementet	5 245	13 051	5 729	12 682
Landbruks- og matdepartementet	12 268	2 427	12 070	2 520
Andre	457	0	564	0
Sum	91 014	40 750	90 194	38 610

Tallene på kapittel 0525 inneholder også refusjoner fra NAV og øvrige inntekter til driftskapitlet. Fagdep. gjelder utbetalinger av honorar til eksterne (f.eks. kontrollkommisjonen og sensur videregående skole) og lønn egne ansatte.

3.4 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Vi anser at embetet løser samfunnsoppdraget på en god måte innenfor våre gitte økonomiske rammer, med svært få avvik. Se også fylkesmannens beretning i kap 1.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6.

3.5 Andre forhold

3.5.1 Kongelige besøk

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har koordineringsansvaret ved kongelige besøk til fylket. I 2016 var følgende besøk lagt til Sør-Trøndelag:

- H.K.H. Kronprinsen deltok ved grunnsteinsnedleggelsen på Ørlandet kampflybase 29.02.2016.
- H.M. Kongen deltok ved feiringen av Norges Banks 200-årsjubileum i Trondheim 14.06.2016.
- DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessen deltok ved åpningen av Sentralkomiteemøtet i Kirkenes Verdensråd i Trondheim 22.06.2016.
- DD.MM. Kongen og Dronningen, DD.KK.HH. Kronprinsparet samt den øvrige kongelige familie deltok under de arrangementene i løpet av Jubileumsreisen som var lagt til Trondheim 23.06.2016 (folkefest i Ravnkloa, jubileumsgudstjeneste i Nidaros Domkirke, hagefest i Stiftsgårdsparken).
- H.M. Dronningen deltok ved åpningen av utstillingen «Texture» i Galleri Ismene, Trondheim 23.09.2016.
- H.M. Dronningen deltok ved åpningen av Kunsthall Trondheim 20.10.2016.
- H.M. Kongen besøkte Malvik kommune (kommunebesøk) 25.10.2016.
- H.M. Kongen besøkte Selbu kommune (kommunebesøk) 25.10.2016.
- H.K.H. Kronprinsessen besøkte Trondheim i anledning møte med Tore Godal om effektiv altruisme og global helse på NTNU 03.11.2016.
- H.M. Dronningen besøkte Trondheim i anledning utdelingen av «Dronning Sonjas skolepris» til Ila skole 29.11.2016.
- Prinsesse Astrid Fru Ferner besøkte Trondheim i anledning utdelingen av «Prinsesse Astrid Internasjonale musikkpris» 01.12.2016.

Fylkesmannen er kjent med at det i tillegg er sendt invitasjon til kongelig deltagelse ved 19 arrangementer i Sør-Trøndelag i 2016, 3 av disse ble sendt via Fylkesmannen.

Det var ingen statsbesøk lagt til Trondheim i 2016.

Personalsjefen og kommunikasjonsrådgiverne har ansvaret for hhv. koordinering av planleggingen og pressekontakt. Spesielt personalsjefen bruker en stor del av sitt årsverk til dette.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har registrert at tidshorizonten for planlegging av besøkene er blitt strammere ved at melding om besøk kommer kortere tid i forvegen enn tidligere. Vi setter pris på at Kongehuset legger mange besøk til fylket, spesielt til Trondheim. Det gir oss samtidig noen utfordringer, bl.a. med å kunne planlegge tilstrekkelige ressurser til planleggingen samt at fylkesmannen ikke alltid selv mulighet for å stille i lite fremmøte og følge den kongelig under besøket.

Kongehuset – medaljer - rapportering resultatområde 00.02 for 2016

2016	Mottatte søknader	Kvinner	Avslag	Menn	Avslag	Merknader
<i>St. Olavs orden</i>	5	2	1	3	1	<i>Venter svar på 5 søknader sendt Slottet</i>
<i>Kongens fortjenstmedalje</i>	13	2	1	10	6	<i>Venter svar på 1 søknad sendt Slottet</i>

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

De viktigste styringsverktøyene vårt er tildelingsbrev, VØI og embetets årlige virksomhetsplan. Vår felles virksomhetsplan utgjøres av det første året (tiltaksdelen) i embetets rullerende fireårige strategiske plan, og viser embetets mål og satsingsområder. I tillegg har hver avdeling en egen virksomhetsplan som er knyttet opp mot embetsoppdraget og vår strategiske plan. Fylkesmannen har mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipp, men på mange sektorområder utøves det aktivitetsstyring. Embetet har et delegasjonsreglement. Hovedprinsippet er stor grad av delegering av fag-, personal- og budsjettansvar til avdelingsdirektørene. Alle avdelinger har ansvar for å avdekke og ta i bruk potensialet for samordning og samarbeid, i tillegg til at hovedansvaret for den kornmunerettede samordningen er lagt til en egen kommunal - og samordningsstab.

4.1.1 Embetets risikostyring

I 2016 har embetet utarbeidet en ny Policy for risikostyring og informasjonssikkerhet samt prosedyrer for risikostyring og informasjonssikkerhet. I tråd med vårt årshjul rapporterer avdelingene på gjennomførte risikovurderinger hver tertial. Det ble i februar 2016 gjennomført kurs for ledergruppa og kontroll- og tilsynsmedarbeidere for å øke kompetansen og forståelsen for mål- og resultatstyring. Hovedmålene i strategisk plan er revidert.

Målformuleringene både i VP og SP ble forbedret som følge av DFØ-kurset. Målformuleringene er et godt utgangspunkt for risikostyring. Vi har tatt i bruk RiskManager som dokumentstyrings- og avvikkssystem. Ros-modulen er også testet.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vår internkontroll bygger på «Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten» og på «Forskrift for systematisk helse-, miljø, og sikkerhetsarbeid i virksomheter». Vi har innført Risk Manager som kvalitetssystem. Alle dokumenter og rutiner for embetets styring og kontroll legges inn her. Gjennom Risk Manager styres også de ulike prosessene i embetets internkontroll. Vi har også implementert internkontrollaktiviteter i vår nye Policy for risikostyring og informasjonssikkerhet. Et av hovedmålene i vår strategiske plan er at Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har god internkontroll og risikostyring.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Bemanning

I utgangspunktet har vi god tilgang på godt kvalifiserte søkere til alle stillingene som lyses ut, og vi har ikke behov for å kunnngjøre stillinger på nytt. Imidlertid har flere avdelinger registrert en nedgang i søkere med kombinasjonen av relevant utdanning og erfaring fra kommuner og næringsliv. Søkerne er i hovedsak nyutdannede eller med kort fartstid.

Vi er i en omstillingssituasjon og har en merkbar reduksjon i antall søkere totalt og antall kvalifiserte søkere når vi må lyse ut midlertidige stillinger.

Kapasitet

Omstillingen krever mye tid, men medarbeiderne strekker seg langt for å få løst oppdragene sine samtidig. Noen langtidssykemeldinger har også bidratt til for lite kapasitet på spesifikke områder. Det er innført stillingsstopp i den forstand at embetsledelsene skal godkjenne alle kunnngjøringer av faste stillinger.

Vi har kapasitetsproblemer på flere spesifikke områder og vi forventer økning i saksmengden fremover på andre områder slik at de får nye kapasitetsutfordringer.

Reindriftsavdelingen er spesielt sårbar overfor turnover og sykemeldinger. En sammenslåing med Nord-Trøndelag vil bidra til å minske denne sårbarheten da man vil få dobbelt så mange personer å spille på i tillegg til et større fagmiljø.

Det er risiko for å miste nøkkelpersonell i forbindelse med sammenslåingsprosessen. Noen vil se nye muligheter innenfor det nye embetet, men for en del er det ikke tilstrekkelig å beholde dagens kontorlokalisering dersom de ikke samtidig beholder oppgavene. De er attraktive i arbeidsmarkedet og bytter heller jobb for fortsatt å kunne jobbe innenfor sine interesseområder. Juristene er spesielt konkurranseutsatt.

Det er også stor etterspørsel i markedet etter personell med planfaglig kompetanse, og det er iverksatt tiltak for å beholde nøkkelpersonell på dette feltet.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Embetet fører oversikt over eget datautstyr og inventar. Fagavdelingene har oversikt over eget utstyr for bruk i arbeid utenfor embetet. Reindriftsavdelingen har bl.a. 2 snøskutere, 1 firehjuling, 1 tilhenger og generelt feltutstyr. Bil leases.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Riksrevisjonen hadde ingen merknader til regnskapsrevisjonen for 2015, og heller ingen særskilte merknader knyttet til interimrevisjonen av regnskapet og rutinene høsten 2016. Embetet har ikke hatt tilsyn fra Riksrevisjonen i 2016.

Det er utarbeidet en egen retningslinje for informasjonssikkerhet som skal gjelde all informasjonsbehandling som skjer internt i embetet og som embetet har ansvar for eksternt. Retningslinjen omfatter all behandling, lagring og kommunikasjon av informasjon både muntlig, på papir og digitalt. All bruk av IKT-verktøy er også inkludert. Prosedyren beskriver hvilke systematiske aktiviteter som skal gjennomføres. Det er nedsatt et eget sikkerhetsutvalg som rapporterer til embetsledelsen en gang i året. Eventuelle funn gir igjen grunnlag for risikovurderinger. Ledere på alle nivå skal systematisk styre og kontrollere og følge opp tilstanden og arbeidet med informasjonssikkerhet i egen avdeling. Flere av våre ansatte har deltatt på DIFI sine kurs om informasjonssikkerhet. Et mål er at alle ansatte må fylle et minimumskrav til kunnskap om personvern og informasjonssikkerhet.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

En mer detaljert redegjørelse gis i Personalrapport 2016 for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Den sendes departementet i egen sending.

For å ivareta arbeidsgiverrollen på en god måte og for å kunne ha en likeverdig praktisering av personalpolitikken i embetet, etablerte vi i 2015 Personalforum hvor ledelsen i alle avdelingene var representert. På grunn av omfattende arbeid og oppgaver knyttet til omstillingen og etableringen av ny virksomhet Fylkesmannen i Trøndelag, ble Personalforum medio 2016 stilt i bero inntil videre.

Antall ansatte, turnover, midlertidig tilsatte, alder

Antallet medarbeidere har endret seg lite, fra 169 ved årsskiftet 2014/2015 til 168 ved utgangen av 2016. Kvinneandelen er også relativ lik; 66,29 % ved utgangen av 2015 og 66,07 % ved utgangen av 2016.

Turnover viste tidligere en økende tendens. I 2014 var den 4,3 % og økte til 8,9 % i 2015. I 2016 var den kun 2,95 % (1,77 % dersom vi ikke regner med dem som gikk av med pensjon).

Vi har jobbet internt i embetet for å redusere antallet midlertidige ansatte og har hatt en positiv utvikling, dette til tross for omstillingssituasjonen og «stillingsstoppen». Ved årsskiftet 2015/2016 var 17,6 % av medarbeiderne midlertidig tilsatt (vikarer inkludert). Tilsvarende tall ved årsskiftet 2016/2017 var 11,31 %.

Gjennomsnittsalderen viser en økning fra 44,5 år ved utgangen av 2015 til 46 år ved utgangen av 2016.

Lønnspolitikk og lønnsutvikling

Vår lokale lønnspolitikk og stillingsbeskrivelse ble justert i tråd med nye hovedavtaler i staten for perioden 2016 – 2018.

Det ble gjennomført lokale lønnsforhandlinger med hjemmel i HTA pkt. 2.5.1, 2.5.2 og 2.5.3. Det ble ikke tilført midler fra virksomheten til 2.5.1-forhandlingene. Totalt fordeling av midler i forhandlingene (lønnkostnader på årsbasis):

- 2.5.1: 1 630 220 (totalt for begge pottene)
- 2.5.2: 181 300 (fra virksomhetens driftsbudsjett)
- 2.5.3: 667 600 (fra virksomhetens driftsbudsjett)

I tillegg kommer lønnsutvikling som følge av ansiennitetsopprykk og tilsetting i ny stilling. Gjennomsnittlig lønnsøkning fra utgangen av 2015 til utgangen av 2016 var kr 19 680, tilsvarende 3,7 %. Lønnsøkningen pr. ansatt varierer fra kr 4 300 til kr 71 800. Gjennomsnittlig årslønn økte i samme periode fra kr 535 297 til kr 548 099 (519 262 for kvinner og 593 583 for menn).

Medarbeiderundersøkelsen 2016

Medarbeiderundersøkelse ble gjennomført høsten 2016. Vi har høy deltagelse ved slike undersøkelser, 95 % deltok i 2016 (90 % i 2014 og 2012). Vårt resultat er stort sett mer positivt enn snittet for virksomheter vi blir sammenlignet med. Våre høyeste resultater finner vi på følgende spørsmål:

- Jeg er villig til å gjøre en ekstra innsats ved behov (4,6)
- Jeg er stolt over å være ansatt i min virksomhet (4,5)
- Jeg vet hva som forventes av meg i jobben min (4,4)
- Fylkesmannen profilerer embetet på en god måte (4,4)
- Med tanke på vold og trusler: jeg føler meg trygg på arbeids-plassen min (avdeling) (4,4)

Våre laveste resultater kom på følgende spørsmål:

- I vårt embete utvikler vi oss faglig gjennom læring og erfaringsutveksling med andre embeter (3,7)
- I min enhet jobber vi systematisk for et godt arbeidsmiljø (3,7)
- I min enhet bruker vi møter på en hensiktsmessig måte (3,7)
- Jeg har vanligvis tid til å utføre mine arbeidsoppgaver med god kvalitet (3,6)
- Min virksomhet utnytter potensialet som ligger i digitale løsninger og verktøy (3,5)

Vi skal samarbeide med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag om oppfølging av undersøkelsen, og det blir knyttet til omstillingsprosessen.

Mangfold

Vi har hatt en positiv utvikling mht. å rekruttere personer med innvandrerbakgrunn og personer med nedsatt funksjonsevne. Andelen med innvandrerbakgrunn holdt seg tidligere konstant fra år til år på ca. 4 – 4,5 %. Ved utgangen av 2016 var andelen 5,4 %.

Vi har drøftet internt hva som kunne være årsakene til at søkere fra disse gruppene ikke når opp. Mht. til søkere med innvandrerbakgrunn er det manglende fagkompetanse samt språklige utfordringer som oftest oppgis som grunn. Selv om de blir vurdert til å fylle kompetansekrav og innkalles til intervju, blir forskjellen for stor relativt sett, når de sammenlignes med de best kvalifiserte kandidatene. Det er svært sjeldent at søkere oppgir nedsatt funksjonsevne i sin søknad. De blir derfor ev. vurdert på samme måte som øvrige søkere. Vi er IA-bedrift og tilbyr i samarbeid med NAV tiltaksplasser til personer med nedsatt funksjonsevne.

På grunn av omstillingssituasjonen og manglende kapasitet til å følge opp, har vi ikke deltatt i noen av de trainee-programmene sentrale myndigheter har tatt initiativ til og oppfordret til deltagelse i.

HMS og Miljøfyrtårn

Embetet ble sertifisert Miljøfyrtårn-bedrift i juni 2013. Vi har i den sammenhengen utarbeidet rutiner for å følge opp arbeidsmiljøaspekter (generelle krav til arbeidsmiljø i kontorvirksomhet, sykefravær, medarbeidersamtaler, opplæring av nytilsatte, vernerunder), innkjøp, avfallshåndtering, energiforbruk, transport og reiser, utslipp til luft og vann.

Det systematiske HMS-arbeidet er under revisjon og blir en del av vår nye Elektronisk kvalitetshåndbok som er under etablering. Den årlige rapporteringen til Miljøfyrtårn viser en tendens til større fokus på, og forbedring av påvirkninger på det ytre miljø. Embetet har et godt etablert samarbeid i Arbeidsmiljøutvalget og er tilknyttet bedriftshelsetjeneste med god tilgjengelighet for de ansatte. For øvrig arbeider embetet godt med personalmessige forhold innen HMS-området, i nært samarbeid med de ansatte og deres organisasjoner samt vernetjenesten.

I 2016 hadde vi et spesielt fokus på AKAN-arbeid og hadde opplæring av alle ledere med personalansvar samt at nye rutiner ble utarbeidet.

Sykefravær

I vår IA-avtale har vi resultatmålet at det kvartalsvist sykefravær til vanlig ikke skal overstige 5,6 % og gjennomsnittlig sykefravær på årsbasis skal til vanlig ikke overstige 4 %.

Over tid har det totale sykefraværet vært ca. 4,5 % på årsbasis. For 2016 var det totale sykefraværet 5,32 % på årsbasis, og 76,3 % av dette var legemeldt fravær. Kvinners fravær var totalt 6,9 %, mens menn hadde et totalt fravær på 2,2 %. Disse tallene vil bli fulgt opp med tanke på å avdekke om og i tilfelle hvilke forhold på arbeidsplassen som kan være årsak til økningen i fraværet.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Kunnskap om og kjennskap til hele Trøndelag vil være viktig for å nå målene for både det nye fylkesmannsembetet og fylket som helhet fremover i tid.

Fylkesmannen ser flere forhold som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt.

Generelt

Fylket hadde ved utgangen av 2016 i overkant av 317 000 innbyggere. Av disse var 60 prosent eller 190 464 bosatt i Trondheim og 861 bosatt i Tydal, kommunen med færrest innbyggere i fylket. Fylket hadde i 2016 en befolkningsvekst på 3 993 eller 1,27 prosent, som er 0,4 prosentpoeng høyere enn landet som helhet. Totalt 16 av fylkets 25 kommuner hadde befolkningsvekst i 2016. Per 3. kvartal 2016 hadde fylket i likhet med i 2015, noe høyere fødselsoverskudd enn landet som helhet. Det er nokså gjennomgående at de minste kommunene i utkanten av fylket hadde størst fødselsunderskudd. Flere av kommunene med fødselsunderskudd hadde likevel, og på grunn av innvandring og/eller innflytting, en befolkningsøkning.

Det er fortsatt tegn til sentralisering både innad i kommunene, i regionene og i fylket. De kommunene som har hatt befolkningsøkning de siste 25 årene totalt sett, er også i hovedsak de som vil vokse fram mot 2040. De geografiske forskjellene må forventes å fortsette i samme hovedspor: næringsvekst på store deler av kysten, fortsatt urbanisering og presstendenser i de sentrale delene av fylket og utfordringer knyttet til negativ befolkningsutvikling og lav vekst i flere av de indre kommunene.

For å sikre levende lokalsamfunn med gode tjenester til innbyggerne, et moderne og konkurransedyktig næringsliv og en effektiv infrastruktur, trengs velfungerende tyngdepunkter i hele Trøndelag. Det er i dag et utstrakt interkommunalt samarbeid mellom kommunene i Sør-Trøndelag. Elementene i dette samarbeidet vil nødvendigvis måtte endres med den nye kommunestrukturen, men noe interkommunalt samarbeid må fortsatt påregnes.

Sør-Trøndelag er et fylke med generell vekst i næringsliv og arbeidsplasser, men med relativt store variasjoner mellom kommunene. Fylket er godt rustet innenfor teknologisk tjenesteyting, men også industri- og naturbaserte næringer bidrar i positiv retning. Landbruk og fiske har de siste årene hatt en relativ nedgang i antall sysselsatte. På tross av dette er verdiskapingen innenfor næringene stabil. Totalt sett har fylket en heldig bransjestruktur som har medført at den relative veksten i næringslivet har vært positiv over tid.

Trondheimsregionen skiller seg ut som den regionen med aller sterkest vekst i antall arbeidsplasser samlet sett, og fremstår som svært robust. Dette er knyttet til et sterkt forsknings- og utviklingsmiljø innen teknologi. Kommunene Hitra og Frøya har også en sterk befolkningsvekst som følge av en stor vekst i oppdrettsnæringen. Næringslivet i flere av kommunene, særlig kystkommunene, er avhengig av arbeidsinnvandring for å holde hjulene i gang. På den annen side setter innvandringen trykk på de kommunale tjenestene, blant annet ved tilrettelegging av tilbudet til fremmedspråklige elever.

Sårbarhetsindeksen, som er utarbeidet av Telemarksforskning, sier noe om hvor sårbart næringslivet i kommunene er ved å kombinere tre indikatorer – hjørnesteinsfaktor, bransjespesialisering og arbeidsmarkedsintegrasjon. Trondheim er den minst sårbare kommunene i fylket, med en indeks på 1,8, mens Frøya er den mest sårbare, med en indeks på hele 57,5. Gjennomsnittet for landet er på 17,2 mens Sør-Trøndelag med og uten Trondheim er på hhv 18,5 og 19,2. Kommunene rundt Trondheim ligger på en indeks på under 10, mens de fleste distriktskommunene ligger på en indeks mellom 20 og 30.

Flere kommuner enn tidligere har utfordringer med å finne et bærekraftig driftsnivå, og det er flere som sliter med å tilpasse tjenestenivå og struktur til endringer i demografien. De fire siste årene har det årlig vært tre-fire kommuner som har lagt frem negative regnskapsresultat. Av fylkets 25 kommuner, var 3 registrert i ROBEK per september 2016.

I 2016 har hele 21 av kommunene i fylket skrevet ut eiendomsskatt, hvorav 15 i hele kommunen. Flere har utvidet virkeområdet for eiendomsskatten eller innført eiendomsskatt i løpet av de siste årene.

Sosial- og helseområdet

Kravene om øyeblikkelig hjelp døgntilbud, rehabilitering og lærings- og mestringstilbud gir kommunene kostnads- og rekrutteringsutfordringer for å sikre tilfredsstillende tilbud med rett kompetanse. Selv om de fleste kommunene i dag er deltakere i interkommunal legevakt, kan de nye kompetansekravene fra 2018 utfordre mindre kommuner. Innenfor området psykisk helse og rus er det i dag få personer ansatt i kommunene. Det blir sårbart ved fravær og i ferieavvikling og det blir vanskelig å lage robuste fagmiljø som tilfredsstillende de sterkt økende forventningene. Også de generelle kompetansekravene i kommunale helsetjenester stiller store forventninger til kommuner som allerede i dag opplever rekrutteringsutfordringer knyttet til de aktuelle yrkeskategoriene.

Fremtidsbildet for kommunene inneholder mer komplekse oppgaver, en mer krevende alderssammensetning og brukere med tyngre og mer sammensatte behov. Flere sakstyper vil være komplekse å behandle, og kreve forvaltningskompetanse, fagkompetanse og samhandling med andre aktører i kommune og spesialisthelsetjeneste. Flere brukere med omfattende tjenestebehov gir behov for koordinert tjenesteyting, og vedtak i disse sakene er utfordrende å saksbehandle på korrekt måte. Få kommuner har i dag tilstrekkelig kompetanse på dette.

En økende innvandrerbefolkning med løsere tilknytning til arbeidslivet kan øke behovet for sosiale tjenester. Frafall i videregående skole og unge voksne utenfor arbeidslivet er en hovedutfordring i fattigdomsbekjempelsen. For NAV i kommunene er det krevende å gi nok prioritet til individuell og koordinert oppfølging av denne gruppen. Potensialet ved bruk av kvalifiseringsprogrammet utnyttes lite. Nytt lovkrav om aktivitetsplikt krever tilbud om aktiviteter som mindre kommuner vil ha vansker med å oppfylle. Tverrsektoriell innsats og samhandling krever både kompetanse og ressurser fra sosialtjenesten. Tilgang på boliger for utsatte grupper er i en del kommuner en begrensning, særlig for bosetting av flyktninger og andre vanskeligstilte på boligmarkedet.

Vi har inntrykk av at det de siste årene har blitt større forståelse for at folkehelsearbeidet må foregå tverrsektorielt, og at det er bedre forankret i kommunen. Mange kommuner mangler nok god faglig kompetanse på området.

Oppvekst og barnevern

Vi ser i dag store forskjeller mellom kommunene mht. hvilken tilgang de har på nødvendig kompetanse innen de ulike fagområdene – og derfor også regelverksforståelsen. I mindre kommuner ser vi en større sårbarhet, fordi kompetansen i disse kommunene gjerne er knyttet til enkeltpersoner.

Regelverket for norsk skole er til for å sikre at elevene får den opplæringen de har krav på og samfunnet den skolen vi har behov for. Skal vi klare å jobbe kontinuerlig og effektivt med utvikling og kvalitetssikring i skolen, er det sentralt at regelverket ikke blir en hindring, men en støtte. Mangelfull regelverksetterlevelse kan i praksis true enkeltmenneskers rettsikkerhet, noe som bør være del av den lokale demokratidebatten.

Kompetanse er svært viktig for å få en kvalitativt god opplæring i barnehage og skole. Det har vært satset mye på kompetanseutvikling de siste årene, både fra statlig og kommunalt hold, en satsing det er viktig å videreføre i årene som kommer. Det er fremdeles slik at det forventes en relativt stor turnover innenfor skolesektoren de neste årene, noe som medfører at kompetanse må erstattes.

De små og mellomstore kommunene har over tid hatt utfordringer både med å rekruttere og beholde kompetanse innen barnevernområdet. Barneverntjenestene står overfor stadig mer komplekse og krevende saker, som krever god og bred fagkompetanse.

For å sikre utsatte barn og unge et godt tjenestetilbud, er det avgjørende at dette er koordinert på tvers av sektorer og fag. Dette gjelder også oppfølging av flyktninger og nylig bosatte. Kommunene vil få overført myndighet, oppgaver og økonomi fra det statlige barnevernet, noe som gjør tverrfaglig oppgaveløsning stadig viktigere. Et godt koordinert tjenestetilbud vil være et vesentlig bidrag til at flest mulig gjennomfører videregående opplæring.

Reindrift

Utenfor embetet vurderes mangel på kapasitet og kompetanse innenfor miljø, landbruk, reindrift og plan som en utfordring i mange av våre kommuner, noe som kan gjøre arbeidet med å iverksette nasjonal politikk mer krevende. Her vil vi særlig trekke frem mangel på reindriftsfaglig kompetanse. Fylkesmannen må i mange sammenhenger ta på seg/følge opp kommunenes ansvar når det gjelder forpliktelser overfor den sørsamiske reindriften og kulturen.

Klimaendringene er noe som må tas på alvor og som man sannsynligvis har sett effekten av de seneste åra. Værforholdene de siste vintrene har bidratt til ekstra utfordringer for reindriftsnæringa. Dette er noe man blir nødt til å finne løsninger på, f.eks. i form av tilleggsbeiter.

FMST har inngått avtaler med andre embeter om bruk av reindriftsfaglig kompetanse i plansaker. Dette gjelder embeter som har reindrift innenfor forvaltningsområdet for Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde og reindrift i Trollheimen, i tillegg til de fylkene i Sør-Norge som har tamreindrift. Det er behov for å revidere/utdype disse avtalene. Samarbeidet med noen embeter er gode, mens man er usikker på i hvor stor grad andre embeter ivaretar avtalen. Avtalene må også revideres i forbindelse med sammenslåingen av fylkesmannsembetene i Trøndelag.

Landbruk

Økt norsk matproduksjon og dermed økt selvforsyningsgrad for en voksende befolkning, både i trøndelagsregionen og nasjonalt, er vesentlig i årene framover. Økt fokus på klimatilpassing og det å bidra til å nå klimamålet er også viktig for jord- og skogbruket i fylket. Rekruttering til landbruket, kompetansehevede tiltak, samt videre utvikling av næringa, vil være sentralt for å oppnå ønsket produksjonsøkning. Geografiske begrensninger vil i noen deler av fylket redusere muligheten for å øke størrelsen på den enkelte enhet. Mulighetsfokus og det å utnytte regionens spesielle fortrinn vil i slike tilfeller være spesielt viktig.

I Sør-Trøndelag betyr de melke- og grovforbaserte produksjonene, inkludert utnytting av ressursene i utmarka, mest for verdiskaping og sysselsetting i landbruket. Bruk av de lokale og regionale ressursene er dessuten vesentlig i et klima- og miljømessig perspektiv. Fokus på god agronomi i alle jordbruksproduksjoner er viktig. Sør-Trøndelag har dessuten en stor produksjon av fjørfe fylket. Dette betyr mye for fylkets totale kjøttproduksjon.

Igangsetting av ulike infrastruktureltiltak i skogbruket, som for eksempel vegbygging, har en positiv virkning på avvirkninga i fylket. For å sikre et bærekraftig skogbruk er det sentralt å satse på ulike skogkulturtiltak. Mange av disse er også gode klimatiltak.

Det at Trøndelags-regionen har fullverdige verdikjeder både innen jord- og skogbruk er essensielt både strukturelt og økonomisk. Utviklingen fra oljeøkonomi til bioøkonomi, det såkalte grønne skiftet, gir muligheter for at råvarer og restprodukter fra landbruket kan utnyttes som utgangspunkt for dyrefor, gjødsel, biodrivstoff mm. Dette er positivt for utvikling av ulike nye landbruksbaserte næringer.

Klima og miljø

Kommunene spiller en viktig rolle i gjennomføring av miljøpolitikken. På dette området er utfordringene for hoveddelen av kommunene at de har begrenset kompetanse, kapasitet og dermed blir lite robuste. Mange kommuner har lav aktivitet på sine lovpålagte oppgaver og organiseringen av miljøvernoppgavene fremstår som fragmentert og uten samlet ledelse i de fleste kommunene. Oppgavene er spredt på flere medarbeidere som for en stor del også har små stillingsandeler. Den enkelte medarbeider har god kompetanse, men dekker ofte ikke bredden i oppgavene.

Fylkesmannen forutsetter at større kommuner gir økt og mer samlet kompetanse på fagområdene miljø og klima og at disse fagområdene blir prioritert i kommunene. Et sterkere fokus på økosystemtjenester bla knytta til klimaendringer og klimatilpassing samt bedre kompetanse på arealplanlegging og hvordan naturressursene kan forvaltes, blir vesentlig for å møte kommende klimautfordringer. Det er derfor viktig at virkemidler blir tilgjengelig og blir tatt i bruk av kommunene.

Innenfor forurensningsfeltet vil vi kunne løse oppgavene forutsatt at gebyrinntektene dekker kostnadene, noe de ikke fullt ut gjør i dag. Delen som ikke dekkes av gebyrinntektene tas av kap. 052501.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Saksmengden er økende for hvert år innenfor de ulike saksområdene på vergemål (skyldes bla. økt levealder og større formuer blant befolkningen samt at vergemålsordningen nå er mer kjent som følge av reformen). Det er også en økende tendens i retning av at mange enkeltsaker er mer arbeidskrevende - jf. stor aktivitet fra bl.a. pårørende (rettighetssamfunnet) knyttet til den vergetrengende. Utviklingen krever omfattende prioriteringer. Det er en utfordring å holde saksbehandlingstiden innenfor de prioriterte saksområder. Dette bildet forsterkes ytterligere av at budsjettet for 2017 på vergemål for FMST er redusert med 1,6 millioner. Dette vil kunne få betydning for vår fremtidige evne til på en god måte å løse oppdraget som lokal vergemålsmyndighet.

Tilsyn med spesialisthelsetjenesten er kompetansekrevende og krever at Fylkesmannen både har tilstrekkelig medisinskfaglig og sykepleiefaglig kompetanse med erfaring fra spesialisthelsetjenesten. I en situasjon hvor det nye embetet med stor sannsynlighet må redusere antall ansatte, er det svært viktig at denne kompetansen fortsatt kan rekrutteres.

Innenfor reindrift har embetet en rekke utfordringer, spesielt knyttet til de mange konfliktene pga. uhensiktsmessige distriktsgrenser og at rein trekkes utenfor lovlige områder. Arbeidet med konfliktløsning, dialog og oppfølging av evt. sanksjoner etter Reindriftsloven krever store ressurser, noe som går på bekostning av de andre oppdragene vi skal løse.

På klima- og miljøområdet er det fra sentralt hold foretatt en områdegjennomgang som vi så langt ikke kjenner konsekvensen av. Videre er regionreformen og kommunereformen med oppgavegjennomgang et usikkert element. Arbeidet med å slå sammen embetene i Sør- og Nord-Trøndelag har som tidligere nevnt klare mål om å styrke oppgaveløsningen. Summen av disse og flere faktorer vil også kunne påvirke embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt.

5.3 Andre forhold

Sammenslåingen av fylkesmannsembetene vil, på samme måte som ved all omstilling, nødvendigvis kreve innsats og ressursbruk. Dette kan i noen grad kan gå ut over vår oppgaveløsning i 2017. For å unngå at kvaliteten i tjenesteproduksjonen skal svekkes, er det gitt klare føringer om å prioritere arbeidet som er rettet utad, mot enkeltpersoner, kommuner og institusjoner.

Som følge av sammenslåingen ser vi frem til bl.a. styrkede fagmiljøer, utvidet samordning og bedre tilgjengelighet. Framtidig oppgaveløsning krever at embetet evner å se hvilke kompetanse som behøves, og tiltak for å beholde og sikre nøkkelkompetanse gjennom overgangsordninger, rekruttering og erfaringsoverføring vil være et kritisk område.

Embetet skal framover drives på to lokasjoner. Det er avgjørende at det kan avsettes tilstrekkelig ressurser til å skaffe nødvendig IT-infrastruktur slik at samhandlingen forenkles og at vi kan redusere behovet for reiser. I det nye fylket vil det også være lang avstand for deler av befolkningen til Fylkesmannen. Gode IT-verktøy kan også gi bedre muligheter for samhandling med innbyggerne.

Fylkesmannens kontorlokaler i Trondheim er i dag fordelt mellom tre bygg. For å legge best mulig til rette for samarbeid og samhandling vil vi, så snart det sammenslåtte embetets organisering og størrelse i Trondheim er avklart, søke å samle kontorplassene mest mulig.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Sør-Trøndelag.pdf](#)

Del 6. Årsregnskap - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Ledelseskommantar årsregnskapet 2016

Fylkesmannen er underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), og er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Fylkesmannen er statens representant i fylket og har ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen. Fylkesmannen er også et viktig bindeledd mellom kommunene og sentrale myndigheter.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen fastsatt av KMD.

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sine totale disponible bevilgninger og belastningsfullmakter, regnskapsførte utgifter og inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

Fylkesmannen har i 2016 samlet disponert kr.93.133.000 på eget driftskapittel, kap.525 post 01. I tillegg kommer alle tildelinger og fullmakter fra andre fagdepartement og direktorat som vi har disponert, jf. bevilgningsrapporteringen.

Fylkesmannen har i 2016 et mindreforbruk på drift kap.525 post 01 på kr.2.118.234 og en merinntekt prosjektmidler på kap.525 post 21 på kr.303.796 som søkes overført til 2017, jf. note B. Embetet har i 2016 styrt mot et mindreforbruk med tanke på neste års fokus på omstilling. 2017 vil bli et år med økt arbeidsbyrde i forbindelse med sammenslåing av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fra 1.1.2018. Da fusjonen mellom embetene i Sør- og Nord-Trøndelag ble kjent ble det innført stillingsstopp. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakante stillinger der det har vært mulig, samt en økning i prosjektmidler.

Artskontorrapporteringen og tilhørende noter viser summen av alle de ordningene som fylkesmannen utbetaler på i tillegg til eget driftskapittel. Økte utgifter på enkelte av postene skyldes ikke nødvendigvis økt aktivitetsnivå på drift av embetet, men utbetalinger fra fullmaktsmidler. Det som fremgår under «utbetalinger til lønn» gjelder ikke bare Fylkesmannens ansatte.

Inkludert i beløpene ligger bl.a. utbetalinger av honorar til sensorer, kontrollkommisjonen og nemndsmedlemmer.

Fylkesmannen har også i 2016 hatt en midlertidig økning av bemanningen på vergemål pga oppgavevolumet. På driftskapitlet 525 post 01 er lønnsandelen av driftsutgiftene på 78,2%, omtrent som i fjor. Husleieandelen av driftsutgiftene utgjør 14,9%, så ca.93% av embetes midler går til lønn og husleie.

«Kjøp av fremmede tjenester» har hatt en stor reduksjon fra 2015, og dette skyldes i hovedsak reduserte utbetalinger fra fremmedkapitler, da særlig på Tvungent psykisk helsevern/hjemsendelse.

Per 31.12.2016 hadde embetet 145,33 årsverk, en nedgang på 2,04 fra 2015.

2016 har i likhet med 2015 vært et noenlunde normalår mht vedlikeholdsinvesteringer.

Utbetaling av tilskudd har gått noe ned i 2016. Embetet styrer ikke disse midlene, men foretar utbetalinger iht oppgavene vi mottar fra overordnede departement og direktoratet på de ulike områdene. I 2016 hadde vi blant annet bortfall av tilskudd til kvalitetsutvikling i grunnskolen på ca.21mill., men en økning på ca.12mill. til opplæring av barn og unge i statlige asylmottak.

Reindrift og vergemål er ikke rammeoverført til Fylkesmannens driftskapittel, og har sine respektive driftsrammer på belastningsfullmakt fra hhv Landbruksdirektoratet Alta og Justis- og beredskapsdepartementet.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.2016 kr.5.641.731, og er en økning på kr.152.870 fra 2015. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende hadde embetet en leverandørgjeld på kr.3.298.570 pr.31.12.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter embetets årsregnskap. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per i dag, men revisjonsrapporten antas å foreligge i løpet av 2.kvartal 2017. Rapporten er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen.

Trondheim, 15. februar 2017

Brit Skjelbred (sign.)
fylkesmann i Sør-Trøndelag

Prinsippnote til årsregnskapet for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Årsregnskap for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015.

Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen fastsatt fra KMD av 5.2.2016.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet skal følge kalenderåret
- b) Regnskapet skal inneholde alle utgifter og inntekter for regnskapsåret
- b) Utgifter og inntekter skal føres i regnskapet med brutto beløp
- c) Regnskapet skal utarbeides i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Fylkesmannen står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev (og belastningsfullmakter) for hver kombinasjon av kapittel/post. Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises også i kolonnen for samlet tildeling. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsrapporteringen.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Fylkesmannen har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank.

Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Virksomhet: AE - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0525 01	1 105 000	92 028 000	93 133 000
0525 21	209 000		209 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
052501/352502		318 265	0	318 265	1 799 969			2 118 234	4 656 650	2 118 234
052521/352501	"kan overføres"	-15 315 111	0	-15 315 111	15 618 907			303 796	[5% av årets tildeling i note A]	303 796
*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.										

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter**Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter**

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i 2016 fått fullmakt for å overskride driftsbevilgningen på kap 0525 post 01 med inntil 2% av bevilgningen på posten mot tilsvarende merinntekt på kap. 3525 post 02, jf. Bevilgningsreglementet § 11 fjerde ledd nr.1 og FIN rundskriv R-110, pkt. 2.4. Merinntekter i form av lønnsrefusjoner fra andre statlige virksomheter, jf. NAV refusjoner, er fra 2015 en del av utgiftskapitlet. Disse gir grunnlag for overskridelser uten særskilt samtykke, og uten å være bundet av avgrensninger som er gitt.

Fylkesmannen har også fått fullmakt til å overskride driftsbevilgninger på kap 0525.21. Fullmakten gjelder tilgangen til å overskride driftsbevilgninger på kap 0525 post 21 mot tilsvarende merinntekter på kap.3525 post 01, jf. Romertallsvedtak II i Prop.1S (2015-2016).

Mulig overførbart beløp på kap 0525

Fylkesmannens ubrukte bevilgning på kapittel/post 0525.01 beløper seg til kr 2.118.234. Da dette beløpet er under grensen på 5 % regnes hele beløpet som mulig overføring til neste budsjettår. Beløpet som står på kapittel/post 0525.21 kan overføres i sin helhet da stikkordet "kan overføres" er knyttet til kapittel/posten. Beløpet inngår i beregningen av mulig overførbart beløp til neste år.

Mulig overføring til neste år er en beregning, og Fylkesmannen får tilbakemelding fra overordnet departement om endelig beløp som overføres til neste år. Departementet vurderer blant annet andre virksomheter og departementet selv som disponerer midler på de samme kombinasjonene av kap/post som Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Overførbarheten er begrenset til 5 % av bevilgningen for hele posten, jamfør bestemmelser i bevilgningsreglementet og det årlige rundskrivet om overførbare bevilgninger (R-2). Beregningene over viser Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sin andel av bevilgning på den enkelte kombinasjon av kap/post .

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2016

	Note	2016	2015
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	8 246 453	8 468 984
Salgs- og leieinntekter	1	9 172 423	9 558 376
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		17 418 876	18 027 360
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	116 223 046	113 481 392
Andre utbetalinger til drift	3	66 813 460	72 531 413
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		183 036 505	186 012 805
Netto rapporterte driftsutgifter		165 617 629	167 985 445
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	1 248 469	1 234 681
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1 248 469	1 234 681
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 248 469	1 234 681
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	172 614	136 163
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		172 614	136 163
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	184 311 664	192 103 137
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		184 311 664	192 103 137
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		215 470	213 581
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		14 149 196	13 901 377
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		5 067 949	4 335 277
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-9 296 717	-9 779 681
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		341 708 432	351 407 420

Oversikt over mellomværende med statskassen **

Eiendeler og gjeld	2016	2015
Fordringer	28 353	117 559
Kasse	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk	-4 676 108	-4 558 219
Skyldige offentlige avgifter	-410 600	-378 817
Annen gjeld	-583 376	-669 384
Sum mellomværende med statskassen	8	-5 641 731

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Kontrollsum:

341 708 432

341 708 432

0

Virksomhet AE - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag**Note 1 Innbetalinger fra drift**

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra statlige virksomheter	3 593 170	6 455 385
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	3 508 947	1 698 650
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	12 087	12 754
Andre tilskudd og overføringer	1 132 249	302 195
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	8 246 453	8 468 984
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekter fra oppdragsvirksomhet, avgiftspliktig	1 733 509	1 671 951
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	1 579 672	684 619
Inntekter fra salg av oppdrag, avgiftfri	5 638 945	5 589 666
Inntekter av oppdrag, utenfor avgiftsområdet	0	8 470
Tilfeldige inntekter	220 297	1 603 669
Sum salgs- og leieinnbetalinger	9 172 423	9 558 376
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	17 418 876	18 027 360

Virksomhet: AE - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2016	31.12.2015
Lønn	89 800 484	88 850 149
Arbeidsgiveravgift	14 149 200	13 901 377
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-4 405 046	-5 321 593
Andre ytelser	16 678 408	16 051 459
Sum utbetalinger til lønn	116 223 046	113 481 392
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	145,33	147,37

Antall årsverk 2015 er iht SAP-rapport yhr_aarsverk som tar med snitt for hele 2015 inkl ansatte i permisjon, og med fradrag for alt fravær over 1 dag. Definisjonen er den samme for 2016, med unntak av at det ikke beregnes snitt for hele 2016, men det tas utgangspunkt i antall årsverk pr 31.12.2016.

Andre ytelser gjelder utbetaling av honorar til bl.a. sensorer, kontrollkommisjonene, styrer, råd og nemnder.

Virksomhet: AE - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie*	11 599 566	10 947 373
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	7 756	50 684
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	840 154	438 321
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	585 425	537 438
Mindre utstysanskaffelser	1 524 467	1 408 731
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 095 423	1 158 506
Kjøp av fremmede tjenester**	32 365 658	37 154 277
Reiser og diett	6 492 527	6 180 236
Øvrige driftsutgifter	12 302 485	14 655 848
Sum andre utbetalinger til drift	66 813 460	72 531 413

2016:

***Husleie.** Ren husleie på konto 6300 utgjør **kr 13.634.577**

** **Kjøp av fremmede tjenester:**

Kr.1,64mill gjelder utbetalinger fra vårt driftskapittel 525.01. Resterende gjelder utbetalinger til fri rettshjelp (5,16mill), godtgjøring verger (10,68mill), og andre utbetalinger fra belastningsfullmakter og prosjekt.

Virksomhet: AE - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Virksomhet: AE - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	23 317
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 248 469	1 211 365
Sum utbetaling til investeringer	1 248 469	1 234 681

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Virksomhet: AE - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2016	31.12.2015
Tilfeldige og andre inntekter	172 614	136 163
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	172 614	136 163

Virksomhet: AE - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2016	31.12.2015
Tilskudd til kommuner	153 895 287	147 204 055
Tilskudd til fylkeskommuner	5 288 030	6 449 437
Tilskudd til private	10 517 223	12 395 281
Tilskudd til organisasjoner	11 181 733	16 531 751
Tilskudd til statsforvaltningen	3 429 391	9 522 613
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	184 311 664	192 103 137

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2016	31.12.2016	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	69 496	0	69 496
Andre fordringer	28 353	28 353	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	97 849	28 353	69 496
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-3 298 570	0	-3 298 570
Skyldig skattetrekk	-4 676 108	-4 676 108	0
Skyldige offentlige avgifter	-410 600	-410 600	0
Annen kortsiktig gjeld	2 705 994	-583 376	3 289 370
Sum	-5 679 284	-5 670 084	-9 200
Sum	-5 581 435	-5 641 731	60 296

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2016							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.